

VETERAN

GLASILO ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

ZVEZA VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO

ŠTEVILKA 28

DECEMBER 2005

Fédération mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

Spoštovani veterani in svojci padlih v vojni za Slovenijo!

V teh dneh se spominjamo 15. obletnice dogodkov, ko je prvič »zadišalo po slovenski vojski«. Ni pa zadišalo le po naši vojski, temveč tudi po naši državi - prvič v zgodovini s tako veliko močjo. Ni slučajno, da se je to za nas Slovence dogajalo okrog božiča, ko ljudje v Evropi in drugod po svetu obhajamo družinski praznik, v katerem slavimo mir, življenje, ljubezen in luč.

*Spoštovani,
naj vas in vaše domače v teh dneh božiča in vse leto 2006 spremljata državljanski ponos in radost božičnega miru.*

*V imenu vojaških duhovnikov in pastoralnih asistentov
mstr. dr. Jože Plut, vojaški vikar*

Vsebina

Obletnice	
Tri petnajste obletnice	4-5
Odkritje spomenika v Poljčah	6-7
Ponosni smo	
Odkritje spomenika v Krakovskem gozdu	8-9
Spomnili smo se jih	
Njihovih pogumnih dejanj ne smemo nikoli pozabiti	10-11
Obletnice	
Spominski znaki Orožja nismo oddali, Odkritje spominskih znakov v Zasavju, Petnajsta obletnica MSNZ, Spominska plošča MSNZ tudi na Noitranskem, Tudi Dolenjci in Belokrajci niso pozabili na MSNZ, Uporniki z razlogom tudi v Radovljici, Zgodovinske izkušnje iz katerih se moramo tudi učiti, Srečanje veteranov in pripadnikov MSNZ, Razstava o delovanju MSNZ na Idrijskem, Uporniki z razlogom, Spominske plošče	12-17
Iz dela zrvsv	
Od 27. do 28. številke Veterana, Spremembe in dopolnitve Zakona o vojnih veteranih, Veterani ogorčeni nad podtkanji, Koledar dejavnosti za leto 2006	18-19
Mednarodna dejavnost	
Potrditve dobrega sodelovanja	21
Iz dopisniške beležke	
Dan državnosti pri Arehu na Pohorju, Iz Istre na obisk v Posavje, Izlet veteranov Mislinjske doline na Bizeljsko, Novogoriški veterani imajo novo vodstvo, Spominski pohod na Goteniški Snežnik, Na Kobansko, Pohod po poteh Teritorialne obrambe, Petič po Slovenskih goricah, Jubilejno srečanje brežiških protidiverzantov, Na srečanju več kot 160 veteranov, Učna ura v Pekrah, Prijeten in poučen izlet, Vojaške obveznike so seznanili s Slovensko vojsko, Delovni člani OZVVS Bela krajina, Podelitev spominskih znakov, Obisk Vojašnice generala Maistra, OZVVS Murska Sobotna razvilo prapor, Postali so Prepoznavni, Srečanje pohodnikov Ankaran-Triglav, Krm – Pohod spomina 1918-2005 najbolje obiskan doslej, Srečanje nekdanjih pripadnikov MSNZ, Drugi samostojni koncert, Pripadniki Slovenske vojske obiskali Dom Veterana	22-28
V spomin	
Zapustili so nas veterani	29
Vaše pismo	
Vprašanja, na katera ni slišati odgovorov	30
V besedi in sliki	
Dobro obiskan sejem Sodobna vojska	31
Veš, poet svoj dolg	
Med veterani so tudi pesniki	33
Sport	
Dolgo in naporno tekmovanje, Veterani na 15. evropskem prvenstvu, Ekipna zmaga je šla v Dravograd, Namesto spusta po Muri strelsko tekmovanje, Šesto teniško prvenstvo dvojic ZVVS, Strelsko tekmovanje bo postalo tradicionalno	34-36
Veteranov (h)umor	
Šaljive zgodbe, karikature	37
Iz zgodovine	
Trije veliki nekoliko drugače	38-41
Križanka	
Nagradna Križanka	42
Oglasi	
Promocijska sporočila	2, 20, 30, 32, 43 in 44

»Tisti, ki so zadovoljni, stoje z rokami v žepih in nič ne delajo, nezadovoljni so edini, ki store kaj dobrega za človeštvo.«

Savage London

Pred petnajstimi leti je slovenski narod pokazal svoje nezadovoljstvo s statusom in z življenjem v skupni jugoslovanski državi ter krenil na pot samostojnosti. Ta pot je nas veterane tedaj vodila v enkrat in neponovljiv projekt MSNZ, novo organiziranje oborožene sile, oboroženi zbor za obrambo domovine, do izгона zadnjega agresorjevega vojaka iz Slovenije. Ta pot ni bila kratka in ni bila lahka. Bila je krvava, vendar prežeta s hotenji, z dejanji in s pogumom. Na tej poti nismo bili sami, z nami je bil slovenski človek z željo po svobodi, samostojnosti in demokraciji. Svojo dolžnost in nalogo smo opravili častno ter pošteno z upanjem na boljši in srečnejši jutri. Danes imamo svobodno, samostojno in demokratično državo, vpeto v svetovni in evropski prostor. To je darilo naše generacije za prihodnost slovenstva.

Ne samo zaradi zgornjega pregovora, temveč in predvsem zaradi odnosa in statusa veteranov vojne za samostojno Slovenijo nismo bili zadovoljni včeraj in tudi danes nismo. Roko na srce, nekatere spremembe na bolje so vidne in občutne. Pri tem je treba omeniti pozitivne spremembe glede financiranja organizacije, sodelovanje z državnimi ustanovami, postopno pa se dviga tudi ugled veteranstva. V okviru veteranske zakonodaje smo dosegli nekatere spremembe, vendar ne v obsegu, kot smo želeli. Razumemo pomisleke in bojazen države, ne moremo pa razumeti, da podobnih bojazni država ni imela ob sprejemanju zakonodaje za veterane druge svetovne vojne. Danes se sprašujemo, zakaj nam država, ki smo jo ustvarili in ubranili, noče biti mati, ampak je samo mačeha.

Vojna za samostojno Slovenijo je končana, naš boj za priznanja pa še ni. Zaključni predlog pobud za ovrednotenje bojnih dogodkov v vojni za samostojno Slovenijo je bil izdelan in posredovan pristojnemu ministru, vendar je očitno običal v nekem predalu.

Navedel sem le nekaj dosežkov in zadev, ki nam jih v letu, ki se izteka, še ni uspelo ustrezno realizirati. Iskreno upam in si želim, v letu vseh veterank in veteranov vojne za samostojno Slovenijo, da bomo v prihodnjem letu te cilje dosegli. Leta 2006 ob 15. obletnici vojne za samostojno Slovenijo bo čas, da se naš boj za status in dosežke konča.

Drage veteranke in dragi veterani, hvala vam za vaša dejanja, prizadevanje in sodelovanje v organih in društvih ZVVS. Vaše zadovoljstvo v prihodnjem letu naj bo povezano z uspešnim doseganjem naših skupnih ciljev. V letu 2006 želim vam in vašim najdražjim obilo zdravja, uspehov in osebne sreče na vseh področjih vašega dela in življenja.

Srečko Lisjak

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel. (01) 524 17 84; matična št. 1211293, davčna št. 200075715; P. R. NLB - posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-008969-3246. Odgovorni urednik: Jože Čibej. Člani uredništva: mag. Rina Klinar, Bojan Kuntarič, Mirko Kržišnik in Jože Kuzman. Zunanja sodelavca: Milan Alašević (karikature in aforizmi), Cveto Erman (križanka). Grafični prelom: Luxuria, d. o. o., Ljubljana; tisk: SET, d. d., Ljubljana; naklada: 20.000. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo Veterana skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS, št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8 %. Skladno s 1. točko 12. člena plačnik davka na dodano

vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV. Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na naslov: ZVVS, uredništvo glasila »Veteran«, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite najkasneje do 1. aprila 2006 po elektronski pošti ali na računalniških disketah 3,5" v urejevalniku Word for Windows.

ISSN 1580-4518

SLOVESNO SMO ZAZNAMovali POMEMBNE OBLETNICE DOGODKOV IZ ZGODOVINE NASTAJANJA SAMOSTOJNE SLOVENIJE

Tri petnajste obletnice

Letos praznujemo tri pomembne obletnice, in sicer 15. obletnico Manevrske strukture Narodne zaščite, 15. obletnico odločitve Demosa o izvedbi plebiscita o samostojni Sloveniji in 15. obletnico prvega postroja specialne brigade MORiS, ko je »prvič zadišalo po slovenski vojski«. Minister za obrambo je imenoval delovno skupino, ki je pripravila in izpeljala zaznamovanje teh pomembnih obletnic, vodil pa jo je Jože Čibej.

Slavnostni govornik, predsednik vlade Janez Janša, je med drugim poudaril, da se so po zmagi Demosa na volitvah leta 1990 osamosvojitvena prizadevanja slovenskega naroda neposredno soočila s ključnim vprašanjem, kako zagotoviti varnost osamosvojitvenega procesa ter preprečiti verjeten nasilen poseg federalnih struktur, še posebej JLA, v praktično izvajanje nacionalne suverenosti.

Najprej so 4. oktobra v Cankarjevem domu s slovesno akademijo obudili spomin na zgodovinski pomen Manevrske strukture Narodne zaščite. Počastili so spomin na upornike z razlogom, kot so poimenovali v knjigi Albina Mikuliča, katero so prejeli vsi udeleženci prireditve. Zbrane je najprej nagovoril minister za obrambo Karl Erjavec. Slavnostni govornik pa je bil predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, ki je dejal: »Skozi vso zgodovino je bila suverenost narodov in posameznikov tesno povezana z njihovo sposobnostjo braniti se. Slovenci smo to dodobra občutili. Po začetku naseljevanja v današnje prostore v sredini 6. stoletja Slovenci skozi zgodovino niso imeli svojih kraljevskih ali plemških rodovin. Imeli so kneza ali vojvodo, ki je bil sprva poveljnik pri skupnih bojnih četah, in oblast, ki jo je imel, je bila takrat le začasna. Prav tako so tudi potem knezi vladali deželi časovno omejeno. Knežji kamen, na katerem so ustoličevali novega vojvodo, je še danes simbol stoletja tleči miselnosti o samostojni slovenski državi.

Začenši s sobivanjem z Iliri in s Kelti, nadalje z nadvlado Obrov in Germanov je slovenski narod dobrih 1400 let ob tuji nadvladi svojo samobitnost izoblikoval in dokazoval skozi različne oblike deljene civilne in posvetne oblasti. Suverenost naroda sestavljajo državna oblast, prebivalstvo, zaokrožen teritorij in vojaška sila, ki to suverenost brani. Skozi zgodovino je veliko sinov slovenskega naroda dalo življenja pri branjenju svojih ali tujih interesov, nikoli prej pa Slovenecem ni uspelo ustanoviti svoje države.

Blizu svoje suverenosti smo bili v času druge svetovne vojne, ko je bilo partizanom obljubljeno oblikovanje slovenske vojske. Komunistična oblast je to besedo na koncu prelomila in slovenski narod je zopet ostal brez garanta svoje suverenosti. Eno nadvlado je zamenjala druga, ena ideologija je zamenjala drugo, in čeprav je slovenski narod pregnal okupatorje popolnoma tujega jezika, slovenski vojaki vojaške obveznosti niso služili v svojem jeziku.

Po zlomu socialističnega gospodarstva v vseh državah vzhodnega bloka je padel simbol delitve Vzhoda in Zahoda Berlinski zid, ljudje, željni svobode, so se začeli združevati in organizirati. Prehodi v demokracijo so v teh državah potekali različno. Kjer so vladajoče enopartijske elite spoznale bistvo, so se odločile za mehkejšo sestope z oblastmi, druge so se spremembe zgodile z uporom in s prelito krvjo.

V Sloveniji so teoretsko podlago nacionalnemu programu spisali razumniki v okviru Nove revije, znamenita 57. številka je dala ključen prelom, idejo samostojnosti je široko razglasila Majniška deklaracija. Od tu je bilo samo še vprašanje, kako ta program udejaniti in kako bodo na to reagirale federalne strukture, predvsem najmočnejši srbski hegemonizem. Razlog za to je bil očiten, saj je bil slovenski narod

sposoben z 8 odstotki prebivalstva prispevati skoraj četrtino proračuna SFRJ. Osamosvojitveni napor slovenskega naroda so se po zmagi Demosa na volitvah leta 1990 neposredno soočili s ključnim vprašanjem, kako zagotoviti varnost osamosvojitvenega procesa ter kako preprečiti verjeten nasilen poseg federalnih struktur, še posebej JLA, v praktično izvajanje nacionalne suverenosti.

Teritorialna obramba je bila leta 1990 precej bolj pod kadrovskim vplivom in formalnim nadzorom Beograda kot pa še nekaj let prej. Slovensko partijsko vodstvo se v letih 1987–1990 ni preveč vneto upiralo centralističnim težnjam v TO oziroma je bilo glede teh pritiskov medsebojno razdeljeno. Velik del aktivnih oficirjev JLA v višjih poveljniških strukturah TO, čeprav po narodnosti Slovencev, je slepo sledil ukazom iz Beograda. Vrhunec takšne slepe pokornosti je bil ukaz o razorožitvi TO, ki je bil izdan tik pred prisego prve slovenske demokratično izvoljene vlade sredi maja 1990. Enopartijske strukture v Sloveniji so preko svojih zvez v Beogradu ter informacij SDV natančno vedele, kaj se pripravlja, vendar niso ukrenile ničesar. Tudi kasneje, ko je bila demokratično izvoljena skupščina RS že oblikovana, o pripravah na razorožitev ni bila pravočasno obveščena. Med na volitvah poraženo staro nomenklaturu je prevladalo prepričanje, da

je bolje, če orožje TO pobere JLA, kot pa da nadzor nad njim dobi demokratično izvoljena nova vlada. Tudi predsedstvo RS, ki bi moralo odvzeti orožja TO zaustaviti nemudoma, je reagiralo šele z dvodnevno zamudo ter tako omogočilo, da je JLA po končani akciji odvzela TO praktično vse težje orožje ter več kot 70 odstotkov lahkega pehotnega orožja in streliva. Orožje so obdržali samo v tistih občinah, kjer so se lokalni poveljniki TO samostojno ali ob podpori novoizvoljenih lokalnih oblasti neposredno uprli razorožitvi.

Maja in junija 1990 se je nova demokratična oblast v Sloveniji soočila z izjemno zahtevnim položajem, v katerem je morala pripravljati osamosvojitve, hkrati pa praktično od začetka oblikovati tudi ukrepe in sile za njeno zaščito. Vse to je bilo treba delati v zaostrenih razmerah, tako rekoč med dvema ognjema, saj so na volitvah in od zgodovine poražene sile enopartijskega režima stalno napadale Demosovo vlado, češ da mora dosledno spoštovati tudi zvezno jugoslovansko zakonodajo.

Podoben pritisk, podkrepjen z grožnjami uporabe sile, pa je prihajal tudi iz Beograda. V takšnih razmerah smo izoblikovali načrt organizacije slovenske vojske znotraj sistema narodne zaščite, ki je bil v obstoječi zakonodaji definiran precej ohlapno in ki je omogočal sočasno delovanje vojske in policije. Najpomembnejše pa je bilo, da je bila struktura formalno podrejena MNZ ter tako relativno neodvisna od beograjskih oblasti, poleg tega pa v rokah vlade ter tako v veliki meri ločena tudi od formalnega vpliva takratnega predsedstva RS, v katerem je bilo nekaj pomembnih posameznikov, ki so bili izrazito nenaklonjeni že sami ideji o oblikovanju slovenske vojske. To se je formalno potrdilo februarja 1991, ko so štirje člani formalnega vrhovnega poveljstva TO podpisali tako imenovano Deklaracijo za mir, v kateri so tik pred skupščinskim glasovanjem o najpomembnejših obrambnih zakonih in obrambnem proračunu ter nekaj mesecev pred agresijo na Slovenijo javno nasprotovali ustanovitvi slovenske vojske.

Organizacijsko in kadrovske je Manevrsko strukturo Narodne zaščite oblikoval Tone Krkovič, ki je bil z odločbo sekretarja za notranje zadeve Igorja Bavčarja imenovan za načelnika. K sodelovanju je povabil ljudi, ki jih je poznal od prej v TO in upravnih organih za obrambo. Številni povabljeni so se odzvali klicu domovine ter se nedvoumno opredelili za Slovenijo in proti Beogradu. Nekateri so imeli politične pomisleke, vendar je pri veliki večini lojalnost domovini odločno prevladala.

Polijska komponenta MSNZ je bila že od začetka v polni moči, saj so se v MSNZ vključile bolj ali manj obstoječe strukture posebnih enot ter njena specialna enota. Še posebej v prvi fazi je bila policijska komponenta ključna varovalka celotne akcije, takratni sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar pa eden redkih ljudi v Sloveniji, ki so se od začetka popolnoma zavedali dejstva, da brez lastne obrambne moči ne bo samostojne slovenske države. Iz enot TO, ki so obdržale orožje, ter s pomočjo disperzije skromnih viškov pehotne oborožitve po celotni državi pa smo v nekaj mesecih zagotovili tudi preko 20.000-glavo vojsko, ki je bila skupaj s policijo sposobna ukrepe osamosvojitve zavarovati z realno silo. Pod tem dežnikom je bila julija 1990 sprejeta Deklaracija o samostojnosti, pogajali smo se o zadržanju naših nabornikov bližje domu, varovali njihove evidence in pripravljeni so bili ustavni amandmaji, s katerimi smo jeseni 1990, skoraj natančno pred 15. leti, prevzeli poveljstvo nad TO v celoti v slovenske roke.

Projekt Manevrske strukture Narodne zaščite nima primerjave v zgodovini. Oblikovan je bil v posebnih razmerah najbolj občutljive faze slovenskega osamosvajanja ter

tistimi, ki imajo pogum, da ta izziv sprejmejo, je ponavadi tako: največ skrbi in truda vedno ostane skritega očem. Če stvar uspe, so toliko bolj vidni in občutni pozitivni rezultati tveganja, ozadje pa ostaja bolj ali manj skrito. V rezultatih pa se običajno prepoznajo vsi. Če projekt ne uspe, prvi nosijo posledice tisti, ki so tvegali največ.

Včasih so tisti, ki so bili proti tveganju in projektu, potem pri takšnem prepoznavanju običajno prvi in najbolj glasni ali celo podeljujejo odličja in medalje drugim. To ni niti samo slovenska posebnost niti nekaj, kar bi bilo v naših prostorih vezano samo na projekt MSNZ. Vendar pa takšno ravnanje dejstev za nazaj ne spreminja, zob časa pa vedno najprej ogoloda zlagane podobe. S pogumom v zgodovino naroda izklesana dejanja pa živijo, postanejo del svetega v vrednostnem središču naroda in zaradi njih vedno nove generacije lahko hodijo vzravnano. Projekt MSNZ sodi med dejanja, zbrana v vrednostnem središču Slovencev.

Pripadniki Manevrske strukture Narodne zaščite so v prvih letih po osamosvojitvi v svoji skromnosti zase obdržali pomen svojih vlog v procesu osamosvajanja. Prav je, da slovenski narod spozna njihova dejanja,

saj po tolikih preteklih letih za molčanje res ni več razloga. Pogumni, ki ste sprejeli ta izziv, poskrbite, da bodo očem skrite aktivnosti postale znane. Če že ne zaradi vas samih, pa zaradi tistih prihodnjih rodov vaših otrok, da bodo v morebitni zgodovinski preizkušnji vedeli, kaj je možno in izvedljivo. In zaradi velike potrebe, da se izkušnja MSNZ vgrajuje v nastajanje profesionalne Slovenske vojske. Velika, neopustljiva napaka bi bila zanemariti to izkušnjo, hkrati pa morda celo posnemati doktrino ali bog ne da delo genocidno ideologijo poražene JLA. Zahvaljujoč vam, danes državljani Republike Slovenije ži-

vimo svobodno in samostojno. Mnogi večji narodi, kot je naš, še vedno hrepenijo po svoji državnosti. Danes, iz razdalje 15 let, povsem jasno vidimo rezultat vašega tveganja, dela in poguma. Slovenija kot samostojna, varna in stabilna država, kot enakopravna članica Evropske unije in zveze Nato izkorišča tudi z vašim tveganjem dosežene ugodne razmere za doseganje blaginje svojih državljanov.

Ob 15. obletnici projekta MSNZ se Slovenija s hvaležnostjo spominja vašega prispevka. Iskrena hvala.

Po kulturnem programu je sledilo družbenje pripadnikov MSNZ in takratnih nosilcev najbolj odgovornih funkcij.

J. Č.

Foto: Marko Pišlar

Udeležence proslave je najprej nagovoril minister za obrambo Karl Erjavec.

prilagojen realnim političnim in vojaškim razmeram. Tveganje je bilo veliko. Takšna pa sta bila tudi cilj akcije in motivacija sodelujočih. To je bil čas velike zagnanosti, silnega tveganja posameznikov in predanega domoljubja. Čas, ko so se v glavah rušili pregrade in predsodki o možnem in nemogućem, dovoljenem in prepovedanem, pravičah in odgovornostih, zvestobi narodu in zvestobi ideologiji. Rušilo se je veliko tega, kar je bilo cementirano v dolgih desetletjih starega štetja. Nov čas je terjal novega, bolj svobodnega in pogumnega posameznika. In projekt MSNZ je združil dovolj teh potencialov v narodu, da je bil uspešen.

Če takrat ne bi tvegali, samostojne Slovenije najbrž danes ne bi bilo. A s tveganjem in

Tetraeder simbolizira neprebojnost obrambe v vojni za Slovenijo.

Na prireditvi v Poljčah se je zbrala velika večina akterjev vseh treh pomembnih dogodkov, ki so se zgodili pred petnajstimi leti.

V SPOMIN NA DOGODKE, KI SO NAKAZALI, KAKO POSTATI SAMOSTOJEN

Odkritje spomenika v Poljčah

Spomenik - monolitni tetraeder s trdnostjo simbolizira neprebojnost obrambe v vojni za Slovenijo in z umestitvijo v prostor sledi konfiguralni dinamiki pokrajine. Njegova simbolika izraža valovit ritem življenja, ki ga ustvarjalno dopolnjuje materialna trdnost tetraedra. Na njem sta dva napisa: »V Centru za obrambno usposabljanje Poljč se je koalicija Demos 9. novembra 1990 odločila za izvedbo plebiscita o samostojni Sloveniji« in »V Centru za obrambno usposabljanje Poljč se je aprila 1991 začelo usposabljanje poveljnikov oddelkov, vodov in čet za poučevanje v centrih Teritorialne obrambe Slovenije. Maja 1991 je razširjeno republiško predsedstvo v sodelovanju z vodstvi enot Teritorialne obrambe in policije sprejelo načrt obrambe osamosvojitve Slovenije.«

Na izredno lepi prireditvi, ki sta jo s kulturnim programom popestrila Orkester Slovenske vojske s pevko Alenko Godec ter naš, veteranski pesnik Jernej Kuntner je bil slavnostni govornik predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša. V govoru je povedal: »Danes se spominjamo dogodka, ki predstavlja najpomembnejšo politično odločitev, ki jo je kadarkoli v zgodovini Slovenije sprejela kakšna politična stranka ali koalicija. Ta politična odločitev je bila kasneje nadgrajena z vseljensko odločitvijo, sprejeto na plebiscitu, vendar je bil z njo tukaj v Polj-

V Centru za obrambno usposabljanje Poljč je bila 12. novembra slovesnost z odkritjem spominskega znamenja v počastitev mejnikom slovenske samostojnosti, ki so se zgodili v Poljčah in so bistveno zaznamovali dogodke pred petnajstimi leti.

čah zaradi tega novembra 1990 postavljen temelj, brez katerega tudi nadgraditev ne bi bila mogoča. To so bili viharni časi, časi, v katerih se je preoblikovala takratna Evropa, časi, v katerih je nastajala nova podoba sveta, vsaj v tem delu kontinenta, ki mu tudi Slovenija pripada, časi, ko se je združevala Nemčija, časi, ko so bili tudi postavljeni temelji nove, razširjene Evrope, katere del je Slovenija postala maja lanskega leta.

Na tem mestu so bile sprejete tudi nekatere druge odločitve, ki pa so izvedbene narave, vendar pa prav tako pomembne zato, da imamo danes neodvisno in samostojno slovensko državo, ki je povezana v Evropsko unijo in Nato. Preden nekaj besed spregovorim o teh odločitvah, ki so tudi zapisane na ta pomnik, ki bo kasneje odkrit, mi dovolite vendarle, da nekaj besed spregovorim tudi o tej temeljni odločitvi, vezani na plebiscit za samostojno Slovenijo.

Ideja o plebiscitu, ki je bila tukaj sprejeta kot politična odločitev, ni bila prva pobuda za plebiscit. Takšne pobude so bile dane že prej. Spomladi 1990, praktično v času samih volitev, so različne civilnodružbene pa tudi politič-

ne skupine omenjale to možnost. Neposredno je bila formulirana v znani izjavi takratne socialdemokratske mladine, nekaj tednov, preden je Demosov poslanski klub tukaj sprejel to odločitev, je bila pobuda o plebiscitu dana tudi s strani Socialistične stranke. Vendar pa je treba ločiti med pobudami, ki jih nekdo da, ne da bi imel realno moč, da to tudi uresniči, in odločitvijo, ki jo sprejme tisti, ki jo lahko tudi uresniči in seveda zato nosi tudi vso odgovornost. Takšna odločitev je bila sprejeta 9. 11. 1990 tukaj v Poljčah. Priprava na to odločitev se je začela prej, pravzaprav je temelj oziroma osnovna ideja za plebiscit nastala že v času, ko je nastajala koalicija Demos. Tudi potem, ko je koalicija Demos zmagala na prvih svobodnih volitvah aprila 1990, je obstajala ideja, da Slovenija stopi s krepkimi koraki proti samostojnosti, vendar na ta način, da se najprej v parlamentu sprejme nova ustava, to ustavo pa ljudstvo potem dobi v odločanje na referendum in s potrditvijo dobimo najtrdnjši temelj slovenske samostojnosti. Ker se je zaradi različnih razlogov, tudi zaradi zelo zapletene situacije, v kateri

smo takrat bili kot še del nekdanje SFRJ, nabralo veliko stvari in so enostavno priprave nekoliko zamujale, čas okoli nas, v Evropi, svetu in še posebej takratni Jugoslaviji pa je hitro dozoreval in bi bilo zato vsako oklevanje usodno, je potem v krogu intelektualcev blizu Demosa (dr. Petra Jambreka, dr. Tineta Hribarja, dr. Franceta Bučarja in predvsem s polno udeležbo in z odločilno vlogo dr. Jožeta Pučnika) dozorela odločitev, da je treba spremeniti prvotno strategijo in najprej predlagati slovenskemu narodu plebiscit o samostojni državi in šele potem urejati ustavna vprašanja. To idejo smo poslanci takratnega Demosovega poslanskega kluba tukaj v Poljčah dobili v razpravo in odločanje. Bilo je veliko vprašanj, veliko dilem, veliko pomislekov. Jaz sem bil takrat član vlade, sekretar za obrambo, na čelu resorja, ki je šele nastajal, ki smo ga začeli oblikovati. Zavedal sem se, kaj pomeni takšna odločitev. Tukaj vidim takratnega zunanje ministra, ki se je še bolj zavedal, kaj pomeni takšno odločitev uresničiti v mednarodnem prostoru in zagotoviti mednarodno priznanje. Vse te pomisleke smo dali na mizo. Na koncu pa je pretehtal nastop dr. Jožeta Pučnika, ki je dejal: »Pomislike lahko polagamo na mizo še celo leto, pa dve leti, tri leta, vedno jih bo dovolj. Dlje homo čakali, več pomislekov je možno sproducirati, čas bo šel naprej, treba se je odločiti. Ne gre

samo za ratio, gre tudi za pogum.« Potem je bila ta odločitev sprejeta, mislim, da praktično ni nihče nasprotoval. Dr. Jože Pučnik jo je še isti večer, kar so mu mnogi kasneje zelo zamerili, dal v javnost na zborovanju na Ptuj. V ponedeljek po vikendu je bila ta odločitev objavljena v časopisju, napadena, zanjo praktično do slej kakšne pohvale še nismo dobili, bilo pa je veliko kritik. Takrat so še posebej letele na dr. Jožeta Pučnika. Vendar pa sta po tistem času predvsem dr. Pučnik pa tudi koalicija v celoti dokazala, da nismo bili sposobni sprejeti samo te zelo pomembne odločitve, ampak da je bila koalicija, parlamentarna večina, ki bi zakon o plebiscitu lahko s svojo večino izglasovala, sposobna doseči tudi dogovor z vsemi političnimi silami v Sloveniji, pripravljena popustiti pri mnogih vprašanjih. Vladajoča koalicija je bila tista, ki je popuščala. Ne bi ji bilo treba, če bi gledala na zadevo samo z vidika tehnične izvedbe, in mislim, da je bila ta odločitev za graditev nacionalnega soglasja, ko je šlo za izvedbo plebiscita, za določitev pravil igre, ravno tako pomembna kot prvotna odločitev, da se v odločanje na plebiscitu gre.

Pravzaprav se danes ob 15. obletnici lahko z enako hvaležnostjo spominjamo razuma, ki je prevladal v primeru obeh odločitev. Najprej zato, ker je bila odločitev za plebiscit pravočasna, in drugič zato, ker je bila pojem ponujena v usklajevanje, soodločanje, na koncu v enotno politično odločitev, s katero je bil zakon o plebiscitu tudi sprejet. To je omogočilo, da smo Slovenci ta temeljni kamen položili enotno, da se je na tej podlagi potem gradila tudi pripravljenost, ki je omogočila izvedbo te odločitve na tehnični ravni. Kasneje je bilo sicer veliko pomislekov, tesnih glasovanj v parlamentu, še posebej, ko je šlo za obrambne zadeve, nasprotovanj posameznikov, marginalnih skupin itd. Vendar je absolutna, skoraj soglasna podpora na plebiscitu, bila dovolj močna, da smo tisti, ki smo imeli na svojih rameh dejansko odgovornost, da izpeljemo to, tudi uspeli. Najbolj kritična točka celotnega projekta, katerega temeljni kamen je bil položen tukaj v Poljčah, je bilo vprašanje, ali bo Slovenija to odločitev sposobna tudi zavarovati. Mi smo temu rekli, ali bo Slovenija sposobna osamo-

svojitve zavarovati z realno silo? Na tem mestu, v Poljčah, v Centru za obrambno usposabljanje, je bila kasneje po plebiscitu vrsta sestankov, dogodkov, usposabljanj, s katerimi smo dejansko postavili temelje za zavarovanje slovenske osamosvojitve z realno silo. Tukaj se je začelo aprila 1990 usposabljanje poveljnikov enot TO, poveljnikov, ljudi, častnikov, ki so prevzeli na svoja ramena odgovornost za usposabljanje prve generacije slovenskih nabornikov. Te smo poklicali na služenje vojaškega roka v Slovensko vojsko praktično na podlagi novega zakona o vojaški dolžnosti, ki pa smo ga na žalost v parlamentu izglasovali z enim glasom večine. To dejstvo je bilo izjemno pomembno. Ne samo zaradi ne-

Slavnostni govornik je bil predsednik slovenske vlade Janez Janša.

kaj sto nabornikov, ki so se začeli usposabljati in niso predstavljali nobene dejanske realne vojaške sile, ampak zaradi sporočila, ki je šlo v slovensko javnost in ki se je glasilo: »Mislimo resno!« Tretji dogodek, ki je zapisan na tem spomeniku, je odločitev razširjenega predsedstva Slovenije sredi maja 1990 o tem, na kakšen način se bo Slovenija branila, če bo ob razglasitvi neodvisnosti ogrožena in napadena. Tukaj, ne v tej glavni stavbi, ampak zraven, so se sestali razširjeno predsedstvo republike, del vlade, poveljniki TO najpomembnejših enot oziroma pokrajin, republiškega štaba in policije; v tem krogu najbolj odgovornih so bile sprejete smernice za pripravo in izvedbo obrambe Slovenije v primeru napada, ki so vsebovale praktično vse možnosti, ki bi lahko takrat nastopile. Takrat, ko smo ta načrt sprejemali, si nihče ni pred-

stavljal, da ga bomo preizkusili praktično že čez en teden, ko so se zgodili znani pekrski dogodki, ko je prišlo do prve zaostritve, ko smo morali še sveže ukrepe na načrtih, kjer se črnilo še ni dobro posušilo, izvajati v praksi. To je bilo sicer šokantno, vendar koristno, ker smo lahko nekatere korigirali.

Še več podobnih dogodkov je bilo tukaj v Poljčah vezanih na izvedbo osamosvojitve, predvsem na zavarovanje osamosvojitve z realno silo. Premalo časa je, preveč mrzlo, da bi vse našteval, tudi ni prostora na pomniku, da se vse zapiše, je pa večina dokumentiranih. Ko bo Slovenija, jaz upam, da bo to kmalu, premogla muzej osamosvojitve, bodo lahko ti dokumenti našli tam tudi pravo me-

la med različnimi subjekti takratne jugoslovanske federacije, ki je bila v razpadu. Pogajanja so krepka beseda za tisto, kar se je dogajalo, praktično se nihče ni resno pogajal, vsi so pridobivali čas in to je bilo tisto, kar je bilo za nas najbolj ključno in najbolj dragoceno. Če bi Slovenija takrat čakala še pol leta, kot so nekateri predlagali, ali eno leto, bi bil vlak zamujen. Tudi, če bi dosegli isti cilj, bi plačali bistveno višjo ceno.

Ob tem nagovoru ne morem mimo tega, da ne omenim dejstva, da danes najbolj pogrešam tukaj nekoga, ki bi praktično moral odkriti ta pomnik. To je dr. Jože Pučnik. Brez njegovega poguma, brez tega, da se je bil tudi popolnoma osebno pripravljen soočiti s številnimi pomisleki v javnosti, brezkompromisno zagovarjati to odločitev, bi bil sprejem te odločitve bistveno težji. Pa tudi sama izvedba, kajti tudi v tistega pol leta, v tistih šestih mesecih po izglasovanju odločitvi na plebiscitu je bil glavni motor, ki je priganjal vse, ki smo bili kakorkoli vezani na izvedbo odločitve za samostojno državo, pa seveda tudi za zavarovanje te odločitve.

Po drugi strani pa sem vesel, da danes tukaj vidim veliko udeležencev takratnega odločanja. Pred nami ostajajo slike tistih razprav, dilem, ki smo jih reševali, pa seveda tudi, vsaj jaz tako čutim, silne energije, ki je prevečala avditorij tukaj v Poljčah, potem ko je bila odločitev sprejeta. In ta energija je napajala praktično celotno Slovenijo v času, ko smo se pogajali za zakon o plebiscitu, in tudi kasneje, ker je bilo to odločitev treba uresničiti in tudi braniti.

Zaradi vsega povedanega bi lahko na spomeniku, ki je tukaj postavljen, mirno bil zapisan tudi star pregovor »Prihodnost pripada pogumnim«. Če doslej to še nikoli ni bilo to rečeno, danes v imenu slovenske vlade čestitam in se zahvaljujem vsem tistim, ki ste bili pred 15 leti tukaj v Poljčah, za trezno presojo časa, za analizo situacije, ki se je pokazala za pravilno, in predvsem za pogum, ki je bil vtakan v to najpomembnejšo politično odločitev v zgodovini Slovencev.«

Spominsko znamenje so odkrili predsednik Vlade RS Janez Janša, minister za obrambo Karl Erjavec in predsednik Demosove vlade Lojze Peterle.

J. Č.

OBLETNICA IZGONA ZADNJEGA VOJAKA JLA IZ SLOVENIJE

Odkritje spomenika v Krakovskem gozdu

Kolona dvanajstih oklepnikov brez spremljevalnih vozil, ki so poškodovana ostala na Medvedjeku, se je nekaj po polnoči začela premikati proti Novemu mestu. Ovire na cestah so jo usmerile proti Zagrebu, kjer je bila pot navidezno prosta. Prvega julija 1991 se je ustavila pred barikado v Krakovskem gozdu. Poti naprej pa tudi nazaj ni bilo več.

Spomenik

Obletnice so vselej priložnost za obujanje spominov in vrednotenja preteklih dogodkov in 22. oktober 2005 je bil primeren čas, da so na osrednji slovesnosti Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Slovenske vojske v organizaciji 32. vojaškoteritorialnega poveljstva, dediča 2. pokrajinskega štaba Teritorialne obrambe Dolenjske, na avtocestnem počivališču Zaloke z odkritjem spomenika v Krakovskem gozdu proslavili obletnico izгона zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije. Tako so z odkritjem spomenika uresničili in zaokrožili dolgoletno željo ter so na Dolenjskem na vseh lokacijah najpomembnejših bojnih spopadov postavili primerne spominske pomnike v spomin na čas osamosvajanja in vse tiste neimenovane in imenovane pripad-

Pozdravni nagovor predsednika Pokrajinskega odbora ZVVS za Posavje polkovnika Mitje Teropšiča.

nike Teritorialne obrambe in Slovenske milice, ki so zmogli pogum in z orožjem v roki v Krakovskem gozdu in na drugih bojiščih po Sloveniji zavarovali mlado, nastajajočo državo, hkrati pa v opomin vsem tistim, ki bi želeli ogroziti Slovenijo in njen narod.

Slovesnost, katere se je udeležilo več kot 1500 ljudi, je s prihodom in nagovorom počastil tudi predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, ki je bil 15. maja 1990 z izvolitvijo Izvršnega sveta Republike Slovenije imenovan za sekretarja sekretariata za obrambo in bil eden glavnih organizatorjev osamosvojitvenih procesov. Iz njegovih besed je bilo mogoče razbrati, kako dobro se spominja vseh dogodkov, povezanih s kolono oklepnih vozil, ki je 27. junija 1991 v zgodnjih jutranjih urah prestopila meje mlade slovenske dr-

Prihod častne enote SV

Odkritje spomenika in predaja zastave

Podelitev plakete Obrani Posavje arhitektu Karlu Filipčiču

Slavosni nagovor premierja Janeza Janše

žave, in z njo povezanih imen Poganci, Medvedjek in Krakovski gozd. Spomenik so slavnostno odkrili predsednik vlade Janez Janša, generalpolkovnik Albin Gutman, takratni poveljnik Teritorialne obrambe Dolenjske, polkovnik Ernest Breznikar, takratni poveljnik Območnega štaba TO Brežice, in polkovnik Mitja Teropšič, takratni poveljnik enot v Krakovskem gozdu. Spominsko ploščo sta odkrila Rudi Smodič, predsednik Območnega združenja zveze veteranov Krško, in Rudi Kajtna, ranjen pripadnik TO v Krakovskem gozdu.

Ob spominski plošči

Na spominski plošči je zapisano: »Tukaj v Krakovskem gozdu je bila 2. julija 1991 premagana enota JLA, poslana v Slovenijo, da zlomi voljo Slovencev do samostojne države. Tu jo je ustavil slovenski vojak.«

»Poglejte v oči našim vojakom, v globini tako značilno otožnega in mehkega slovenskega pogleda boste za hip zaznali klenosti in preblisk jeklene odločnosti. Naj vas to navda s ponosom. Vsem drugim naj bo to v opomin,« pa so zapisali organizatorji slovesnosti v Krakovskem gozdu.

Andreja Kapušin
Foto: Danica Rožman

Spomenik padlim v vojni za samostojno Slovenijo na ljubljanskih Žalah

Sveto mašo je pred komemoracijo daroval mariborski pomožni škof Anton Stres. Foto: Bruno Toič

V spomin na žrtve vojne leta 1991 je venec položila delegacija Združenja Sever.

V delegaciji ZVVS so bili predsednik Srečko Lisjak, podpredsednik Jože Čibej in Dominik Grmek.

S KOMEMORACIJO NA LJUBLJANSKIH ŽALAH SMO SE SPOMNILI VSEH PADLIH V VOJNI ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO

Njihovih pogumnih dejanj ne smemo nikoli pozabiti

Dnevi ob 1. novembru so v naših glavah zapisani kot dnevi spomina, dnevi, ko se spomnimo vseh tistih, ki smo jih imeli radi, ki so nam nekaj pomenili, vendar jih ni več med nami. V teh dneh se spomnimo tudi tistih, ki so v junijskih in julijskih dneh leta 1991 dali za ohranitev samostojne Slovenije največ, kar lahko da pravi rodoljub – svoje življenje. Prav je, da se jih spomnimo, ne, celo moramo se jih spomniti. Tega dejstva se v Zvezi veteranov vojne za Slovenijo in Zvezi policijskih veteranskih združenj Sever dobro zavedajo. Tako kot vsako leto pred 1. novembrom so tudi letos 28. oktobra na ljubljanskih Žalah pripravili komemoracijo. Letos jo je pripravilo Združenje Sever.

V imenu Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske sta venec položila minister za obrambo Karl Erjavec in načelnik GŠSV generalmajor Ladislav Lipič.

Dejansko se je komemoracija začela s sveto mašo, ki jo je daroval mariborski pomožni škof Anton Stres v Cerkvi vseh svetih na Žalah. Po maši so se delegacije, starši, otroci, soproge, sorodniki, prijatelji in drugi zbrali pred spomenikom padlim v vojni za samostojno Slovenijo na Žalah. Tako kot že nekaj let so vence k spomeniku padlim v vojni za Slovenijo položile delegacije Zdr-

ženja Sever, Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Ministrstva za obrambo ter Slovenske vojske, Ministrstva za notranje zadeve ter Policije, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Mestne občine Ljubljana. Zbrane je nagovoril predsednik Zveze policijskih veteranskih društev Sever Milan Horvat. Dejal je, da je slovenski narod o svoji državi sanjal stoletja. Raz-

burkani valovi zgodovine so ga nosili včasih bližje k cilju ali pa so ga od njega celo oddaljevali. Trma, vztrajnost in upornost niso nikoli zamrle.

»Vedno je bila prisotna narodna zavest, ki je težila k svetlemu cilju samostojnosti, ki se je kazala kot svetla pika na obzorju. Politične spremembe v svetu v zadnjih letih prejšnjega stoletja so omogočile, da se je svetla pika na obzorju večala, postajala vse svetlejša in končno so se uresničile sanje,« je povedal Milan Horvat. »Pot do uresničitve tako zelenega cilja ni bila niti lahka niti enostavna. Priprave na osamosvojitve so spremljali številni zapleti. Politika se je zavedala, da samostojnosti ne bo mogoče doseči brez ustrezne oborožene podpore. Rodili so se prvi zametki Slovenske vojske skozi Manevrsko strukturo Narodne zaščite. Intenzivirale so se priprave v policiji, tako da je bila v zadnji fazi osamosvajanja Slovenija sposobna pod orožje postaviti čez trideset tisoč oboroženih fantov in deklet. Jugoslovanska vojska je zapustila vojašnice. Slovenske oborožene

Pravijo, da smo v Sloveniji dosegli osamosvojitve s sorazmerno majhnimi žrtvami. Na splošno gledano je to res. Res pa je tudi, da vsak padli pripadnik policije in TO predstavlja neizmerno veliko izgubo za njegovo družino. Padli so mladi ljudje, polni življenjskih načrtov. Družine so ostale brez očetov in mož, brez sinov in otrok. Izgubile so svoje najdražje. Življenje se jim je v trenutku popolnoma spremenilo. Marsikatero skupne načrte so morali spremeniti. Verjamem, da je bilo najhujše otrokom, ki so izgubili starše.

Drage žene, otroci in starši, kljub vašim tako velikim izgubam bodite ponosni na svoje najdražje. Vaši možje, očetje in sinovi so žrtvovali za dosego sanj slovenskega naroda svoje življenje. Otroci, stopajte skozi življenje ponosno in pogumno tako kot vaši starši.« Milan Horvat je ob koncu poudaril, da Slovenci in slovenska država nikoli ne smemo pozabiti na hrabra dejanja vseh sodelujočih v osamosvojitvenih procesih, še posebej pa ne na svoje padle sinove. Vse zbrane je povabil, da

Venec je položila tudi delegacija Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

sile so stopile na branik slovenske samostojnosti. To so bili časi, ko so se občutki ponosa, odločnosti in hrabrosti mešali z občutki strahu in tesnobe. Enote policije in TO so izvajale številne oborožene dejavnosti hrabro, preudarno in tudi brezkompromisno. Nizale so uspeh za uspehom, kar jim je dajalo dodaten pogum in smelost. Svoji borci pa so tudi s tesnobo v srcih spremljali potek dogodkov in trepetali za svoje najbližje.

z minuto molka počastijo njihov spomin.

Po končanem uradnem delu slovesnosti so delegacije, svojci, prijatelji in drugi prižgali sveče v spomin padlih v vojni leta 1991. Delegacija Zveze veteranov vojne za Slovenijo je položila vence tudi h Kostnici kranjskih Janezov, ki so padli v prvi svetovni vojni, k spomeniku padlim borcem NOB in ob Lipi sprave.

(KuB)

Dejstvo je, da se na komemoraciji vsako leto zbere več ljudi. In prav je tako!

Predsednik Zveze policijskih veteranskih društev Sever Milan Horvat je poudaril, da Slovenija in Slovenci ne smemo nikoli pozabiti tistih, ki so žrtvovali življenja za uresničitev stoletnih želja generacij in generacij naših prednikov.

Minuta molka v spomin padlih

Ob koncu komemoracije so zagorele številne svečke in sveče.

Minister za obrambo Karl Erjavec je na priložnostni slovesnosti podelil spominski znak Orožja nismo oddali devetdesetim pripadnikom stalne sestave takratnih občinskih štabov TO. Foto: Mors

Spominski znaki Orožja nismo oddali

V dneh od 16. do 19. maja 1990 je takratna JLA hotela prevzeti nadzor nad orožjem, strelivom, minskoeksplozivnimi sredstvi in drugimi materialno-tehničnimi sredstvi, ki so bila last slovenske Teritorialne obrambe in jih je ta uporabljala. Vendar se s tem ukazom, ki je nastal v takratnem skupnem glavnem mestu Beogradu, podpisali in poslali pa so ga iz takratnega Republiškega štaba TO, v vseh občinskih štabih Teritorialne obrambe niso strinjali. Orožja, streliva in drugega preprosto niso oddali občinski štabi TO iz Brežic, Dravograda, Jesenic, Kranja, Krškega, Lendave, Litije, Mozirja, Radelj ob Dravi, Radovljice, Slovenskih Konjic, Šmarja pri Jelšah, Trbovelj, Trziča, Velenja in Žalca. Minister za obrambo Karl Erjavec je v spomin na to pogumno dejanje pripadnikov OSTO 27. oktobra ustanovil spominski znak Orožja nismo oddali.

Na priložnostni slovesnosti, ki je bila v petek, 25. novembra, sta minister Karl Erjavec in državni sekretar na MO Franci Žnidaršič podelila spominski znak Orožja

nismo oddali devetdesetim pripadnikom stalne sestave štabov TO.

Minister Erjavec je spomnil na ključne dogodke pri oblikovanju temeljev slovenske samostojnosti in dejal: »Pripadniki stalne sestave v štabih, ki ste se oddali orožja uprli in javno opozorili na postopke, ki so jih na podlagi ukaza Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo poskušali izpeljati, ste storili zavedno dejanje. Z zadržanjem orožja se je ohranila bojna pripravljenost Teritorialne obrambe, ki je z orožjem zavarovala celotne priprave na osamosvojitve in v vojni za Slovenijo skupaj s Policijo slavila zmago. Orožje, ki so ga štabi ohranili pod svojim nadzorom in ga od 19. maja 1990 tudi fizično varovali, je omogočilo oborožitev Manevske strukture Narodne zaščite, ki se je začela organizirati v poletnih dneh. Ohranitev orožja pod nadzorstvom Teritorialne obrambe je vzpostavila tudi pogoje za sprejem dopolnil k ustavi Republike Slovenije, da je septembra 1990 prevzela pristojnost nad Teritorialno obrambo.«

n. č.

Odkritje spominskih znakov v Zasavju

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zasavje je v letu, ko praznujemo 15. obletnico delovanja MSNZ, odkrilo

spominsko ploščo Manevske strukture Narodne zaščite. Ploščica je bila odkrita na zgradbi nekdanjega občinskega štaba TO v

Trbovljah. Zbrali so se skoraj vsi pripadniki MSNZ iz Zasavja. Slavnostni govornik je bil operativni vodja projekta MSNZ brigadir Tone Krkovič. Obudil je spomine na tisti čas, ko je bil potreben pogum, da smo se uprli nekdanji državi in začeli priprave na oborožen spopad. Predvsem se je zahvalil vsem upornikom z razlogom, kot se ponosno poimenujejo pripadniki MSNZ. Prisotne je nagovoril tudi župan Občine Trbovlje Bogdan Barovič, ki je tudi član zasavskega območnega združenja. Po slovesnosti so podelili spominske medalje MSNZ. Nato so bili prejemniki gostje župana Bogdana Baroviča na sprejemu v občinskih dvorani, kjer so se ob klepetu, druženju in obujanju spominov počutili prav prijetno.

V pozni jeseni leta 1990 se je Teritorialna obramba Republike Slovenije intenzivno pripravljala, da tudi z orožjem zavaruje začetne procese osamosvajanja.

Zaradi nenehnih groženj armadnega vrha po odvzemu orožja je bila sprejeta odločitev, da se orožje in strelivo premestita na tajne lokacije. Občinski štabi TO občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje te naloge ne bi mogli uresničiti, če ne bi bilo ljudi, ki so bili pripravljeni, da na svoje domove skrijejo večje količine orožja. Našli so te ljudi. Njihove odločitve v tistih usodnih časih niso bile preproste, vendar pa je zmagal njihov patriotski čut. Da bodo ta junaška dejanja večno zapisana v zgodovini slovenskega naroda, so na njihovih domovih novembra odkrili spominske znake, in sicer na domačijah Čebin (Zavine 12 v Zagorju), Vozelj (Neža 23 v Trbovljah), Žagar (Retje 8 a v Trbovljah), Zore (Dolenja vas v Zagorju), Zakonjšek (Knezdol 29 v Trbovljah), Gorenc (Kal 6 na Dolu pri Hrastniku), Garmuš (Završje 3 na Dobovcu) in Kupšek (Knezdol 37 v Trbovljah).

J.Č.

Brigadir Tone Krkovič je obudil spomine na tisti čas, ko je bil potreben pogum, da smo se uprli nekdanji državi in začeli priprave na oborožen spopad.

Junaška dejanja tistih, ki so imeli pred petnajstimi leti toliko poguma, da so na svojih domovih skrili večje količine orožja in streliva bodo večno zapisana v zgodovini slovenskega naroda. Tudi v Zasavju so na njihovih domovih novembra odkrili spominske znake.

Slavostni govornik Anton Krkovič je orisal okoliščine, ki so pripeljale do ustanovitve MSNZ. Še posebej je poudaril vlogo pripadnikov MSNZ, ki so v najobčutljivejšem obdobju nastajanja slovenske države sprejeli odgovornost za organizacijo projekta in nadaljevali delo do uresničitve postavljenih ciljev.

Spominska plošča MSNZ tudi na Notranjskem

Pokrajinski odbor ZVVS Notranjske je v sodelovanju s Policijskim veteranskim društvom Sever za Notranjsko in Kras ob 15-letnici ustanovitve in delovanja projekta Manevske strukture Narodne zaščite (MSNZ) pripravil slovesnost, ki so se je udeležili člani MSNZ iz vseh notranjskih občin, pripadniki milice iz leta 1990, ki so v projektu aktivno sodelovali, prejemniki priznanj »Slovenska družina«, predstavniki državnih organov in drugih organizacij, ki so leta 1990 opravljali za nastajajočo novo državo Slovenijo pomembne naloge, in drugi gostje. Na pročelju upravne stavbe podjetja Transport Ilirska Bistrica je postavljena spominska plošča, ki priča, da je v tej stavbi leta 1990 in vse do 26. junija 1991 delovalo tajno skladišče orožja in vojaške opreme (več kot 200 kosov pehotnega orožja, nekaj deset tisoč raznih nabojev, protiolepnih sredstev in drugo), le nekaj deset metrov od vojašnice takratne JLA.

Prisotne sta najprej pozdravila predsednik Pokrajinskega odbora ZVVS Notranjske Vojko Štemberger in predsednik Policijskega veteranskega društva Sever Vojko Otoničar. Pozdrave in priznanje vsem, ki so leta 1990 sprejeli pomembne naloge na svoja pleča, je v pozdravnem nagovoru pouda-

ril tudi župan Občine Ilirska Bistrica Anton Šenkinc.

Slavostni govornik Anton Krkovič, načelnik Republiškega štaba MSNZ 1990 in sedaj brigadir Slovenske vojske, je orisal okoliščine, ki so pripeljale do ustanovitve MSNZ. Še posebej je poudaril vlogo posameznikov - pripadnikov MSNZ, ki so v najobčutljivejšem obdobju nastajanja slovenske države sprejeli odgovornost za organizacijo projekta in nadaljevali delo do uresničitve postavljenih ciljev. Brez posameznikov, ki so delovali v skupinah, in dobre organizacije na celotnem prostoru Slovenije bi vojna za osamosvojitve verjetno dobila drugačno podobo, zato se lahko danes vsem tem posameznikom, skupinam in enotam zahvalimo za njihov prispevek h graditvi nove države.

V programu slovesnega odkritja spominske plošče sta sodelovala pihalni kvintet Orkestra Slovenske vojske in pevski zbor Občinskega štaba TO Ilirska Bistrica, ki letos praznuje 30-letnico delovanja (sedaj se imenuje Vojaški pevski zbor 24. VTP).

Spominsko ploščo sta odkrila Vojko Štemberger in Danilo Štemberger, leta 1990 odgovoren za organizacijo tajnega skladišča v tem objektu.

V. Š.

Spominske plošče MSNZ tudi na Dolenjskem in v Beli krajini

Tudi belokranjski veterani so zaznamovali petnajsto obletnico ustanovitve Manevske strukture Narodne zaščite na njihovem območju. S postavitvijo obeležij so izrekli zahvalo vsem, ki so sodelovali v pripravah za osamosvojitveno vojno. Nosilci prireditve so bili Sekcija MSNZ Dolenjska, PO ZVVS Dolenjska in OZVVS Bela krajina ob pomoči Občine Črnomelj. Vsi dogodki v počastitev tega spomina so potekali v nedeljo, 23. oktobra.

V Novem mestu so odkrili spominsko ploščo na stavbi, kjer so bili pred petnajstimi leti začetki delovanja MSNZ za Dolenjsko in Belo krajino. Med 9. in 11. uro so belokranjski veterani odkrili spominske plošče na petih hišah, v katerih so leta 1990 hranili orožje, strelivo in vojaško opremo. Slovesnosti so potekale na domačijah Kapušin v Metliki, Dragoš v Vojni vasi, Štajdohar v Velikem Nerajcu, Kobetič v Malem Nerajcu in Kobetič v Dolenjem Suhorju.

Ob 11. uri so odkrili spominsko ploščo še na domačiji Babič na Mali Lahinji, kjer je bila tudi osrednja slovesnost za Dolenjsko in Belo krajino. Pozdravni nagovor je imel predsednik PO ZVVS Dolenjske in OZVVS Bela krajina Branko Kobetič. V imenu Občine Črnomelj je prisotne nagovoril župan Andrej Fabjan.

Slavostni govornik je bil Anton Krkovič, takratni načelnik MSNZ Republike Slovenije. Zanimivo in nazorno je opisal dogajanja v takratnem času, ko so potekale priprave za osamosvojitve, in začetek osamosvojitvene vojne za Slovenijo. Poudaril je njihov pomen za današnji čas in prihodnost. Prisotni akterji takratnih dogodkov z območja Dolenjske in Bele krajine so si tako obnovili spomin na tiste čase, mlajše generacije pa so iz »prve roke« slišale učno uro zgodovine.

Spominsko ploščo so družno odkrili pripadniki MSNZ Anton Krkovič, Rade Klisarič, Borut Usenik, Branko Kobetič in župan Andrej Fabjan. Vsem šestim gospodarjem belokranjskih hiš, kjer so bile ta dan odkrite spominske plošče, sta Krkovič in Kobetič podelila ustrezne listine OZVVS Bela krajina.

V kulturnem delu slovesnosti so sodelovali pihalna skupina Orkestra Slovenske vojske, tamburaška skupina KD Dragatuš in učenci OŠ komandanta Staneta Rozmana iz Dragatuša. Po končanem uradnem delu je sledil ogled priložnostne razstave, ki jo je pripravil Albin Mikulič s sodelavci Vojaškega muzeja Slovenske vojske. Ob koncu so se udeleženci slovesnosti zadržali še na krajšem družabnem druženju.

Slavko Malešič

Spominsko ploščo na domačiji Babič na Mali Lahinji so družno odkrili pripadniki MSNZ Anton Krkovič, Rade Klisarič, Borut Usenik in Branko Kobetič ter črnomeljski župan Andrej Fabjan.

OB 15. OBLETNICJ MSNZ V LENARTU ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

Zgodovinske izkušnje, iz katerih se moramo tudi kaj naučiti ...

Tudi pri Lenartu v Slovenskih goricah so se nadvse spoštljivo spomnili 15. obletnice ustanovitve Manevrške strukture Narodne zaščite, ki je odigrala izjemno pomembno vlogo v pripravah na osamosvajanje Republike Slovenije. Ob tej priložnosti so na dan Rudolfa Maistra 23. novembra (od letos novi državni praznik) odkrili spominsko ploščo in na kratko obudili spomine na odločilne čase najnovejše slovenske zgodovine. Slovesnosti se je poleg pripadnikov, sodelavcev in vodstva MSNZ udeležilo tudi veliko veteranov vojne za Slovenijo, predstavnikov lokalnih skupnosti, GŠSV, drugih veteranskih organizacij in ustanov, ki so tako ali drugače povezane s temi dogodki. Slovesnost sta zgledno pripravila lenarški Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo pod vodstvom Petra Leopolda in Občina Lenart na čelu z županom mag. Ivanom Vogrinom.

Ob obletnici nastanka MSNZ in odkritju spominske plošče »Uporniki z razlogom« v Lenartu je Peter Leopold nanizal kratko zgodovino oziroma kronologijo nastajanja te organizacije v osrednjih Slovenskih goricah. Projekt je v Lenartu nastal na podlagi dogovora med mag. Marjanom Fekonjo in Petrom Leopoldom ter določil Direktive načelnika Narodne zaščite Vzhodnoštajerske pokrajine o uporabi MSNZ. V takratni lenarški občini so leta 1990 ustanovili štab s pristabnimi enotami, 21. odred, ki mu je poveljeval major Jože Majcenovič, 29. odred pod poveljstvom kapetana I. razreda Andreja Šumana, 21. diverzantski vod, ki ga je vodil Daniel Kovačič, in 11. vod za protidiverzantsko delovanje pod poveljstvom Stojana Bračiča. Ob koncu formiranja enot so imeli pod orožjem 300 pripadnikov MSNZ, ki jo je vodil Peter Leopold. »Ves čas formiranja in delovanja so z menoj

sodelovali Jože Jurša kot moj namestnik in zadolžen za operativno delo ter usposabljanje, Franc Šijanec, ki je skrbel za tehnično službo (zlasti za oskrbo z orožjem in s strelivom), in Stanka Senica, ki je pokrivala kadrovsko področje. V času zagotavljanja oborožitve je bil naš aktivni sodelavec tudi Roman Čuš, ki je skrbel predvsem za prevoz orožja in vojaškega materiala v tajna skladišča. Nadvse pomembno vlogo so odigrali občani, ki so bili pripravljene skrbeti za orožje in vojaški material v naših tajnih skladiščih. Te naloge so prevzeli Ivan Vela, Venčeslav Čuček, Franc Oletič, Branko Kos, Inge Markoli, Jože Šuman in Jože Škrlec. Zelo pomembno je bilo tudi sodelovanje s takratno Milico in njenim komandirjem Alojzjem Breznikom, s katerim sva proučevala razmere in skupaj iskala najboljše rešitve. Načrt uporabe MSNZ Lenart je zagotavljal varovanje ključnih objektov občine, predvsem njenega takratnega političnega vodstva, oddelka za ljudsko obrambo z naborno dokumentacijo in z zagotovitvijo morebitnega vpoklica celotnih enot Teritorialne obrambe. Pripravljeni so bili podrobni načrti obrambe pred napadi enot JLA in za globinsko varovanje meje. Prav tako so bile določene lokacije skrivnih skrivališč za orožje in vojaško opremo. Najzahtevnejša naloga in osrednja skrb pa sta bili zagotoviti prepotrebno orožje za preoblikovane enote TO v MSNZ. Z zelo tveganjo akcijo sva s Francem Šijancem odpeljala večjo količino orožja in streliva iz dobro varovanega vojaškega skladišča JLA v Kidričevem in ga pripeljala v Lenart, kjer smo ga varovali v tajnih skladiščih. Potrebni sta bili velika iznajdljivost in zelo dobra organizacija. V skladišča Teritorialne obrambe Lenart smo iz Gotenice pripeljali velike količine orožja, streliva, minskoeksplozivnih sredstev (od

Polkovnik mag. Vladimir Maher iz GŠSV, mag. Marjan Fekonja, takratni načelnik MSNZ Vzhodnoštajerske pokrajine 1990, in lenarški župan mag. Ivan Vogrin ob odkritju spominske plošče MSNZ v Lenartu

eksploziva do ročnih bomb in pehotnih min). Ta sredstva smo po razdelilniku predali sosednjim štabom in enotam MSNZ,« se pogumnih in odločilnih časov slovenskega osamosvajanja spominja takratni načelnik MSNZ Občine Lenart Peter Leopold. Z odkritjem spominske plošče so trajno zaznamovali dogodke iz slovenskega osamosvajanja v osrednjih Slovenskih goricah in se tudi tako zahvalili vsem, ki so takrat sodelovali v pogumnih dejanjih, ki bodo za vselej zapisana v slovenski zgodovini. Na slovesnosti so se posebej zahvalili tudi takratnim predsedniku skupščine Občine Lenart Jožetu Škrlecu in predsedniku izvršnega sveta Avgustu Zaverniku. Podelili so tudi spominske znake ob 15. obletnici MSNZ (projekt MSNZ je potekal od 17. maja do 4. oktobra 1990), ki so jih prejeli Alojz Breznik, Ivan Černec, Venčeslav Čuček, Roman Čuš, Julio Pečan, Jože Jurša, Branimir Kos, Inge Markoli, Franc Oletič, Drago Roškarič, Stanka Senica, Franc Šijanec, Jože Škrlec, Jože Šuman, Ivan Vela in Martin Vovk. Spominske znake je podelil takratni načelnik MSNZ Vzhodnoštajerske pokrajine mag. Marjan Fekonja.

Na slovesnosti je v imenu načelnika GŠSV generalmajorja Ladislava Lipiča spregovoril načelnik Združenega sektorja za kadrovanje in izobraževanje GŠSV polkovnik mag. Vladimir Maher. Med drugim je poudaril, da je bilo nastajanje Manevrške strukture Narodne zaščite leta 1990 neposredno povezano s pripravami na osamosvajanje

Republike Slovenije. »To je bil čas, ko smo na skrivaj odnašali orožje in strelivo iz skladišč v objektih JA in na mnogih skrivnih lokacijah varovali oborožitev, strelivo, vojaško opremo in minskoeksplozivna sredstva. To je bil tudi čas, ki je bil na nekaterih območjih Slovenije nevarnejši in naporejši za naše aktivnosti kot v poznejši osamosvojitveni vojni. In to je bil čas, ko smo delovali skrajno tajno. Tudi naši družinski člani niso vedeli, s čim se ukvarjamo pretežno v nočnem času. Niso vedeli, da se pripravljamo za morebiten spopad s takratno še vedno skupno oboroženo silo države Jugoslavije. Tudi občani takratne občine Lenart so bili aktivni nosilci organiziranja in delovanja MSNZ. Občinski štab MSNZ pod vodstvom Petra Leopolda je začel aktivno delovati in 4. oktobra, ko je MSNZ prešla v Teritorialno obrambo, so enote iz lenarške občine štejele že 300 pripadnikov. Ko se danes oziramo nazaj na pot, ki smo jo prehodili, smo lahko ponosni, da smo bili udeleženci projekta osamosvajanja Slovenije. Skupaj smo dosegli nekaj, kar je bilo leta 1990 skorajda nepojmljivo. Spominska plošča, ki jo odkrivamo v Lenartu, je spomin na tiste čase in obenem namenjena tudi vsem tistim, ki takrat še niso mogli biti z nami. Pomagala bo negovati zgodovinske izkušnje, iz katerih se moramo učiti, morebitne napake pa naj nam bodo v poduk, da jih v prihodnje ne bi ponavljali,« je med drugim povedal polkovnik mag. Vladimir Maher ob odkritju spominske plošče Uporniki z razlogom v Lenartu.

Slovesnost so obogatili s kulturnim programom in prijetnim družabnim srečanjem številnih uglednih gostov in seveda veteranov vojne za Slovenijo. Dogodek, s katerim Lenart še enkrat dokazuje, da goji do preteklosti spoštljiv spomin. Če povzamemo besede slovenskega premierja in prvega obrambnega ministra samostojne Slovenije Janeza Janša, da projekt Manevske strukture Narodne zaščite nima primerjave v zgodovini, saj je bilo tveganje veliko, je to še en dokaz, da do-

bivajo osamosvojitveni dogodki tudi v lenarški sodobni zgodovini tisto mesto, ki jim pripada. Če takrat ne bi tvegali, samostojne Slovenije najbrž danes ne bi bilo. Projekt MSNZ sodi med dejanja, zbrana v vrednostnem središču Slovencev, je že leta 2003 menil zdajšnji premier Janez Janša. Lahko samo dodamo, da so pri Lenartu ponosni na prispevek, ki so ga dali k osamosvojitvi Slovenije.

Mag. Marjan Toš

Razstava o delovanju MSNZ na Idrijskem

V počastitev petnajste obletnice ustanovitve in delovanja Manevske strukture Narodne zaščite ter štirinajste obletnice izгона zadnjega vojaka JLA z ozemlja Republike Slovenije je Območno združenje Veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerklno oktobra

Minister Karl Erjavec o razstavi Uporniki z razlogom: »Imam zelo dobre občutke, tudi grad je zelo primerna lokacija za to razstavo. Vesel sem, da bo veliko solarjev lahko videlo to razstavo in da bodo lahko spoznali, kaj se je dogajalo pred petnajstimi leti. Da ne bodo mislili, da je država pršla kar sama od sebe.«

v Mali galeriji Mestnega muzeja Idrija na idrijskem gradu Gewerkeneg pripravilo razstavo s po-

menljivim naslovom Uporniki z razlogom.

Avtor razstave Albin Mikulič iz Vojaškega muzeja Slovenske vojske, zbiratelj Vito Breginc in člani vodstva OZ VVS Idrija - Cerklno so z njo predstavili dogodke in ljudi, ki so z domoljubnim prispevkom pomagali uresničiti projekt Manevske strukture Narodne zaščite na državni ravni, na ravni Severnoprimerorske pokrajine ter na območju občin Idrija in Cerklno. Projekt je obsegal predvsem tajno zagotovitev oborožitve, formiranje vojaških enot ter intenzivno obveščevalno spremljanje dejavnosti tedanje JLA. Razstava je zasnovana na zbranih arhivskih dokumentih, bogatem fotografskem gradivu in osebnih pričevanjih udeležencev takratnih dogodkov. Zbrano gradivo je računalniško obdelal in oblikoval Silvo Hrovat.

Na slovesnosti ob odprtju je številno občinstvo v imenu organizatorjev pozdravil predsednik

Območnega združenja Marijan Platiše, o projektu Manevske strukture Narodne zaščite in razstavi je spregovoril Albin Mikulič, razstavo pa je po priložnostnem nagovoru odprl minister za obrambo Karl Erjavec. V kulturnem programu sta nastopila pevec Aleš Hadalin in orgličar Miro Božič. Razstava je bila na ogled do sredine novembra.

Pred slovesnostjo se je minister Karl Erjavec v sejni sobi Občine Idrija sestel z idrijskim županom Damjanom Krapšem, s predstavniki občinske uprave, Civilne zaščite in gasilcev. Na srečanju z županom je beseda tekla predvsem o aktualnih razmerah v občini Idrija. Kot je dejal idrijski župan, je Idrija ena od tistih občin, ki v gospodarstvo in znanje vlaga veliko sredstev, s tem pa občini in posredno državi prinaša napredek. Občina se sooča s številnimi naravnimi nesrečami: z obilnimi snežnimi padavinami, s plazovi, povodnjimi in potresi ter tektonsko prelomnico. Rudnik živega srebra je pustil ogromne posledice tako v podzemlju kot tudi na podobi mesta. Zato je pomembno, da ima občina dobro delujo-

Minister Karl Erjavec o projektu MSNZ: »Mislim, da je nujno, da projekt Manevske strukture Narodne zaščite in osamosvajanje Slovenije posebej promoviramo. Zdi se mi, da je bil projekt Manevske strukture Narodne zaščite v preteklosti premalo znan. Zato je prav, da se organizirajo take razstave, da ljudje vidijo, kaj se je takrat dogajalo. Prepričan sem, da bi bila, če ne bi imeli Manevske strukture Narodne zaščite, tudi osamosvojitvena vojna drugačna, morda bi imeli še več žrtev ...«

čo gasilsko organizacijo in civilno zaščito, ki sta ključni za posredovanje ob naravnih in drugih nesrečah. Minister Erjavec je bil nad dejstvom, da ima občina Idrija takšne težave, presenečen in je obljubil, da bodo na resornemu ministrstvu temu posvetili še večjo pozornost.

Marijan Platiše

»Uporniki z razlogom«

V Centru za usposabljanje v Poljčah je bila 25. novembra slovesnost ob odkritju spominskega znamenja Uporniki z razlogom. Namenjena je bila tudi 37-letnici ustanovitve Teritorialne obrambe in 15-letnici začetka delovanja Manevske strukture Narodne zaščite. Slavnostni govornik je bil general Janez Slapar, v kulturnem programu pa je sodeloval Veteranski pevski zbor OZVVS Radovljica - Jesenice, ki je zapel nekaj pesmi, s harmoniko je večer popestrila Kristina Pahor. Program je povezoval Brane Pirih. Slovesnosti so se udeležili župani in podžupani nekaterih gorenjskih občin, predsednik KS Begunje, člani območnih združenj veteranov Gorenjske ter policijskega združenja Sever za Gorenjsko in drugi gostje.

Vse navzoče je najprej pozdravil Janez Koselj, predsednik POZZVS Gorenjske.

General Janez Slapar je v nagovoru spomnil na dogodke v prvi in drugi svetovni vojni ter ključne dogodke pri oblikovanju temeljev slovenske samostojnosti; orisal je

zgodovino Teritorialne obrambe ter poudaril pomen njenega delovanja v Sloveniji, posebej v Poljčah in na Gorenjskem.

Radovljiški župan Janko S. Stušek se je dotaknil slovenske zgodovine, spregovoril je tako v imenu občine kot v svojem imenu in nekaj besed namenil tudi 15-letnici delovanja Manevske strukture, tajne organizacije, ki je v dneh osamosvajanja naše države varovala politične odločitve nove oblasti in organizirala obrambne sile. »Petnajsta obletnica ustanovitve Manevske strukture Narodne zaščite je brez dvoma za Slovence pomemben jubilej, ki ga je treba poudariti in tudi ovekovečiti v knjigi Uporniki z razlogom. Manevska struktura je bila izjemna in učinkovita oblika slovenskega in samo slovenskega odpora proti agresorski JLA v Sloveniji. Vendar ne smemo pozabiti, da ne edina niti najštevilnejša. To je bila Teritorialna obramba, ki je bila najštevilnejša in v Sloveniji tudi najučinkovitejša. Navsezadnje je TO in ne MSNZ prerasla ter se preoblikovala v Slovensko vojsko. Pri vseh sodbah je treba biti

Minister Karl Erjavec si je v spremstvu idrijskega župana Damjana Krapša, predsednika OZ VVS Marijana Platiše in soavtorja Albina Mikuliča z zanimanjem ogledal razstavo.

General Janez Slapar in Milan Klemenčič sta po proslavi pred vhodom Centra za usposabljanje Poljce odkrila spominsko znamenje Uporniki z razlogom.

previden in upoštevati vsa dejstva,« je še dodal Stušek.

Predsednik policijskega združenja Sever za Gorenjsko Drago Zadnikar je pomembnosti dogodkov v preteklosti posvetil nekaj misli in se tudi on dotaknil zgodovine, ki jo je vsak doživljal z lastno voljo in razumom. Poudaril je medsebojno enotnost in spoštovanje takrat in zdaj, ki so ga in ga bodo zaznamovali takšni in drugačni politični dogodki.

Janez Smole, predsednik koordinacijskega odbora pohoda na Triglav, je predsedniku Območnega združenja VVS Domžale in praporščaku ZVVS Dominiku Grmeku podelil zbirko slik 20. spominskega pohoda na Triglav.

Peter Zupan in Milan Klemenčič pa sta podelila spominske znake in priznanja 15. obletnice MSNZ in priznanja Območnega združenja VVS Radovljica – Jesenice.

Valerija Keršič

Srečanje veteranov vojne za Slovenijo in pripadnikov MSNZ

V Novi Cerkvi je bilo 18. junija srečanje veteranov vojne za Slovenijo območnega združenja Celje, veteranske organizacije Sever za Celje in pripadnikov Manevrske strukture Narodne zaščite Zahodnoštajerske pokrajine 1990. Osrednja točka srečanja je bila 15. obletnica ustanovitve MSNZ, ki je

tajno delovala od maja do oktobra 1990. MSNZ je bila organizirana na celotnem slovenskem prostoru. Vodili so jo takratni minister za obrambo Janez Janša, minister za notranje zadeve Igor Bavčar in Anton Krkovič, načelnik MSNZ Republike Slovenije. V tej sestavi je delovalo še 13 pokrajinskih in

Veterani in njihovi gostje so skupaj obudili spomin na negotove čase pred našim osamosvajanjem in med njim.

62 občinskih načelnikov MSNZ, ki so bili odgovorni za izbor najbolj zaupnih sodelavcev na svojih ravneh. V Zahodnoštajerski pokrajini je bil načelnik MSNZ Stefan Semrov, sedanji poveljnik 38. vojaškoteritorialnega poveljstva v Celju. Na območju takratne občine Celje je MSNZ vodil Vili Skrt, ki je bil takrat tudi komandant Občinskega štaba TO Celje.

Projekt MSNZ je bil nedvomno »strateški biser« nove, legalno izvoljene slovenske oblasti in vlade na volitvah leta 1990.

Po uvodnem pozdravu predsednika OZVVS Celje Božidarja Sevske, predstavnika društva Sever Staneta Lesjaka in načelnika MSNZ 1990 Štefana Šemrova je vse udeležence nagovoril župan Občine Vojnik Beno Podrgajs in jim zaželel prijetno druženje.

Slavnostni govornik je bil Anton Krkovič, ki je obudil nekaj najbolj pomembnih trenutkov ob nastajanju MSNZ in Republike Slovenije. Omenil je, da so ti zgodovinski trenutki premalo prisotni v našem vsakdanjem življenju in tudi v izobraževalnem programu našega šolstva.

Ker je bila to osrednja proslava ob 15. obletnici MSNZ za Zahodnoštajersko pokrajino, so bili vab-

ljeni vsi načelniki občinskih štabov MSNZ in nosilci znaka MSNZ 1990 v tej pokrajini. Na tej slovesnosti so odkrili spominsko ploščo MSNZ, ki zaznamuje in spominja na delo te organizacije leta 1990. Za uspešno delo v OZVVS Celje so bili z bronasto plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo nagrajeni Marjan Hočevar, Anton Hladin, Viktor Mlakar, Franc Peperko in Milan Terbovc. Srebrno plaketo je prejel Božidar Sevske.

V znak zahvale in razumevanja pri organiziranju srečanj v občini Vojnik je predsednik OZVVS Celje Božidar Sevske županu Benu Podrgajsu izročil veteranski spominski srebrnik Vaške situle.

Srečanja so se udeležili še župan Občine Dobrna in veteran Martin Brecl, podžupan MO Celje Franc Filipič, predstavniki združenja borcev NOV Celje in predstavniki sorodnih organizacij iz celjske regije.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki jim pomagajo pri organiziranju veteranskih prireditev. Za izpeljavo letošnjega srečanja se zahvaljujejo županu Občine Vojnik ter krajevni skupnosti in gasilskemu društvu Nova Cerkev.

Dare Sevske

»Uporniki z razlogom« tudi v Radovljici

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice je 28. oktobra v avli Občine Radovljica pripravilo slovesnost, na kateri so posameznikom podelili spominske znake in priznanja ob 15. obletnici začetka organiziranja in delovanja Manevrske strukture Narodne zaščite, zatem pa so v predverju Linhartove dvorane odprli razstavo Uporniki z razlogom. Nagovor ob odprtju je imel brigadir Peter Zupan, ki je osmim takrat zaslužnim posameznikom podelil spominske znake MSNZ, predsednik Občinskega odbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo Radovljica Zvonko Mulej pa 22 priznanj. Vse navzoče so pozdravili še: predsednik združenja Janez Kosej, podžupan Občine Radovljica Jože Kapus in direktorica Linhartove dvorane Nataša Kokošinek, za glasbeno popestritev slovesnosti je z nekaj zapetimi pesmimi poskrbel Veteranski pevski zbor OZVVS Radovljica – Jesenice.

Razstava Uporniki z razlogom prikazuje nastanek in delovanje Manevrske strukture Narodne zaščite leta 1990, ko je 15. maja takratno vodstvo slovenske Teritorialne obrambe izdalo ukaz o premestitvi oborožitve in streliva TO v skladišča JLA. 16 občinskih štabov TO, med njimi tudi Radovljica, Kranj, Jesenice in Tržič, pa tega ukaza ni izvedlo. Da bi se zavarovali osamosvojitveni procesi, so začeli organiziranje in izbor posameznih enot TO v projektu MSNZ, ki se je uradno končal 4. oktobra 1990, ko je vodenje TO na podlagi sprejetih ustavnih amandmajev prevzelo predsedstvo RS in za vršilca dolžnosti načelnika Republiškega štaba TO imenovalo Janeza Slaparja. Septembra 1990 je bilo v Sloveniji organiziranih 13 pokrajinskih štabov MSNZ in 62 občinskih štabov, med njimi radovljiški in jeniški.

Valerija Keršič

Spominske plošče ZVVS

V nedeljo, 23. oktobra, so člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice skupaj z visokimi gosti odkrili spominske plošče na treh domačijah v občini Slovenske Konjice. Preostalih dvanajst bodo odkrili v naslednjih letih.

Pri Arbatjerjevih v Draži vasi

Slovesnost ob odkritju spominskih plošč se je začela v lepem nedeljskem jutru na domačiji Arbatjerjevih v Draži vasi. Tja se je zgrnilo veliko ljudi v uniformah in še več civilistov. Zbrali so se slavljenci – prejemniki spominskih plošč, generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman, predsednik PO ZVVS zahodna Štajerska Stefan Šemrov, župan Janez Jazbec, poslanec v Državnem zboru Rudolf Petan, predstavniki OZVVS Celje, Šmarje pri Jelšah in Laško, predstavnik policijske veteranske organizacije – odbor Slovenske Konjice Alojz Pišek, predsednik OZ ZB NOV Slovenske Konjice Franjo Marošek, predsedniki krajevnih skupnosti, prijatelji in znanci. Pri vsaki domačiji so najprej himna zapeli Ljudski pevci s Stranic, sledili so pozdravi in govori. Pri Arbatjerjevih je zbrano množico po-

Spominska plošča, ki krasi hiše Arbatjerjevih, Zidanškovi in Kotnikovih.

dokumentacijo so poskrili pri posameznikih na tem območju. Zbrane je nagovoril župan Janez Jazbec, dogajanja izpred petnajstih let na tej kmetiji pa je orisal takratni poveljnik TO Slovenske Konjice Slavko Groleger. Ploščo je odkril generalni

sem se najbolj bal neviht, kajti če bi zagorel hlev, bi šlo v zrak pol vasi.«

Solze Antona Zidanška

Karavana se je odpravila dalje, vse do kmetije Antona Zidanška iz Škednja. Šrangarjeva domačija, kot ji pravijo po domače, je bila ravno dovolj odmaknjena od glavnih cest in s tem primerna za to, da so na njej skrili 24 zabojev pehotnega orožja in 50 zabojev streliva. O teh dogodkih je spregovoril mag. Boris Podvršnik, ploščo pa odkril poslanec v Državnem zboru Rudolf Petan. Med slovesnostjo so nekaj pesmi zapeli Ljudski pevci s Stranic, kar je popestrilo dogajanje. Na koncu je zbranim spregovoril Anton Zidanšek, ki ga je ta dogodek tako ganil, da so mu pritekale solze. Sicer se je izgovoril, da je pri njih vedno prepil, vendar se je videlo, da sta ga ganila obisk in dejanje. Zbranim je povedal, da je poznal ljudi, ki so ga prišli takrat vprašati, ali lahko pri njem skrijejo orožje in strelivo. Seveda se je brez oklevanja strinjal, saj je vedel, da gre za pošteno stvar, in je bil brez strahu pripravljen pomagati. Povedal je še, da si šteje v čast, da bo ta spominska plošča krasila njegovo hišo.

Bilo mi je v čast, da so mi zaupali orožje

Te besede je v svojem govoru izrekel Jože Kotnik iz Kraberka, pri katerem je bil zadnji postanek tega dne. Zbrane je sprejel njegov vnuk Tilen in jim s kifeljčki ter kozarčkom žganega zaželel dobrodošlico. O minulih dogodkih je spregovoril Anton Kolar, takratni načelnik MSNZ; povedal je, da mu je Jožeta Kotnika in hrambo orožja pri njem predlagal Janko Čakš. Skupaj sta se napolnila na domačijo Krošlovih in stvar je bila takoj rešena. Zbrane je pozdravil predsednik Območnega združenja zveze borcev NOV Slovenske Konjice Franjo Marošek. Ploščo je odkril župan Janez Jazbec in se zahvalil veteranskemu združenju za dostojno proslavitev spomina na težke čase izpred petnajstih let. S tem je bilo slovesnosti za ta dan konec. Jože Kotnik je zbrane povabil na kosilo, enako je bilo tudi pri Arbatjerjevih in Zidanškovi. Zapišimo še to, da so odkritje plošč sponzorirali prejemniki sami ob pomoči občine Slovenske Konjice in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice.

J. Gumzej

Slavje se je začelo pri Arbatjerjevih v Draži vasi.

zdravil predsednik OZVVS Slovenske Konjice Ivan Pavlič ter orisal namen in cilj slovesnosti. Med drugim je povedal, da letos praznujemo 15. obletnico ustanovitve MSNZ in da mineva petnajst let od taktar, ko so leta 1990 najodgovornejši častniki in podčastniki taktarne TO Slovenske Konjice odklonili od dajo orožje v skladišča tedanje JLA. Orožje, strelivo, opremo in

sekretar ZVVS Jože Kuzman. Dušan Arbatjer nam je o tem dogodku povedal: »Dobro se spominjam dneva, ko so me prišli vprašati, ali bi hranil orožje na naši domačiji. Seveda sem bil takoj za stvar. Slavko Groleger in Franc Kodrič sta z osebnim avtom in prikolico nekajkrat pripeljala zaboje, ki so bili polni raznih min. Pri nas so bili do začetka vojne. Moram priznati, da

Petnajsta obletnica MSNZ

V kulturnem domu na Breznici v občini Žirovnica na Gorenjskem je bila 28. oktobra slovesnost ob 15. obletnici Manevske strukture Narodne zaščite in 14. obletnici izгона JLA iz Slovenije. Navzoče je nagovoril župan Občine Žirovnica Franc Pfajfar, za kulturni program so poleg veteranskega pevskega zbora Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice poskrbeli še učenci Osnovne šole Žirovnica, član OZVVS Radovljica - Jesenice Jože Jalen pa je za občane, veteranke in veterane ter občinske svetnike pripravil zanimivo humoresko. Predsednik Območnega odbora Žirovnica Franc Zupan je za aktivno udeležbo in vlogo v pripravah in vojni za samostojno Slovenijo podelil priznanja in odlikovanja nekaterim takrat sodelujočim občanom.

Slavnostni govornik je bil Brane Iskra, ki je v nagovoru poudaril in orisal zgodovino ter pomen začetka delovanja MSNZ in 14. obletnice izгона zadnjega vojaka JLA iz Slovenije. Med drugim je povedal, da je bilo septembra 1990 v Sloveniji organiziranih 13 pokrajinskih štabov MSNZ in 62 občinskih štabov, med njimi radovljiški in jeseniški. Organiziranih je bilo 7 brigad in 1 odred ter vključenih 21 tisoč pripadnikov. Na republiški ravni sta projekt vodila Janez Janša in Igor Bavčar, operativno pa Tone Krkovič. Na zgornjem Gorenjskem so bile v ta projekt vključene enote Teritorialne obrambe: alpsko-izvidniška voda, protidiverzantski četi, diverzantska voda, 2. in 3. bataljon 22. brigade ter izvidniški vod in vod vojaške policije 22. brigade.

Valerija Keršič

Utrinek s 6. seje predsedstva ZVVS

O delu ZVVS med 27. in 28. številko Veterana

Odhod poslovne sekretarke Debeljakove na bolniški dopust, s to novico sem končal v 27. številki, je v začetku pomenil kar nekaj nevšečnosti, toda stvari so se dokaj hitro uredile. Tudi zato, ker so se začeli letni dopusti in je bilo nekoliko manj dela, še več pa je k temu pripomoglo to, da nam je država končno prislusnila in nam za naše delo namenila bistveno več denarja. Končno smo dočakali, da smo lahko poravnali svoje dolgove, med katerimi je bilo tudi posojilo za izplačilo plač, in začeli tekoče poravnati svoje obveznosti.

Izdelali smo rebalans finančnega načrta, ki ga je pregledala statutarna komisija in potrdilo predsedstvo ZVVS. Dodatna sredstva smo porazdelili med vsa »stroškovna mesta«; najvišji odstotek smo namenili sofinanciranju območnih združenj in najnižji odstotek za zagotavljanje materialnih pogojev dela.

Pri sofinanciranju območnih združenj smo želeli predvsem to, da vsem združenjem zagotovimo ustrezne razmere za delo, predvsem elektronsko poslovanje. S koncem letošnjega leta bodo tako vsa združenja imela izpolnjene pogoje za samostojno vodenje popolne članske evidence, poslovanje po elektronski pošti in svoje spletne strani. Podatki o plačani članarini na dan 31. decembra letošnjega leta bodo postali temeljno merilo pri sofinanciranju pokrajinskih odborov in območnih združenj. Ti podatki bodo pomembni tudi za članstvo, saj bo redno plačevanje

pogoj za brezplačno prejetje Veterana, pravico do sodelovanja na prireditvah zveze in območnih združenj ter druge dejavnosti združenj in zveze.

Člansko evidenco nameravamo v kratkem času dopolniti še s presnetimi (skeniranimi) članskimi prijavitnicami in fotografijami, kar bomo dodali k vsakemu članu, in članska evidenca bo popolna.

Vsi podatki o celotnem članstvu bodo dostopni samo strokovni službi zveze, območna združenja pa bodo imela dostop samo do podatkov svojih članic in članov. Za to obdobje je velikega pomena tudi dejstvo, da so se začele »premikati« tudi zadeve, povezane z dopolnitvijo Zakona o vojnih veteranih. Vse naše želje in pričakovanja se nam verjetno ne bodo uresničili, veliko zaradi

razpoložljivih oziroma potrebnih dodatnih finančnih sredstev države, nekaj pa tudi zaradi bojazni o možnem razvrednotenju veteranstva. V naš predlog smo vnesli vse pripombe, ki smo jih dobili tako od združenj, posebej iz Koroške, kakor tudi nekaterih posameznikov. Vanj so prav tako vključeni pripombe in stališča pristojnih ministrstev; predlog sprememb je dobesedno že pred vrati vlade in njenih pristojnih odborov, in če bo vse po sreči, bo kmalu tudi v državnem zboru. Takoj ko bodo dopolnitve zakon sprejete, vas bomo o njih obvestili.

Hkrati s temi dopolnitvami je začela naša statutarna komisija, kar je bil sklep glavnega zbora, pripravljati spremembe Statuta ZVVS. Ker smo želeli v ta postopek zajeti čim širši krog veteranov, smo zaposlili vsa območna združenja, da nam posredujejo svoje pripombe in predloge; žal je bil odziv slabši od pričakovanega. Ostalo je še nekaj časa, zato vas ponovno vabimo k sodelovanju.

Izredno je bila zaposlena naša kadrovska komisija, in to predvsem z delitvijo pomoči socialno šibkim članicam in članom. Veterani smo ponovno pokazali, da nas močno povezuje solidarnost, saj smo si ob prvem sporočilu o vremenski ujmi v Beli krajini ogledali posledice te naravne katastrofe in pomagali tistim, katerim je kmetijstvo edini vir zaslužka. Enako smo se odzvali tudi klicu na pomoč, ki smo ga dobili iz Krškega in Sevnice.

Brez dodatnih sredstev, ki nam jih je letos namenila država, tega

ne bi zmogli, toda že za naslednje leto jih bomo morali še povečati, pa čeprav na račun drugih dejavnosti.

Letos smo veliko pozornosti namenili praznovanju 15. obletnice Manevrške strukture Narodne zaščite, začeli smo s proslavo na Geossu in nadaljevali s postavitvami spominskih plošč v vseh naših pokrajinah. Veliko območnih združenj je to obletnico počastilo tudi s postavitvami spominskih plošč na tistih domovih, katerih domačini so ogromno prispevali v osamosvajanju Slovenije leta 1991 in še več leta 1990. Osebo sem bil na nekaterih odkritjih in prav povsod sem doživel izredno hvaležnost za to naše dejanje.

Sicer skoraj brez naše pomoči je bila letos izdana knjiga avtorja Albina Mikuliča o MSNZ, ki je skupaj s podelitvami spominskih medalj MSNZ, slovesno proslavo v Cankarjevem domu in z odkrivanjem spominskih plošč po svoje dopolnila letošnje leto, leto 15. obletnice MSNZ.

Tudi na sejmju Sodobna vojska, ki je bil tudi letos v Gornji Radgoni, smo polovico našega razstavnega prostora namenili predstavitvi MSNZ. Čeprav smo bili na ta sejem povabljeni »tik pred zdajci«, sta bili po komentarjih obiskovalcev naša predstavitev in prisotnost dobri.

Po zaslugi predvsem posavskih veteranov in delno ZVVS je bil v Krakovskem gozdu postavljen izredno lep spomenik, ki bo vse popotnike, stoji namreč na počivališču Zaloke ob avtomobilski cesti, spominjal na bitko, ki je leta 1991 potekala v njegovi bližini.

Že nekaj let dobro sodelujemo z organizacijo BEOSZ, veteransko organizacijo Madžarske, v katero so vključeni veterani druge svetovne vojne, veterani iz leta 1956 in veterani, ki so sodelovali v mednarodnih enotah. Iz občasnih obiskov med ZVVS in BEOSZ smo letos storili korak naprej ter pripravili njihov obisk pri nas in naš na Madžarskem. Takšno sodelovanje se je pokazalo za primerno in ob manjših dopolnitvah ga bomo nadaljevali.

Še preden bo izšel ta Veterana, bo predsedstvo imelo 4. letošnjo sejo, in ker se leto izteka, ga je treba oceniti in si začrtati program dela. Ker so nekatere prireditve in dogodki postali naša stalnica, smo že vnaprej pripra-

Člane predsedstva je pozdravil tudi župan občine Trbovlje Bogdan Barovič.

Med obiskom na Madžarskem so naši veterani videli veliko lepega, poseben vtis pa so na njih naredili bojevniki v zgodovinskih kostumih.

vili koledar dejavnosti ZVVS leta 2006. Z njim smo letos pohiteli, saj nas drugo leto čaka praznovanje v počastitev 15. obletnice vojne za Slovenijo, ko bodo tudi območna združenja pripravila

vrsto svojih prireditev. Koledar ZVVS sicer še ni stoočstoten, bo pa zagotovo v pomoč vsem, ki načrtujejo prireditve.

Jože Kuzman

Koledar dejavnosti ZVVS za leto 2006

JANUAR: 28. Cerkno:	2. odprto veteransko prvenstvo Severnoprimorske v veleslalomu
FEBRUAR: 8. Vrba: Golte:	POHOD SPOMINA IN PRIJATELJSTVA - Prešernov pohod 3. veteransko prvenstvo v smučanju in streljanju
MAREC: 11. Mengeš:	GLAVNI ZBOR ZVVS
APRIL: 8. 22. Unec: Veteran št. 29	delovno srečanje s sekretarji OZVVS POHOD PO PÓTI GENERALA MAISTRA
MAJ: 20. Geoss: 27. Slovenske Konjice:	DAN ZVVS veteranske ekipne športne igre
JUNI: 10. Slovenj Gradec, letališče:	veteransko srečanje ob 15. obletnici vojne za Slovenijo podeljevanje spominskih znakov (prek OZVVS)
JULIJ: 7./8. Veteran št. 30	POHOD NA TRIGLAV
AVGUST: 5. Ptuj:	tradicionalno tekmovanje v ribolovu
SEPTEMBER: 2. 8./10. 16. Kočevje: 23. Logatec: 30. Hrastnik:	maraton SV, Celje-Logarska dolina obisk predsednikov OZVVS na Madžarskem pohod v počastitev postroja 1. brigade SV MORiS odprtje Centra vojnih veteranov Logatec 7. veteransko teniško prvenstvo dvojic
OKTOBER: 19. Ankarán: 26. Koper: 28. Nove Žale:	3. mednarodno tekmovanje v vojaških disciplinah obletnica izгона zadnjega vojaka JLA iz Slovenije spominska slovesnost ob dnevu spomina na mrtve
DECEMBER: 7. 12. Veteran št. 31	miklavževanje za svoje padlih novoletno srečanje predsedstva ZVVS in predsednikov OZVVS

Veterani smo ogorčeni nad podtikanjem

V zadnjem času je član naše veteranske organizacije gospod Lojze Peterle deležen javnih podtikanj glede sodelovanja z udbo.

Gospod Peterle je bil v obdobju osamosvajanja in vojne za samostojno Slovenijo od maja 1990 predsednik slovenskega republiškega izvršnega sveta oziroma vlade, ki je koordinirala obrambne in druge dejavnosti v tem procesu.

Naše načelo je, da se postavimo v bran članom, ki so s svojimi dejanji sodelovali pri osamosvajanju Republike Slovenije, saj smo častno, pošteno, domovini in svojemu narodu predano opravili odgovorno delo. Zato smo veterani vojne za Slovenijo ogorčeni zaradi teh podtikanj, ki nimajo opore v dokumentih.

Srečko Lisjak,
predsednik ZVVS

IZ DELA KOMISIJE ZA STATUTARNA, FINANČNA IN ORGANIZACIJSKA VPRAŠANJA

Spremembe in dopolnitve Zakona o vojnih veteranih

Zveza veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) se je s svojimi predlogi aktivno vključila v pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o vojnih veteranih, ki jih bo obravnaval državni zbor.

Osnovni predlog sprememb in dopolnitev so pripravili kolegi s Koroškega, glavna nosilca sta bila Viljem Donau, predsednik PO Koroška, in Maks Gorenšek, predsednik OZVVS Mežiška dolina. Njuno gradivo je obravnavala in dopolnila Komisija za statutarne, finančne in organizacijska vprašanja, sprejelo pa predsedstvo in ga posredovalo Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve kot predlagatelju sprememb in dopolnitev zakona. Po več delovnih pogovorih je ministrstvo v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo, upoštevajoč tudi druge pobude za spremembo zakona, pripravilo predlog sprememb zakona. O tem so se predstavniki ZVVS na več delovnih pogovorih na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve pogovarjali tudi z ministrom mag. Janezom Drobničem ter predlagali še nekatere dopolnitve, da bi bile spremembe zakona čim bolj usklajene s predlogi ZVVS. Zadnje tako srečanje je bilo 23. novembra. Če predlagatelj ne bo upošteval vseh predlogov ZVVS, bo treba skrbno spremljati obravnavo sprememb Zakona o vojnih veteranih v državnem zboru in pripraviti tudi amandmaje. Eden takšnih bi bil lahko

glede priznanja statusa vojnega veterana tistim, ki so po odredbi Teritorialne obrambe opravljali naloge tajne hrambe oborožitve, streliva, dokumentov itn. V doslej znanem gradivu je upoštevano veliko predlogov ZVVS.

Spremembe statuta Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Komisija za statutarne, finančne in organizacijska vprašanja je na 5. seji 17. novembra obravnavala tudi prvi delovni osnutek sprememb in dopolnitev statuta, pripravljenega na podlagi predlog in pripomb članov oziroma PO VVS in OZVVS. Po razpravi je komisija dopolnila delovni osnutek in ga posredovala v obravnavo predsedstvu. Le-to ga je že obravnavalo na decembrski seji in bo posredovalo osnutek sprememb in dopolnitev OZVVS. Komisija bo na podlagi mnenja predsedstva ter pripomb in predlogov OZVVS gradivo še enkrat obravnavala in pripravila 2. osnutek sprememb in dopolnitev statuta ZVVS. Tako dopolnjen 2. osnutek bo obravnavalo predsedstvo in ga bomo razpravi kot predlog posredovali v obravnavo in sprejem glavnemu zboru v letu 2006. Komisija je tudi predlagala, da OZVVS organizirajo razprave o spremembah in dopolnitvah Statuta ZVVS ter zagotovijo pravilno pravnoformalno razlago posameznih členov. Pri tem so pripravljene sodelovati člani komisije.

rk

SEKRETARJI OZVVS OBISKALI MADŽARSKO

Potrditev dobrega sodelovanja

Na povabilo madžarske veteranske organizacije (Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége - BEOSZ) je od 9. do 11. septembra 48 sekretarjev območnih združenj ZVVS obiskalo sosednjo Madžarsko. Sodelovanje z madžarskimi veterani poteka že dalj časa, srečanja tako na ravni zveze kot tudi na ravni območnih združenj pa se kar vrstijo. Predstavniki slovenskih veteranov so z veseljem vrnili obisk madžarskim veteranom, ki so julija občudovali lepote Slovenije.

Potovanje se je začelo na skrajnem zahodu naše države že okrog 4. ure zjutraj. Zaradi slabo ocenjenega voznega reda je imel avtobus iz mesta v mesto večjo zamudo, kar pa ni zmotilo prešernega razpoloženja udeležencev izleta. Tik pred prestopom meje so se okrepčali v prijetni gostilni v Hodošu, prav v središču Evrope, kot je pozneje razložil vod-

Sipos. Sledila je izmenjava daril s predstavnikom predsedstva ZVVS Vitom Bergincem, dobrodošlico na Madžarskem pa jim je zaželel tudi vojaški ataše RS na Madžarskem polkovnik Ljubo Dražnik. Naslednji dan so si ogledali znamenitosti Budimpešte, vključno z verigo prelepih mostov, ki povezujejo z Donavo razdeljena dela glavnega

Polaganje venca

nik in prevajalec Ludvik Jonaš. V prestolnico Madžarske so prispe- li z veliko zamudo, zato so morali malce spremeniti in skrócić program obiska. V Budimpešti se jim je na avtobusu pridružil madžarski kolega Peter, ki jih je spremljal ves čas bivanja na Madžarskem. Skupaj so se zapeljali do vojašnice na obrobju Budimpešte, kjer so jih čakali predstavniki madžarskih veteranov in jim zaželeli dobrodošlico. Predstavila se je tudi zelo prisrčna folklorna skupina, ki je zaigrala in zapela nekaj lepih pesmi. Po kratkem programu so odšli na večerjo; slovenske veterane je še enkrat lepo pozdravil predsednik madžarske veteranske organizacije Géza

mesta Budim in Pesto, baziliko sv. Štefana in prelepe ulice v središču mesta. Mnoge znamenitosti, kot so parlament, grad, pošta, nacionalna galerija, muzej, so si zaradi pomanjkanja časa na žalost lahko ogledovali le od daleč. Sledili so kosilo, kratek sprehod po mestu Szente-dre ter ogled mogočne Bazilike in gradu v Esztergomu. Po večerji so se po vzoru vojaške discipline odpravili v vojašnico, kjer naj bi se naspali in nabrali moči za naslednji dan. Seveda od skupine nekaj deset žensk in moških srednjih let ni mogoče pričakovati, da se bodo odpravili v sobe ob 21. uri. Tako so si eni bolj, drugi manj pričarali lep družaben in pevsko obarvan večer,

Pozdrav predsednika madžarske veteranske organizacije Géze Siposa

pa čeprav v zelo skromno opremljeni vojašnici. V nedeljo, 11. septembra, so si ogledali še Trg herojev in Beli grad ali mesto Szekesfehervar. V mestu Pakozd, ki je znano po dogodkih iz leta 1848, je delegacija ZVVS pod vodstvom člana predsedstva Vita Berginca položila venec ob spominski plošči, ogledali pa so si tudi zelo zanimiv muzej vojaške zgodovine. Po obilnem kosilu so se odpravili proti Blatnemu jezeru, se s trajektom zapeljali na drugi breg in nato proti domovini.

Potovanje je zelo lepo uspelo kljub začetni zamudi avtobusa in nepre-

stanemu hitenju ob vzklikih našega Petra »Gremo, dečki«. Madžarski kolegi so se zelo potrudili za dobro počutje gostov iz Slovenije, predvsem s svojo dobro voljo, tako da »vojaška« namestitvev ni bila razlog za slabo voljo. Sodelovanje z madžarskimi veterani bo potekalo še naprej, saj pogovori za obisk Madžarske leta 2006 že potekajo. Upamo torej, da se bodo podobna srečanja nadaljevala, saj spoznavanje in druženje veteranov vsekakor prispevata k lažjemu in boljsemu sodelovanju med organizacijama.

Urška Čibej

Slovenski heroji na Trgu herojev

Ob potresu v Pakistanu

V začetku oktobra je nekatere dele Pakistana prizadel rušilni potres, v katerem je umrlo na tisoče ljudi, velika pa je tudi materialna škoda. Slovenija je, 13. oktobra, kot prva država zveze Nato poslala prizadetim človekoljubno pomoč. Prebivalcev te azijske države, ki jih je prizadel potres, so se spomnili tudi slovenski veterani, ki so v svojem pismu, pakistanskim veteranom, zapisali: »Zveza veteranov vojne za Slovenijo izraža globoko sožalje vsem, ki jih je prizadel potres, v soboto, 8. oktobra 2005. Opustošenje v Pakistanu je velika tragedija za vso regijo.

Naše misli in molitev so s tistimi, ki jih je prizadela velika tragedija.«

Jože Kuzman
Generalni sekretar

Pred dnevi je prišlo pismo organizacije pakistanskih veteranov, ki pravi: »V svojem imenu in imenu vseh veteranov se vam zahvaljujem, da ste se nam pridružili v tem kritičnem trenutku, ko je rušilni potres prizadel okoli 3,5 milijona ljudi v Pakistanu. Prosimo molite za nas!«

Brigadir
Zahid Zaman

Tudi sedaj smo enotni.

Spominski pohod na Goteniški Snežnik

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje v sodelovanju s Planinskim društvom Kočevje nadaljuje tradicijo pohoda na Goteniški Snežnik (1989 m), s katerim vsako leto počasti neponovljivo dejanje iz leta 1990, postroj 1. brigade Slovenske vojske MORIS.

Takratni postroj enote je potekal v negotovih časih, saj nam je takratno skupno predsedstvo iz Beograda že kar odkrito žugalo v opomin na narodovo nedisciplino. Normalno je bilo, da je po enkratnem rezultatu plebiscita mlada država Slovenija zavarovala svoje interese in je moralo priti do tega, da s svojo vojsko zavaruje plebiscitno voljo velike večine slovenskih volivcev.

Pripadniki prve slovenske enote so se 17. decembra 1990 v slabem, megljenem in mrzlem vremenu postrojili častno, ponosno in z veliko odgovornostjo, zavedajoč se, da so oči prijateljev in sovražnikov uprte v njih. Ponosni so bili na to, da so se ob tem zgodovinskem trenutku postroja odzvali tudi predstavniki slovenske vlade z Lojzeto Peterletom, ki je v svojem govoru izrekel sedaj že zgodovinski stavek, »da sedaj že diši po slovenski vojski«.

Letos je minila že 15. obletnica tega neponovljivega dogodka, na katerega so prebivalci ponosni, še posebej prebivalci Kočevja in Ribnice, iz katerih so bili postrojeni pripadniki omenjene brigade. Nerazumljivo je to, da se ta enkratni dogodek pozablja, saj se omenja vedno manj, verjetno zato, da se po določenem času na to tudi pozabi.

Drugi samostojni koncert

Veteranski pevski zbor Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice (OZVVS), ki ga vodi Franc Podjed, je v radovljiški graščini 23. septembra zapel na svojem drugem samostojnem koncertu. Koncert je bil posvečen 15-letnici Manevske strukture Narodne zaščite in obletnici priključitve Primorske, Prekmurja in Koroške Sloveniji.

V nabit polni dvorani Graščine je v dvournem programu odmevala zborovska pesem, ki je vzbudila v srcih obiskovalcev svojevrsten užitek, popestril pa ga je še harmonikarski orkester Glasbene šole Radovljica pod vodstvom Tomaža Cilenska. Koncert Veteranskega pevskega zbora je bil zanimiv tudi zaradi raznih govornih vložkov, ki jih med vodenjem programa pripovedovala Branka Smole.

Sicer je Veteranski pevski zbor imel lani 22 nastopov, med njimi dva samostojna. Lani so izdali tudi zgoščenko s 15 pesmimi, 4. junija letos je zapel na območnem srečanju odraslih pevskih zborov v avli radovljiške graščine, kjer se je predstavil tudi s pesmijo Boj Črtomira.

Tudi na drugem koncertu, ki so ga poimenovali »Naglj po prsih«, je znova dokazal svojo lahkotnost in igrivost, ko je zapel o junaštvu, hrepeneju, svobodi ...

Valertja Keršič

Letošnji pohod je bil že štirinajsti in je potekel v smeri Kočevska Reka-Gotenica-Kameni zid-vrh Goteniškega Snežnika-Kočevska Reka. Udeležili so se ga veterani vojne za Slovenijo iz Kočevja in Ribnice, prebivalci in planinci omenjenih občin pa tudi predstavnik združenja borcev NOV Kočevje. Posebej so organizatorji veseli, da se na pohod vračajo veterani, ki so bili daljnega 17. decembra 1990 udeleženci postroja 1. brigade MORIS.

Pohod je potekal v lepem jesenskem vremenu in pohodniki so bili veseli medsebojnega srečanja. Ozračje med pohodniki je bilo odlično, k temu pa so prispevali tudi vojaki Slovenske vojske, pripadniki 25. VTP z Vrhnike. Pohodnike so namreč na poti počastili s toplim čajem in na cilju s toplim obrokom.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje je na pobudo pohodnikov predlagalo, da se ta pohod uvrsti v letni načrt dela ZVVS za leto 2006. Organizatorji bomo veseli udeležencev pohoda iz drugih območnih združenj, saj bo tako dogodek iz leta 1990 postal odmevnejši in pomembnejši. Organizatorja OZVVS Kočevje in PD Kočevje se poveljstvu za podporo SV Kranj, 25. VTP SV Vrhnika in EVOJ-u Franca Rozmana - Staneta iz Ljubljane zahvaljujeta za pomoč pri pripravi pohoda, zalednemu bataljonu z Vrhnike pa za prevoz pohodnikov iz Kočevja v Kočevsko Reko in nazaj.

Organizatorja upata, da jima bodo v sodelovanju z ZVVS tudi v prihodnje po svojih zmožnostih pomagali pri takšnih oziroma podobnih akcijah.

Dariko Čop

Foto: Toni Vovko

OZVVS Murska Sobota razvilo prapor

Podpredsednik ZVVS Jože Čibej je 17. septembra v Sebeborcih v občini Moravske Toplice v okviru praznovanja občinskega praznika razvil prapor OZVVS Murska Sobota. Pokrovitelji razvitja prapora so bili Mestna občina Murska Sobota, Moravske Toplice, Beltinci, Hodoš, Šalovci, Gornji Petrovci, Kuzma in Puconci. Začetni pozdrav je imel član predsedstva in organizator priprav iz občine gostiteljice Valter Baldaš. Prisotne je nato pozdravil predsednik OZVVS Ludvik Jonaš in se zahvalil za številno udeležbo. Še posebej prisrčen pozdrav je veljal veteranski organizaciji iz sosednje Madžarske, saj je sodelovanje med organizacijama na visoki ravni. Župan občine gostiteljice Franc Cipot je poudaril pomembnost razvitja prapora: »To dejanje je za vsako organizacijo izjemnega pomena. Ne samo zato, da so na daleč prepoznavni, ampak preprosto zato, ker sta bila zastava ali prapor vedno v ospredju sleherne pomembne enote, kar združenje veteranov vsekakor je. Pravijo, da je vojska nekaj posebnega. Gotovo je zveza vojnih veteranov zveza tistih ljudi, ki so začetniki Slovenske vojske. Zato bodite ponosni.«

Slavnostni govornik načelnik GŠSV generalmajor Ladislav Lipič je v jedrnatem in vsebinsko bogatem govoru med drugim dejal: »Spoštovane veteranke in veterani, naj ponovim geslo današnje slovesnosti - skupaj

Sedaj ima svoj prapor tudi OZVVS Murska Sobota.

Predsedstvo OZVVS Murska Sobota je na seji sklenilo, da možnost sponzoriranja ponudi izključno občinam, ki jih pokriva njihovo združenje. Na žalost te možnosti niso izkoristile vse občine. S tem bi se lahko veteranom vsaj moralno oddolžile za njihov prispevek k osamosvajanju Slovenije. Prav zato je bilo vodstvo murskosoboškega veteranskega združenja toliko bolj presenečeno, da občine Tišina, Cankova, Grad in Rogošci niso sodelovale pri tako pomembnem dogodku, kot je razvitje prapora združenja, v katerem so vključeni tudi veterani, ki živijo na njihovem območju.

v vojni, skupaj v miru. Takrat so nas združevali nameni, ki smo jih tudi uresničili. Doživeli smo to, na kar smo danes ponosni. Bili smo generacija braniteljev in zmagovalcev, pa naj je to komu danes všeč ali ne. Za zmago pa smo potrebovali odločnost in pogum in bili smo pripravljeni tvegati. Veterani murskosoboškega združenja so ponosni na izrečene besede, še posebej zato, ker jih je izrekel član njihovega območnega združenja, saj je general Lipič član OZVVS Murska Sobota.

Prapor je Jožetu Čibeju pomagal razviti član predsedstva Valter Baldaš. Potem ga je podpredsednik ZVVS izročil predsedniku OZVVS Murska Sobota Ludviku Jonašu. Ta se je v imenu veteranov zaobljubil, da ga bodo skrbno varovali in ponosno nosili na srečanjih, ki se jih bodo udeležili. Prapor je v varstvo vzel veteran Bogdan Micevski.

Zatem je predsednik OZVVS Ludvik Jonaš podelil županom in nastopajočim zahvale za pomoč in sodelovanje ob razvitju veteranskega prapora. Organizatorji prireditve se še enkrat zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli sodelovali in pomagali pri njihovi prireditvi.

V kulturnem programu so sodelovali pevski zbor Avgust Gašparič iz Veli-ke Gomile ter ljudski pevci in godci iz Gornjih Petrovc.

Valter Baldaš

Skupina pohodnikov med ogledom ene od lokalnih znamenitosti.

Petič po Slovenskih gorikah

OZVVS Ljutomer je 22. oktobra organiziral že 5. tradicionalni pohod po Slovenskih gorikah. Na pohod so povabili tudi člane OZ ZČS, ki so se veteranom z veseljem pridružili. Pohoda se je udeležilo 37 veteranov in častnikov.

Ob 9. uri so se zbrali pred Bioterdami v Moravcih v Slovenskih gorikah. Predstavniki Bioterm Anton Jurša je pohodnikom pripravil prijetno presenečenje v obliki aperitiva, ki jim je dal dodatne energije za pohod. Predstavil jim je Bioterme in načrte podjetja Segrap Ljutomer za nadaljnji razvoj in širitev kopalnice. Bazene polnijo z zdravilno termalno vodo, toplo od 27 do 38 stopinj. Po ogledu kopalnice so se odpravili na pohod po prelepih Slovenskih gorikah, ki so se sončile v prečudovitih jesenskih barvah. Prvi postanek so imeli po približno sedmih kilometrih, ki so ga izkoristili za ogled ene domačije in okrepčilo. Pot so nadaljevali proti najvišjemu vrhu Slovenskih gorik, tj. Gomili s 352 metri nadmorske višine.

Tam so imeli kosanjev piknik s pokušino letošnjega mošta. Ugotovili so, da bo letošnje vino zelo kakovostno. Večina udeležencev se je povzpela tudi na razgledni stolp na Gomili. Ker je bilo ozračje zelo čisto, so svoje poglede usmerjali proti Madžarski, Hrvaški in Pohorju. Razgled je bil prelep.

Po daljšem počitku so mimo vinogradov, zidanic in starinskih lesenih hišk odšli proti Moravcem in turistični kmetiji Žinko; tam so jim postregli z zelo dobrim kosilom in domačim vinom. Med potjo in kosilom so pohodniki obujali spomine na dogodke izpred štirinajst let.

Na koncu so si vsi zaželeli na svidenje na 6. tradicionalnem pohodu naslednje jeseni in se odpravili proti izhodišni točki, ki je bila oddaljena kakšnih pet kilometrov.

Marko Milič

»Krn – pohod spomina 1918–2005« najbolje obiskan doslej

Lepo, sončno in toplo vreme je na osmo tradicionalno prireditev »Krn – pohod spomina 1918–2005« privabilo približno tisoč pohodnikov, ki so se zbrali na proslavi pri Krnskem jezeru. Pohodi do jezera so potekali iz vseh treh predvidenih smeri: iz Ukanca v Bohinju prek Bogatinskega sedla, iz Lepene po najkrajši in klasični poti ter s planine Kuhinja prek Krnske skrbine. Prireditev je organiziralo trinajst društev, zvez in občin, tudi Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, sodelovali sta tudi Slovenska vojska in slovenska policija.

Uvodoma je udeležence in nastopajoče pozdravil predsednik organizacijskega odbora in župan Občine Radovljica Janko S. Stušek. Slavnostni govornik je bil podpredsednik Državnega zbora dr. Vasja Klavora, udeležence je nagovoril tudi general Hollo, v imenu diplomatov pa veleposlanik iz Romunije.

Na prireditve so prišli poslanec Državnega zbora župan Daniel Krivic ter župani Mirko Bulc, Pavel Gregorčič, Franc Ekar, ki je tudi predsednik Planinske zveze Slovenije, direktor Policijske uprave Nova Gorica Jakob Čerferin in načelnik Upravne enote Tolmin Zdravko Likar ter največ tujih diplomatov in diplomatskih predstavnikov, veleposlanikov in obrambnih atašejev doslej.

Osrednja proslava je potekala na vzhodni obali Krnskega jezera, kjer so vihrale slovenska in planinska zastava ter zastave občin in držav udeleženk diplomatskih predstavnikov. Po proslavi so češka veleposlanica, madžarski veleposlanik in madžarska vojaška delegacija položili vence in prižigali sveče pri »Madžarskem križu«, lesenem križu na planini Dupla, kjer je bilo nekoč vojaško pokopališče. Župnik iz srednje vasi je opravil kratek verski obred, pevci Bohinjskega zbora pa so zapeli dve pesmi.

Valerija Keršič

Tradicionalnega, že 8. pohoda, se je udeležilo približno 1000 pohodnikov, kar je največ doslej.

Dan državnosti pri Arehu na Pohorju

Letos je bilo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ruše drugič soorganizator proslave ob dnevu državnosti, lani v občini Lovrenc na Pohorju in letos v občini Ruše. Po premisleku je bila sprejeta odločitev, da povežejo čim več subjektov, ki pripravljajo prireditve v tem času, in se zato pridružijo že tradicionalnemu pohodu iz Ruš do Areha na Pohorju, ki ga organizira Planinsko društvo Ruše v počastitev dneva državnosti. Tako so se pohodu lahko pridružili tudi veterani in številni gostje.

Organizacijske naloge so bile porazdeljene med planince, občino Ruše in veteransko združenje. Tako so planinci poskrbeli za varen pohod in skupaj z oskrbnikom Ruške kočice za pripravo prizorišča proslave, občina Ruše za obveščanje in prevoz nastopajočih ter starejših na Pohorje, OZVVS pa za kulturni program in pogostitev udeležencev.

Trud vseh je nagradilo tudi vreme. Sicer se je že zjutraj nakazovala sopenca, ki pa je pojenjala z vsakim pridobljenim višinskim metrom. Pri Arehu je čez greben vlekel tudi rahel veter, tako da vzroka za negodovanje res ni bilo. Okoli Ruške kočice se je tako zbralo približno petsto ljudi, od katerih jih je večina prišla peš.

Proslava se je na pobudo Vlade Republike Slovenije začela točno opoldne. Zbrane je najprej pozdravil ruški župan Vili Rezman, nato je besedo predal slavnostnemu govorniku ministru za obrambo Karlu Erjavcu, ki je tako kot mnogi drugi iz Ruš pripeljal. Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali MePZ iz Ruš pod vodstvom Marjane Ferik ter recitatorji Marina Strnad, Irena Jerot in Stanko Krainer. Spored je s harmoniko zaokrožil mladi Grega Klančnik.

Veseli del ob golažu in vojaškem fiziču, ki so ju skuhalo vojaki, se je lahko začel. Za glasbo in ples je poskrbel Duo Milan in Ana.

Borut Pečar

Delovni člani OZVVS Bela krajina

Med dopusti julija in avgusta ni bilo veliko dejavnosti, čeprav je tudi ta dva meseca pisarna OZVVS delovala normalno po svojem urniku dela. Avgusta se je veteranska delegacija s praporom udeležila tradicionalne proslave na Gričku ob prazniku Krajevne skupnosti Črnomelj, kjer vedno sodelujejo skupaj z OO ZB NOV Črnomelj. Žal so tudi njihove vrste začeli zaradi smrti zapuščati člani združenja, tokrat so na zadnjo pot pospremili Milana Jakšo.

V začetku septembra sta bila predsednik in sekretar OZVVS kot člana delegacije ZVVS na obisku pri veteranih na Madžarskem. Srečanje je bilo prijetno in koristno, zato je prav, da se taka praksa nadaljuje. Septembra so skladno z letnim načrtom dela organizirali izlet za člane združenja. Tokrat so za cilj izbrali Kobarid in ogled tamkajšnjega muzeja prve svetovne vojne. Seveda so si spotoma ogledali še nekaj drugih znamenitosti. Več kot 90 udeležencev članov je bilo z izletom zadovoljnih. Zaključek z družabnim srečanjem so imeli tokrat v Kanizarici pri Črnomlju.

Na povabilo ZB NOV belokranjskih občin so se septembra z veliko delegacijo udeležili še srečanja borcev domicilnih enot v Prilozju pri Metliki.

V začetku oktobra so na izlet v Belo krajino prišli veterani iz OZVVS Litija. Seznanili so jih z dogajanjem na območju Bele krajine leta 1991. Udeležili so se tudi odkritja spomenika v Krakovskem gozdu ob obletnici izгона zadnjega vojaka JLA iz Slovenije. Na slovesnosti so bili tudi belokranjski veterani člani, ki so leta 1991 tam aktivno sodelovali v takratnih bojih. Konec oktobra so tudi belokranjski veterani zaznamovali 15. obletnico MSNZ, kar je opisano v drugem članku. Oktobra so bili kar delavni, saj so organizirali še tradicionalni kosanjev piknik na Smuku nad Semečim. Poleg njihovih članov so z veseljem sprejeli še povabljenega delegacije veteranov sosednjih OZVVS Dolenjska Novo me-

Z izleta v Kobarid

sto in OZVVS Kočevje.

Konec oktobra in začetek novembra je tudi čas, ko se vsako leto spominjajo na mrtve. Najprej so se člani OZVVS Bela krajina udeležili prireditve v spomin na tragedijo prve Belokranjske čete na Gornjih Lazih blizu Semeča. Zadnji dan oktobra pa so bili na komemoraciji na Gričku v Črnomlju, kjer stoji spomenik vsem belokranjskim žrtvam iz druge svetovne vojne. Seveda so se tudi letos udeležili spominskega srečanja pri spomeniku Franca Rozmana - Staneta na Lokvah pri Črnomlju, ki je vsako leto ob obletnici njegove smrti. Predsednik območnega združenja pa se je 12. novembra udeležil državne slovesnosti v Poljčah.

Na pobudo OZVVS Bela krajina je ZVVS podelila solidarnostno pomoč našim članom, ki jim je neurje s točo povzročilo ogromno škodo. Čeprav so bili zneski simbolični v primerjavi s škodo, bo ta lepa gesta še dolgo ugodno odmevala v njihovem okolju. Tudi letos so poskrbeli za nakup slovesnih veteranskih oblek, saj so z njimi opremili 11 članov. Tako bodo lahko ob različnih prireditvah še bolj prepoznavni, saj ima zdaj veteransko obleko že 36 članov.

Vse dejavnosti so našteje bolj v telegrafskem slogu in same po sebi ne povedo vsega. Za njihovo uresničitev pa je bilo vloženo precej truda. Z zadovoljstvom pa lahko ugotovijo, da so zelo uspešno uresničili letni načrt.

Slavko Malešič

Srečanje nekdanjih pripadnikov MSNZ

Letos mineva petnajst let od ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite (MSNZ), ki je s svojim delovanjem omogočila oborožen odpor nasilju jugoslovanske vojske leta 1991. Občine Ruše, Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi so bile tedaj še združene v enotno občino, na njenem območju pa je delovala skupina MSNZ, katere načelnik je bil Tone Sračnik. In prav on je dal pobudo, da bi se člani te skupine po petnajstih letih zopet sestali. Pobudo mu je uspelo uresničiti ob pomoči županov sedanjih treh občin in tako so se uporniki izpred desetletja in pol znova srečali v petek, 28. oktobra, v avli Doma kulture v Rušah.

Srečanja se je sicer udeležila le približno polovica povabljenih, vendar to prijetnega razpoloženja in klepeta ob prigrizku ni motilo. Opravičila sta se župana občin Selnica in Ruše, zato pa je prišel župan Lovrenca Franc Ladinek, sicer tudi pripadnik te skupine, in pozdravil navzoče.

Uvodoma je sicer spregovoril Tone Sračnik in obudil spomine na tiste čase, ko je bila prihodnost še negotova in polna nevarnosti. Še enkrat se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k srečnemu koncu, in jim seveda tudi nazdravil.

Večer je minil v obujanju spominov, polnem šegavih domislic.

Borut Pečar

Postali so prepoznavni

Člani OZVVS Velike Lašče ugotavljajo, da je bilo leto 2005 kratko in zelo uspešno. Kratko je bilo zaradi zelo obsežnega programa, uspešno pa zaradi vseh izpolnjenih nalog in celo preseženega načrta. Z veseljem ugotavljajo, da so v okolju, v katerem delajo in živijo, postali prepoznavni.

So trdna in ponosna organizacija, ki nadaljuje izročilo 63. samostojne čete KS. Ponosni so na svojo nestransko in nepolitično opredelitev, svoj Dom v Krvavi Peči in vse, kar so si pridobili z lastnim delom, s pomočjo Občine Velike Lašče in raznih sponzorjev ter donatorjev. Svoj delež pri uspešnem delu veteranov iz Velikih Lašč ima tudi Zveza veteranov vojne za Slovenijo, ki jih je podprla programsko, moralno in materialno. Vsem, ki skušajo vnesti nemir in prepir v njihove vrste, sporočajo, da so enotni in odločni pri uresničevanju sprejetih ciljev.

Druga svetovna in slovenska državljanska vojna sta se končali pred 60 leti in jih ne zadevata. V svojem prepričanju in zvesti statutu ZVVS in pravilom OZVVS Velike Lašče ostajajo nevtralni in nepristranski.

Čas nas pelje v leto 2006, ko bomo praznovali 15. obletnico slovenske osamosvojitvene vojne. Zato zamudniki opozarjajo, da še pred koncem leta poravnajo članarino, od katere bosta odvisna prejemanje glasila Veteran in podelitev posebne spominke medalje ob 15. obletnici osamosvojitve in izгона zadnjega vojaka JA.

Predsedstvo OZVVS želi vsem članom in veteranom njihovega območnega združenja, organizacijam, ustanovam v občini kakor tudi vsem občankam in občanom srečno in uspešno 6. leto novega tisočletja!

Franc Dušan Hočevar

Učna ura v Pekrah

Predsedstvo območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Kočevje vsako leto načrtuje in pripravi strokovni izlet za člane. Rdeča nit izleta je dogodek iz osamosvojitvene vojne (spopad, boj, spomenik ali podobno), kraju primerno pa obiščejo še enote Slovenske vojske in si ogledajo muzeje ali druge spomeniške oziroma naravne in kulturne znamenitosti.

Letos so obiskali Maribor, kamor so z dvema avtobusoma odpotovali v zgodnjih jutranjih urah 8. oktobra. Obiskali so Vojašnico generala Maistra, in sicer 74. oklepni bataljon. V njihovi spominski sobi so si ogledali bojno in razvojno pot od nastanka enote do današnjega dne. Začetki enote so bili v protiolepnih spopadih v območju Šentilja. Bogata zbirka fotografij, ukazov in muzejskih eksponatov pa še bolj popestri vero v trdnost in pomembnost enote. V nadaljevanju obiska v 74. OKMB so veterani spoznali razpoložljiva oklepna in protiolepnna sredstva. Videli so učinke protiolepnih sredstev, spoznali pa so tudi moč oklepnih vozil in od njih mogoče nevarnosti. Člani veterani so bili presenečeni in počaščeni, saj so jih pripadniki enote nenehno

Nežni spol v trdem oklepu

spremljali, jim odgovarjali na zanimiva vprašanja ... Še posebej jih je presenetilo, da so jih kleščmani z oklepnimi transportnimi sredstvi popeljali po poligonu. Vožnja z oklepniki je veteranom pričarala, kakšni občutki prevevajo vojake v teh vozilih.

Glede na to, da so veterani večinoma že odsluženi vojaki, so si zaželeli za malico dober vojaški obrok. Veseli so bili »pravega vojaškega fižola z mesom«, ki so ga pripravili pripadniki 37. vojaškoteritorialnega poveljstva Maribor.

Potem so si ogledali še spominsko sobo generala Maistra in bojev za severno mejo po prvi svetovni vojni.

Zgodaj popoldne so se napotili v takratni učni center Pekre. Udeležene nadporočnik Branko Lorenčič jim je povedal in prikazal situacijo pred incidentom, ki je nastal med JLA in posadko učnega centra Pekre, med njim in po njem.

V popoldanskem prostem času so si udeleženci prostovoljno sami ali v skupinah ogledali znamenitosti Maribora pa tudi Pohorja. Domov so se vračali dobre volje in za konec so se ustavili v gostišču na Trojanah, kjer so v prijetnem ozračju zaokrožili uspešen letošnji izlet. Mnogi nepozabni dogodki so se članom vtisnili v spomin ter jih napolnili z mislijo, da se leta 2006 ponovno udeležijo izleta, in sicer v Italijo (Doberdob, dvorec Miramare, Oglej, Dolina pri Trstu), saj so ti kraji še danes naseljeni s Slovenci in so tudi tam korenine Slovencev.

Za nesebično pomoč pri organiziranju izleta se kočevski veterani zahvaljujejo Slovenski vojski: generalštabu za prevoz, poveljstvu enot za podporo, 25. in 37. VTP za prehrano ter 74. OKMB za predstavitev enote in spominske sobe, Zorici Kočič za pomoč pri organiziranju izleta in Branku Lorenčiču za celodnevno spremstvo in razlago bojne poti enote kakor tudi opis dogodkov v učnem centru Pekre leta 1991.

Darko Čop

Foto: Toni Vovko

Srečanje pohodnikov Ankarana-Triglav

Pred iztekom leta so se srečali udeleženci vseh sedmih pohodov od Ankarana do Triglava. Poklepetali so, se razveselili tistih, ki jih že več let ni v pohodni postavi, se nasmejali nerodnostim, spodrsrljajem in anekdotam. Še posebej tistim s prvega pohoda, ko je devet trmastih od Sežane do Štanjela lovilo ritem hoje kar po železniški progi. In kako so odskočili in se prilepili na steno useka, ko je čez most nad njimi zapeljal traktor. Kako so se jih preznojenih razveselile krave na planini Razor ter jih hotele vse oblizati in razsoliti. Beseda je nanesla tudi na osmi pohod v prvem tednu julija prihajajočega leta. Obe združenji, Sever za Primorsko in Notranjsko ter OZ VVS slovenska Istra, sta prejeli že več kot šestnajst prijav, kar je zgornja meja.

D. B.

Utrinek z obiska v vojaškem muzeju v Logatcu

Prijeten in poučen izlet

Člani območnega združenja ZVVS Postojna iz občine Ilirska Bistrica so se v prvem septembrskega vikenda odpravili na že tradicionalni jesenski izlet »v neznanu«.

Petdeset članov in njihovih družinskih sopotnikov je obiskalo prihodnji Center veteranov Slovenije v nekdanji vojašnici v Logatcu. Predsednik tamkajšnjega združenja Miro Pogačnik jih je seznanil s cilji projekta, jim razkazal objekte ter povabil na odprtje centra, ki naj bi bilo naslednje leto. Veterani so mu zaželeli izpolnitev tega cilja, tudi zato, ker so videli, koliko truda, njegovega ter njegovih sodelavcev, je bilo vložena v dosedanjo obnovo objektov in okolice.

Nato so obiskali Vojni muzej Logatec. Upokojeni brigadir Slovenske vojske Janez J. Švajncer, katerega sin sicer vodi muzej, jih je z živo, neposredno besedo popeljal skozi dragocene muzejske zbirke, posvečene vojni zgodovini Slovencev. Predvsem je na veterane naredil močan vtis s podrobnimi podatki o znanih Slovencih – vojaki, tudi tistih, ki so vezani na območje bistriške občine. S pripovedjo je tako pritegnil vse poslušalce, da so vsi po vrsti zatrdili, da bodo še prišli na ogled muzeja. Največ govora je bilo o vojni za samostojno Slovenijo, slovenski vojski, potrebi po državnem – nacionalnem vojnem muzeju. Iz vojnega muzeja so odšli pod vtisom misli brigadirja Švajncerja, ki jo je prebral iz poslovnega pisma na ustrelevek čakajočega borca iz NOB: »Kdor umre za domovino, je živel dovolj.«

Še ogled tehničnega muzeja v Bistri ter skupno druženje na Zaplani, obujanje spominov na osamosvojitvene čase, pa tudi na prihodnost in ob slovesu so si obljubili, da se bodo še srečali. Če ne prej, na vsakoletnem srečanju veteranov ob dnevu državnosti na Mašunu.

V. Š.

Novogoriški veterani imajo novo vodstvo

Na izrednem občnem zboru so se 27. septembra zbrali člani OZVVS Veteran Nova Gorica ter razrešili dotedanja predsednika Stojana Peršiča in podpredsednika Srečka Kodriča.

Podpredsednik Kodrič je v izjavi pojasnil razloge za odstop, saj je na delovnem mestu, zaposlen je namreč v Slovenski vojski, prezaseden in je večkrat na delu v tujini, zato ima premalo časa, da bi plodno delal v organizaciji. Na njegovo mesto je zbor do konca mandata izvolil Staneta Žgavca.

Tudi dotedanji predsednik Peršič je odstopil. Svoje razloge za to je pojasnil v odstopni izjavi.

Pri obravnavi razlogov za odstop je prišlo do kritične razprave, še posebej o poročilu o dotedanjem delu in finančnem poslovanju. Po dvourni razpravi so člani sprejeli njegov odstop, za novega predsednika pa so do konca mandata soglasno imenovali poveljnika prve tankovske čete TO Tonija Gleščiča. Ta se je za zaupanje zahvalil in obljubil, da bo organizacijo ob pomoči predsedstva in drugih članov vodil bolj pregledno kot doslej in v korist vseh veteranov OZVVS Veteran Nova Gorica.

Veterani novima vodilnima možema OZVVS Veteran Nova Gorica želijo veliko uspehov pri vodenju organizacije.

Bogdan Potokar

Jubilejno srečanje brežiških protidiverzantov

V Brežicah so se septembra že petnajstič na družabnem srečanju zbrali nekdanji pripadniki 174. protidiverzantskega voda Teritorialne obrambe Brežice iz leta 1991. Veteransko enoto sestavlja 26 pripadnikov TO iz vojne za samostojno Slovenijo in je edina enota v Sloveniji, ki se srečuje vsako leto.

Kljub slabemu vremenu se je vabilu odzvalo kar 22 pripadnikov enote, ki so sodelovali v bojih na Medvedjeku, v Krakovskem gozdu in Rigoncah ter sodelovali pri zaščiti transporta Dobova-Maribor in čiščenju minskih polj.

Vsako leto so srečanje popestrili s športnimi dejavnostmi, od lokostrelstva do nogometa in odbojke, se preizkusili v painballu, vožnji s kajaki in kanuju po Savi in Krki, streljanju, srečanja pa popestrili tudi z izleti v neznanu in ogledi vojašnic Slovenske vojske.

Jubilejno petnajsto srečanje so posvetili bolj sebi in spominom na dogodke iz leta 1991, ki so ob dobri jedaci in pijaci kar sami prihajali na plan. Čeprav vedri so kritično ocenili še vedno zapostavljen položaj veteranov vojne za Slovenijo in srečanje sklenili z idejo, da se naslednje leto spet srečajo, tokrat z vsemi dosedanjimi pripadniki enote 174. protidiverzantskega voda TO Brežice od njegove ustanovitve.

Sicer pa so se znova zbrali oktobra, ko so v okviru občinskega praznika v spomin na spopad v letu 1991 odkrili bojno znamenje v Krakovskem gozdu.

RenZor

Foto: Željko Srečkovič

Del pripadnikov nekdanjega 174. protidiverzantskega voda TO Brežice na letošnjem srečanju

Izlet veteranov Mislinjske doline na Bizeljsko

Konec junija so bili veterani iz Mislinjske doline na izletu; pot jih je vodila iz Slovenj Gradca in Mislinje prek Celja, Laškega in Krškega do Brežic. Obiskali so tamkajšnji grad ter si ogledali muzej, v katerem je predstavljena zgodovina od pračloveka do druge svetovne vojne. Poleg zanimivih eksponatov in grajskih soban jim je v spominu ostala zelo akustična in lepa viteška dvorana.

V grajski kleti so ob izredni predstavitvi enologa poskušali in degustirali vina. Enolog jim je razkril tudi nekaj resnic o vinu, kot so: »Pij malo, pij kakovostno in uživaj v božjem daru, kot je vino ...«

Po kosilu so veterani iz Mislinjske doline obiskali še grad Olimje oziroma samostan z lepo cerkvijo, kjer je najstarejša lekarna na Slovenskem. Po ogledu kmetije, ki se ukvarja s kmečkim turizmom, so se polni lepih vtisov in doživetij vrnili domov.

J. K.

Člani veteranske organizacije iz Slovenske Istre ob spomeniku, ki opozarja mimoidece na boje v Krakovskem gozdu leta 1991. Na sliki sta tudi gostitelja predsednik OZ VVS Krško Rudi Smodič in veteran ter ravnatelj Posavskega muzeja v Brežicah mag. Tomaž Teropšič.

Iz Istre na obisk v Posavje

Dan po martinovem so se veterani Območnega združenja VVS slovenska Istra odpravili na enodneveni izlet. Najprej so si ogledali Pivovarno Laško; zelo sta jih presenetila vrhunska oprema in urejenost podjetja. Ivan Medved, veteran in kulturnik, jim je ogled organiziral s prijetno družbo slušateljcev šole za zborovodje. Veterani so zapeli, zborovodje pa so morali vljudno ploskati. Pot so nadaljevali do spomenika v Krakovskem gozdu, kjer sta jih pričakala predsednik OZ VVS Krško Rudi Smodič in ravnatelj Posavskega muzeja Brežice mag. Tomaž Teropšič. Zapeli so priložnostne pesmi, položili cvetje k spomeniku, se poklonili z minuto molka, Rudi pa je podrobno opisal krvav spopad 2. julija 1991. Zatem jih je pot vodila na letališče v Cerklje ob Krki; tam so jih letalski častniki Slovenske vojske sprejeli izjemno prijazno ter jim predstavili delo in načrtovan razvoj enote in letališča. Posebej zanimivo je bilo v hangarju, kjer so letala in helikopteri. Vse je brezhibno urejeno in tako čisto, kot bi bili v lekarni. V Brežicah je veterane iz slovenske Istre po muzeju vodil bojni tovariš Tomaž Teropšič in večina jih je bila prijetno presenečenih: veliko izjemno lepo urejenih in zanimivih zbirk premore muzej in še ravnatelj, ki da zbirkam dušo in izpovedno moč. Le čas so si preskopo odmerili. Potepanje po Posavju so končali tako, kot se za veterane spodobi: v Gdovi peči pod Gorjanci ob moštu, kostanju in pesmi.

Danijel Božič
Slika: Darij Piciga

Obisk Vojašnice generala Maistra

V Štorah so člani ZVVS, ZSČ in ZZB vse leto zelo aktivni in med skupne dejavnosti sodi tudi skupen izlet. Za cilj letošnjega izleta so izbrali Vojašnico generala Maistra v Mariboru, kjer ima sedež 72. brigada Slovenske vojske. Pripadniki te enote so goste iz Štor sprejeli zelo lepo in izjemno gostoljubno. Veterani, častniki in borci so si najprej ogledali muzej generala Maistra, po katerem se vojašnica imenuje. Gostitelji so jim zelo lepo in nazorno predstavili vlogo generala Maistra v dogodkih po prvi svetovni vojni. Navdušeni so bili tudi nad skrbno urejenim muzejem v vojašnici. Za prijetno popestritev in presenečenje pa so poskrbeli v 74. oklepno-mehaniziranem bataljonu, saj so gostom iz Štor omogočili ogled tankov in oklepnih transporterjev, s katerimi so se lahko tudi popeljali. Navdušenje je bilo popolno. Vse skupaj so začinili z odličnim vojaškim fizolom.

Veterani, častniki in borci iz Štor so se pripadnikom Slovenske vojske iz Maribora iskreno zahvalili za vse, kar so jim tisto lepo soboto prikazali in predstavili. Obisk vojašnice v Mariboru jim bo ostal v nepozabnem spominu. Pot so nadaljevali prek Lenarta v Slovenske gorice. Na turistični kmetiji Rožengrunt pri Miheliču so ob prijetnem druženju preživeli preostanek dneva. V Štorah se bodo društva še naprej po najboljših močeh povezovala in sodelovala s Slovensko vojsko, kar jim na celjskem območju že zdaj odlično uspeva. Gre za odlično sodelovanje z oddelkom za pridobivanje kadra pri Generalštabu Slovenske vojske in 20. motoriziranim bataljonom.

Srečko Križanec

Veterani, častniki in borci med ogledom vojašnice generala Maistra v Mariboru.

Na srečanju več kot 160 veteranov

Kljub slabemu vremenu se je ob gasilskem domu Prostovoljnega gasilskega društva Žepovci zbralo več kot 160 veteranov vojne za Slovenijo z območja občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona je v soboto, 17. septembra, pripravilo že 4. srečanje svojih članov. Čeprav vreme ni bilo najbolj ugodno za druženje v naravi, se je ta popoldne ob gasilskem domu Prostovoljnega gasilskega društva Žepovci zbralo več kot 160 veteranov vojne za Slovenijo območja občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici. Ob tem je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona Bojanu Erlihu izročilo bronasto plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo za njegovo navdse požrtvovalno dejavnost zadnjih let.

Za dobro organizacijo tokratnega druženja je poskrbelo kar 16 članov združenja. Sicer za dejavnosti združenja, v katerem je 622 članov, poleg predsednika združenja Franca Zemljica veliko naredi še Silva Kuzma. Ta ima tudi največ zaslug, da je v Območnem združenju veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona tako številno članstvo. Z vsemi z območja občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici, ki so bili aktivni udeleženci vojne leta 1991, namreč vzpostavlja osebne stike. Sodeč po predvidevanjih nove zakonodaje, se bo smelo v radgonsko združenje vključiti še približno 300 ljudi.

Besedilo in foto: Franci Klemenčič

Ena izmed pripadnic logistične enote SV iz vipavske vojašnice med ogledom fotografij, ki so razstavljene v veteranskem domu na Kambreškem.

Pripadniki Slovenske vojske obiskali Dom veteranov

Logistična enota 24. vojaškoteritorialnega poveljstva Slovenske vojske iz Vipave je sredi novembra v okviru rekreacijskega dne opravila pohod na Kambreško. Za trideset pohodnikov strmina med Ajbo in Kambreškim ni bila prevelik zalogaj. Na Kambreškem je pohodnike v Domu veteranov pozdravil predsednik veteranske organizacije v Kanalu Stanislav Bajt. Po ogledu doma, ki ima zelo dobro opremljene prostore, so pohodniki obiskali še zgodovinsko cerkev Marijino Celje nad vasjo Lig. Od tam je zelo lep razgled po Tržaškem zalivu, Furlanski nižini, Sveti gori, Sabotinu, Banjščicah, Trnovski planoti in Karnskih Alpah.

Besedilo in foto: Zvonko Lipovšek

Pohod po poteh Teritorialne obrambe

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Tržič je 25. junija, ob dnevu državnosti, organiziralo že peti planinski pohod po poteh TO. Udeležilo se ga je več kot petdeset pohodnikov, veteranov in njihovih družinskih članov.

Organizatorji želijo, da bi se pohoda prihodnje leto udeležilo še več veteranov, nekdanjih pripadnikov TO in drugih občanov. Tako bi ohranjali spomin na vse, ki so sodelovali in oblikovali slovensko Teritorialno obrambo. Ta je bila temelj in predhodnica današnje Slovenske vojske.

A. Stritih

Udeleženci 5. pohoda po poteh TO

Vojaške obveznike so seznanili s Slovensko vojsko

Uprava za obrambo Murska Sobota in občini Gornja Radgona ter Sveti Jurij ob Ščavnici so v torek, 8. novembra, pripravile drugi del seznanitve vojaških obveznikov, rojenih leta 1987, z oborožitvijo in opremo Slovenske vojske ter možnostmi vključitve v njeno sestavo. Prvi del seznanitve s pravicami in z dolžnostmi vojaških obveznikov z območja celotne gornjeradgonske upravne enote, to je občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij ob Ščavnici, je bil letošnjo pomlad. Med mladimi vojaškimi obvezniki s tega območja je veliko zanimanja za seznanitev z delom Slovenske vojske, saj se je vabilu odzvalo več kakor 80 odstotkov vabljenih.

Franci Klemenčič

Podelitev spominskih znakov

Pripadnikom enote Teritorialne obrambe, ki so od 24. junija do 28. junija 1991 bojno delovali na mejnem prehodu Ljubelj, so na podlagi odredbe MORS podelili spominske znake Ljubelj 1991.

V imenu Ministrstva za obrambo sta jim jih podelila generalmajor Janez Slapar in major Boris Bertonec, čestital pa jim je tudi župan Občine Tržič Pavel Rupar.

Podelitev spominskih znakov na Ljubelju

A. Stritih

Na Kobansko

Že drugo leto zapored je OZVVS Ruše zadnjo majsko soboto pripravilo pohod po okoliških hribih, na katerega je, tudi zaradi druženja in utrjevanja vezi, povabilo prijatelje iz drugih, okoliških združenj. Korošcev letos ni bilo toliko kot lani, le sedem jih je prišlo, bilo pa je tokrat tudi štirinajst gostov iz Lenarta. Prišli so še povabljeni iz častniškega združenja ter člani Zveze združenj borcev in planinci iz Ruš. Vseh jih je bilo okoli devetdeset – prestra in prijetna družba. Letošnje zborna mesto je bilo pri osnovni šoli v Selnici ob Dravi, od koder so vsi složno zagrizli kolena proti Sv. Duhu na Ostrem

vrhu. Vreme jim je bilo tokrat naklonjeno, le soparica, ki jo je bilo mogoče precej čutiti, je nekaterim malo nagajala. Kljub vsemu večjih težav ni imel nihče.

Na cilju so pohodnikom gostitelji povedali, kako je leta 1991 potekalo obleganje obmejne stražnice, ki se je končalo s predajo posadke JA. Nato so se vsi skupaj zbrali v dvorani Doma Lackovega odreda, kjer so jim dobrodošlico izrekli predsednik OZVVS Ruše Tone Sračnik in pevke ženskega pevskega zbora Lipa, domačinke s Sv. Duha. Te so jim zanimivo predstavile svoj kraj ter jim zapele nekaj narodnih in ponarodelih pesmi. Vsem je nato še kako teknila okusna malica.

Borut Pečar

Janez Debevc

(1951–2005)

Janez je bil veteran vojne za Slovenijo in vrsto let pripadnik Teritorialne obrambe, na dolžnosti sanitetnega referenta na poveljstvu TO Tržič. Sodeloval je na številnih urjenjih enot, zaupane naloge je opravljal vestno in odgovorno. Bil je tudi aktiven udeleženec osamosvojitvene vojne za Slovenijo. S svojim delom, skromnostjo in tovarištvom bo ostal v trajnem spominu vsem, ki smo ga poznali in z njim delali.

OZVVS Tržič

Milan Jakša

(1944–2005)

Pred neozdravljivo boleznijo je klonil in mnogo prezgodaj zapustil naše vrste veteran Milan Jakša. V osamosvojitveno vojno se je vključil prek oddelka za obrambo ter svoje naloge opravi vestno in odgovorno. Veterani smo ga k zadnjemu počitku pospremili s praporom. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

OZVVS Bela krajina

Marjan Hiti

(1948–2005)

Nepričakovano nas je mnogo prezgodaj zapustil dolgoletni pripadnik TO - SV ter član naše organizacije Marjan Hiti.

V osamosvojitveni vojni je opravljal naloge v enoti za zveze Območnega štaba TO Nova Gorica. Tudi po osamosvojitvi je aktivno sodeloval v svoji enoti kakor tudi v radioklubih in si tako pridobil številne prijatelje po svetu.

Z njegovo smrtjo smo izgubili delovnega člana odbora OZVVS sekcije Nova Gorica.

Veterani in soborci se ga bomo spominjali kot delovnega in predanega člana naše organizacije.

OZVVS »Veteran« Nova Gorica

Dimitrij Derenčin - Mitja

(1938–2005)

Mnogo prezgodaj nas je zapustil veteran vojne za Slovenijo, naš soborec Mitja, nosilec medalje za ranjenec in bojnega znaka Koseze ter drugih priznanj in odlikovanj za delo na obrambnem področju.

Večji del življenja je Mitja poleg skrbi za družino namenil delu v obrambnih strukturah – na oddelku za ljudsko obrambo in v Občinskem štabu za TO Ilirska Bistrica. V slednjem je deset let vodil TO občine kot komandant.

Ob agresiji JLA na samostojno Slovenijo 26. junija 1991 je kljub boleznij prijel za orožje in pokazal pripravljenost braniti domovino tudi za ceno lastnega življenja.

V oboroženem spopadu s pripadniki JLA je bil dan pozneje, 27. junija, v Kosezah pri Ilirski Bistrici težje ranjen. Po okrevanju se je decembra 1991 upokojil in se vse do prezgodnje smrti posvečal svoji drugi ljubezni – zbiranju vojaškega orožja in opreme iz preteklih dveh svetovnih vojn.

Vsi, ki smo ga poznali ali z njim sodelovali, se ga bomo spominjali kot preudarnega komandanta, odkritega sodelavca, domoljuba in Slovenca ter dobrega bojnega tovariša.

V delu OŠTO Ilirska Bistrica je pustil pomembno zapuščino, ki bo ostala zapisana v zgodovini Teritorialne obrambe. Med sodelavci je bil zaradi teh lastnosti spoštovan in cenjen.

Mitja, ohranili te bomo v naših srcih.

Slava in hvala ti.

OZVVS Postojna

Drago Roškarič

(1948–2005)

Po hudi bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil naš član Drago Roškarič. Bil je pripadnik MSNZ in udeleženec vojne za Slovenijo ter večletni član predsedstva OZVVS Lenart.

Spominjali se ga bomo kot vestnega in dobrega tovariša. Izrekamo mu zadnjo zahvalo za storjena dejanja pri osamosvojitvi Slovenije, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

OZVVS Lenart

Vprašanja, na katera ni slišati odgovorov

Lets mineva 14 let od vojne za Slovenijo. Spominjam se jo z grenkim priokusom, če bi vedel, kakšno bo življenje danes, bi mogoče naredil tako kot marsikdo leta 1991 in se ne bi odzval na poziv za obrambo domovine. Tisti, ki sploh niso bili ali se niso odzvali pozitivno, imajo danes povedati veliko negativnega o vojnih veteranih ali udeležencih vojne za Slovenijo (tisti, ki si še niso uredili statusa vojnega veterana.). Sam sem bil vpoklican in že na začetku so me prevažali mešani občutki. V prvih dneh je padel soborec Vinko Repnik. Prav tako sta na Holmcu padla dva pripadnika Ministrstva za notranje zadeve (pripadnika rezervne sestave). Ravno tako je bilo nekaj prostovoljcev, ki pa so bili poslani v prve boje črte in ravno tam je bilo največ ranjenih. Teh dogodkov se danes nikjer ne spominjajo, saj to je Koroška, pozabljena dežela. Tam, kjer se je po pomoti sprožil naboj, si danes delijo razna odlikovanja. Pri nas pa so še ljudje, ki so bili vpoklicani, pa še znaka »Obranili domovino« niso dobili. Težko si urejajo status vojnega veterana, saj, kot kaže, ni dokumentacije ali pa se je izgubila. Na Koroškem so štiri organizacije OZVVS, ki ima vsaka svojo razlago dogodkov v Dravogradu. Mislim pa, da so najkrajšo potegnile čete iz Slovenj Grad-

ca (trije mrtvi in kar nekaj ranjenih s trajnimi posledicami).

V Slovenj Gradcu si že nekaj časa prizadevamo, da bi dobili primerne prostore, da se ne bi sestajali v gostilnah. Čeprav se je delno menjalo vodstvo v OZVVS Mislinjske doline in se stvari premikajo na bolje (več članstva in aktivnosti v organizaciji), še vedno ni interesa v občini, da bi pomagala organizaciji. Prav tako ni pomembno, kakšno spominsko obeležje imamo pred mestno upravo (zanemarjeno in nepokošeno okoliščino spomenika padlim za Slovenijo). Predloga, da bi se to obeležje postavilo na vidnejše mesto, ni hče ne jemlje resno. Skomigajo z rameni in govorijo, da pač ni denarja.

Prav tako ni lepo od ljudi, ki so bili na vodilnih mestih v bojih v Dravogradu, da se danes ne spominjajo soborcev, ki so padli za domovino.

Zato se sam sprašujem in še marsikdo se sprašuje, zakaj smo se bojevali leta 1991. Za boljše življenje takih ljudi, ki so že prej imeli, danes pa imajo še več.

Vsi tisti, ki so sodelovali v vojni za Slovenijo, so lahko ponosni, da so naredili nekaj za domovino (največ, kar je možno dati za domovino, je lastno življenje). Država in občina pa skoraj nič ne dasta, da bi bilo tem ljudem in drugim boljše. LEP POZDRAV!

J. S.

LONG BIENHANG ISB WORLD CUP BIATHLON AND WORLD CHAMPIONSHIPS MIXED RELAY

BIATHLON SVETOVNI POKAL IN SVETOVNO PRVENSTVO MEŠANIH ŠTAFET

POKLJUKA, 8.-12. Mar. 2006

Sreda, 08.03.2006 14:15 Sprint moški
Četrtek, 09.03.2006 14:15 Sprint ženske
Sobota, 11.03.2006 10:15 Zasedovalno moški
13:30 Zasedovalno ženske
Nedelja, 12.03.2006 11:00 SVET. PR. MEŠANIH ŠTAFET

www.biathlon-pokljuka.com

Slovenija POLJIVJA

BLED BOKIJI

APF e-01 rubras VIE MANN Krombacher BAUHAUS TOYOTA

Vsem članom Zveze veteranov vojne za Slovenijo priznavamo 10 odstoten popust ob nakupu naših vin.

Z vašo veteransko izkaznico vam bomo priznali popust in vam postregli z vini v naših vinotekah in vinotocih :

QUERCUS
Bagueri

MALOPRODAJA DOBROVO
Zadružna cesta 9
5212 Dobrovo
tel.: +386 (0) 5 331 01 44
fax: +386 (0) 5 331 01 09

ponedeljek - petek 8.00 - 17.00
(maj, junij, julij, avgust, sept. do 19.00)
sobota 8.00 - 13.00
nedelja in prazniki zaprto

VINOTEKA NOVA GORICA
Delpinova ulica 4
5000 Nova Gorica
tel.: +386 (0) 5 300 27 78

ponedeljek - petek 8.00 - 17.00
sobota 8.00 - 13.00
nedelja in prazniki zaprto

DPC LJUBLJANA
Tržaška 132
1000 Ljubljana
tel.: +386 (0) 1 257 25 70
tel.: +386 (0) 1 257 24 61
fax: +386 (0) 1 256 89 54

ponedeljek - petek 8.00 - 18.00
sobota : 8.00 - 13.00
nedelja in prazniki zaprto

VINOTEKA KRANJ
Ulica Staneta Zagarja 53
4000 Kranj

WWW.KLET-BRDA.COM

VINŠKA KLET "GORISKA BRDA"
Zadružna c. 2, Dobrovo
SLOVENIJA

"Minister za zdravje opozarja: Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!"

Pred odprtjem sejma je minister za obrambo Karl Erjavec položil venec k spomeniku padlim za Slovenijo v Gornji Radgoni.

Na lično urejeni stojnici se je na radgonskem sejmu predstavila tudi Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Obiskovalce so pritegnili številni fotozapisi in drugo gradivo iz vojne leta 1991

Dobro obiskan sejem Sodobna vojska

Na sejnišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni je bil med 22. in 25. septembrom 3. mednarodni sejma znanja, tehnike in sredstev za obrambo Sodobna vojska, ki ga je obiskalo 32.000 ljudi. Na sejmu sta bili predstavljeni sodobna vojaška oprema in oborožitve slovenske, madžarske in avstrijske vojske, ki jo je razstavljalo 110 razstavljavcev iz 14-tih držav. Razstavljeno je bilo tudi veliko opreme za pripadnike sil zaščite, reševanja in pomoči, prvič so se predstavljali Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter slovenski gasilci.

Na sejmu je bila tudi ZVVS

Na sejmu, ki se je razprostiral na 43.500 m², so se predstavljala tudi številna združenja, med njimi Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Na lično urejeni stojnici so bili predstavljeni številni fotozapisi in drugo gradivo iz vojne leta 1991. Še posebno zanimivo gradivo je pripravilo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona. Ponujena je bila revija Veteran.

Minister Erjavec položil venec k spomeniku

Pred odprtjem sejma je minister za obrambo Karl Erjavec ob navzočnosti številnih visokih gostov položil venec k spomeniku padlim za Slovenijo v Gornji Radgoni Nikoli več. Minister je sejma tudi odprl in bil slavnostni govornik. Na odprtju so bili še načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Ladislav Lipič, predsednik Parlamentarnega odbora za obrambo Anton Anderlič, člani Državnega zbora in Državnega sveta, predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry, poveljnik Gasilske zveze Slovenije Matjaž Klarič ter predstavniki sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, predstavniki sosednjih vojsk, diplomatski predstavniki v Sloveniji in predstavniki podjetij, ki so na sejmu sodelovali. Minister Karl Erjavec je v nagovoru

poudaril, da je v treh letih sejma zrasel v nepogrešljivo srečevanje proizvajalcev vojaške opreme in njenih uporabnikov – Slovenske vojske in vojsk sosednjih držav, policije, slovenskih gasilcev in civilne sfere. Posebno pozornost je minister namenil sodelovanju Slovenske vojske v mirovniških operacijah, omenil novo konjeniško enoto z lipicanci ter poudaril, da se na sejmu Slovenska vojska predstavlja tudi kot delodajalec, ki mladim vojakom in vojakinjam zagotavlja zanimivo in dinamično delo doma in v tujini. Dejal je, da je sejma dokaz, da ima slovensko gospodarstvo tudi razvito vojaško industrijo, z možnostmi vključevanja gospodarskih subjektov v skupne projekte v okviru zveze Nato in Evropske uni-

je pa bo z zagotavljanjem skupnih zmogljivosti pridobila tudi vlogo pri spodbujanju povezanosti namesto razdrobljenosti nacionalnega in evropskega obrambnega trga. Minister Karl Erjavec se je drugi dan sejma v Gornji Radgoni srečal s člani mladinskega društva Grom iz Gornje Radgone, ki so bili v istem času, kot je bil sejma Sodobna vojska, organizatorji Festivala nenasilne komunikacije Špegl/Spiegel fest.

Predstavitve vojaške tehnike

Obiskovalci sejma so lahko uživali v dinamičnih predstavitev vojaške tehnike in izurjenosti enot Slovenske vojske. Med drugim so si ogledali gašenje požara in reševanje s helikopterjem, vožnje z lahkim protiklepnim vozilom valuk in hummer, vožnje prek lansirnega mostu eurobridge, prikaz manevrskih sposobnosti tanka M 84 in predstavitev uporabe tanka nosilca mostu. Prikazani so bili tudi dekontaminacija ljudi in materialno-tehničnih sredstev, delovanje vodnikov službenih psov, spretnostne vožnje s službenimi motornimi kolesi ter spretnosti gorniškega bataljona in gardne konjenice

Obiskovalci sejma so lahko uživali v dinamičnih predstavitev vojaške tehnike in izurjenosti enot Slovenske vojske ter si ogledali njeno opremo.

Slovenske vojske. Sejma so popestrili nastopi najvidnejših pripadnikov športne enote Slovenske vojske. Pripadniki garde Slovenske vojske so se predstavljali s svojim šovprogramom. Vse sejemске dni so se predstavljali predstavniki konjeniške enote Slovenske vojske z lipicanci. Na sejmu pa je nekajkrat nastopil tudi Policijski orkester.

Na sejmu predstavniki številnih ministrstev

Sejemsko prirreditve v Radgoni so si ogledali tudi predstavniki ministrstev za obrambo in gospodarstvo iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore, Romunije, Bolgarije, Madžarske, Ukrajine, Ruske federacije, Švice in Združenih držav Amerike ter predstavniki Evropske obrambne agencije. Skupno združenje so izkoristili tudi za pogovor o dejanskem stanju in novih možnostih v sodelovanju namenske industrije na tem območju ter politiki in smernicah Evropske obrambne agencije.

Gasilci prvič na sejmu

Gasilska zveza Slovenije je organizirala strokovni posvet Požarna varnost na kmetiji pri uporabi in skladiščenju nevarnih snovi. V soboto, predzadnji dan sejma, popoldne so gasilci pripravili gasilsko vajo - prometno nesrečo z nevarno snovjo. V vaji, ki si jo je ogledalo veliko ljudi, kjer so sodelovali gasilci iz Gornje Radgone, gasilci iz avstrijske Radgone in Slovenska vojska, so prikazali reševanje udeležencev nesreče. Tako so bila letošnja sejemška dogajanja v Gornji Radgoni zares zanimiva za poslovno, strokovno in najširšo javnost. Naslednji podoben sejma bo v Gornji Radgoni leta 2007.

Besedilo in foto: Franci Klemencič

Med veterani so tudi pesniki

Ne le puška, tudi pero je značilen instrument pravega vojaka. V naši vojaški zgodovini je nemalo primerov, ko so vojaki zamenjali puško s peresom in zapisali v verzih, v notnem zapisu ali kako drugače svoje misli, želje ali pa kar trenuten preblisk, ki je nastal v njihovih srcih.

Med tistimi, ki so izstopali tako in drugače, kot vojaki in pozneje umetniki, kaže omeniti znamenitega Savinjcana generala Širco, pozneje istega Generala, kot skladatelja velikega slovesa Rista Savina, generala Rudolfa Maistra kot pesnika Vojanova, partizanskega pesnika Kajuha - Karla Destovnika in še bi lahko naštevali. Očitno se skrivajo v velikih vojakih tudi lirične duše.

Mednje spada tudi naš aktivni član **Bruno Kremavc**, nekdanji direktor letališča v Mariboru in ravno tako vojaški poveljnik tega letališča v času, ko je bilo treba popri-

jeti za orožje. V verzih rad zapiše kakšno pikro na račun družbe, v kateri živimo, obudi spomine na dogodke zadnjih petnajstih let, v vseh njegovih pesmih pa je mogoče čutiti kritičnost do nekaterih stvari, tudi vojaškega nadzora nekdanj neprijazne vojaške sile na našem nebu.

Gospod Kremavc ni aktiven le v našem združenju veteranov v Mariboru. Zelo aktiven je

Letalcev dan

*Naj 6. junij,
naših letalcev dan,
Slovenec novih da moči,
bo Edvard Rusjan večno
obsijan,
na nebu našem
Slovenec naj le bdi.*

Svoboda

*Življenje mirno poteka,
izginjajo desetletja,
odločen sproži se plaz,
nastane nova gaz.*

*Nežen mamin objem,
očetov moški prijem
dal pravo je moč,
da premagana bo noč.*

*Rdeča kri je tekla,
premagala sovragova jekla,
svoboda je zasijala,
domovina končno je zala.*

*Preteklosti naše usode
speljali smo v nove vode,
prinesli Sloveniji dom,
razbili stoletni dvom.*

Oči

*Življenje v temi
žarek sonca osvetli,
to pogled ljubezni
prelepih je oči.*

*Beseda neizgovorjena
srce zdaj ogreva,
le bežen dotik
ustvari čaroben mik.*

*V travi neslišen korak,
v zraku večerni hlad,
duša, polna nemira,
ljubezen pravo odkriva.*

*Srce tiho treperi,
le misel govori,
srečne ljubezni
brez tebe več ni.*

*Zdaj svetel je dan,
s srečo obsijan,
le srce želi
tvoje ljubeče oči.*

Srečko Lisjak

tudi v združenju častnikov, v katerem mu radi prisluhnejo, ko se mu odpre duša. Pa prisluhnejo njegovim pesmim tudi mi.

Tone Korošec

Debla, kamenje ...

*I.
Poglej! Drevo. Deblo vrženo kar preko steze.
Ustavljeno ponovno smo, nekdo je tukaj silne
jeze.*

*Malo dalje, na kamnitem hribu, v senci mo-
gočnih
smrek,
skupina čudnih - glasnih, kamenje vali in
spušča ga
niz breg.*

*II.
Joj, jooooo! starejši mož, najbrž starosta te
skupine, rjoveče zakriči,
kako ne bi, ko drobec kamna z vso silo mu
v glavo
prileti.*

*Toda, glej ga, neverjetno, on prenese vse. „Ne-
kje sem
slišal,“
mi nekdo prišepne, „trda glava je tud' prava,
a žal
prazna je!“*

Standard

*I.
Je standard res že krut postal,
že marsikdo se je usodi vdal,
kako naprej, vse več se jih sprašuje,
nihče neb' rad, da suša ga sezuje.*

*II.
Resnica zdaj velja le ena
in sili nas le k pameti,
je tolarju "rabota" zdaj še žena?
Če ni, k spremembam pravim nas roti.*

*III.
In skrajni čas je za podvig,
za jutri lepši, boljši čas,
se ve, naporen bo premik,
a življenje vrnil bo v nas!*

Zanesljivo vsepovsod

POŠTA SLOVENIJE

Dolgo in naporno tekmovanje

Drugo mednarodno tekmovanje v vojaških veščinah, ki je potekalo od pomola Katerina v Ankaranu do strelišča v kamnolomu pri Črnotičah, je od tekmovalcev zahtevalo veliko vztrajnosti in znanja.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo slovenska Istra je zadnji konec tedna povabilo tričlanska moštva veteranskih, častniških in vojaških organizacij v Ankaran. V petek zvečer so slovesno dvignili zastave in ob himni razvili vete-

molu Katerina znak za začetek in na pot je v teku krenila ekipa OZ VVS slovenska Istra. Za njo so krenila moštva pohodnikov Ankaran-Triglav, častniškega združenja Buj, Gasilske brigade Koper, častniškega združenja Buzeta, 430. mornariškega divizio-

Združenja veteranov in častnikov Slovenske Istre in Bujskega območja so podpisali listino o sodelovanju.

ranski prapor, zapel je oktet Škofije, podpredsednik ZVVS Janez Pajer je pozdravil udeležence in goste ter orisal namen tekmovanja, ki poleg športnega duha razvija duh čezmejnega sodelovanja. Žal se kljub obljubam letošnjega tekmovanja ni udeležila nobena ekipa iz Italije.

V soboto ob sedmi uri je dal glavni sodnik Ivan Anžič na po-

na in Policijske uprave Koper.

Veslanje v kajakih se je končalo tako, da sta edina dva izkušena veslača, ki tekmujeta na pomembnih tekmah, že po nekaj veslajih plavala v morju. Vsi drugi, tudi tisti, ki so vesla držali v roki prvič, pa so priveslali do pomola na Debelem Rtiču suhi. V Hrvatinih sta tekmovalce čakala oskrba ranjenca in gašenje po-

Drugouvrščena ekipa pohodnikov Ankaran-Triglav, podpredsednik Severja za Primorsko in Notranjsko Silvan Černac in podpredsednik OZ VVS Slovenska Istra Danijel Božić

Predsednik ZVVS Srečko Lisjak je pozdravil tekmovalce, organizatorje in goste.

žara, pod vasjo preizkus iz taktike (paintball), kjer so v strmino z barvnimi kroglicami napadali zasedo.

Od tam so se povzpeli na Tinjan in pokazali znanje iz topografije. Nato so se spustili v Osapsko dolino, se pomerili v streljanju z lokom in nadaljevali proti Kastelcu pod Kraški rob, kjer je bil na vrsti met bombe. Pot jih je nato vodila mimo Črnega Kala do Črnotič, tam je bilo treba pokazati strelsko znanje s pištolo. Najhitrejši tri ekipe so porabile za 25 kilometrov dolgo pot, ki jo je bilo treba obvladati z iskanjem najkrajše poti od tekmovališča do tekmovališča, slabih pet ur, kar je zavidanja vreden čas. Dve eki-

Vse, ki se jim želijo pridružiti na tekmovanju, prosijo, da se jim čim prej oglasite (tel. 041 317 701 ali e-pošta danijel.bozic@rtvslo.si oziroma tel. 041 728 735 ali e-pošta toni.umek@stol.net).

pi sta si temeljito podaljšali pot, ker sta med Tinjanom in Ospom zašli.

Prvo mesto v skupni razvrstitvi so zasedli tekmovalci moštva OZ VVS slovenska Istra, drugo pohodniki Ankaran-Triglav (mešana ekipa veteranov in Severja) in tretje Gasilska brigada Koper.

Strelsko tekmovanje bo postalo tradicionalno

Letošnje že drugo odprto strelsko tekmovanje veteranov vojne za Slovenijo z malokalibrsko puško, ki je bilo oktobra na Vojskem, je lepo uspelo. Za to gre zasluga tekmovalcem in organizacijskemu odboru Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerkljeva na čelu s Slavkom Ježem, ki je tekmovanje z gledno organiziral.

Tekmovanja se je udeležilo trideset strelcev iz OZ VVS Idrija - Cerkljeva, Logatec in Škofja Loka ter OZ ZČS Idrija - Cerkljeva, ki so tekmovali v petih ekipah in posamično.

V ekipnem delu tekmovanja so prvo mesto zasedli strelci OZ VVS Škofja Loka s 323 zadetimi krogi, drugo strelci OZ VVS Idrija - Cerkljeva 1 z 297 krogi, tretje strelci OZ VVS

Logatec z 287 krogi, četrta je bila druga ekipa OZ VVS Idrija - Cerkljeva z 259 krogi in peti so bili strelci OZ SČ Idrija - Cerkljeva s 195 krogi. V posamični konkurenci je bil najuspešnejši Janko Demšar iz OZ VVS Škofja Loka s 86 krogi, sledila sta mu Pavle Jereb starejši iz OZ VVS Škofja Loka s 83 krogi in Iztok Adam OZ VVS Logatec z zadetimi 81 krogi.

Po končanem tekmovanju, razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov so se udeleženci zadržali na družabnem srečanju. Ko so se pod večer poslavljali, so si obljubili, da se prihodnje leto znova srečajo, ko bo na Vojskem potekalo že tretje odprto veteransko strelsko tekmovanje z malokalibrsko puško.

Marijan Platiš

Tekmovalci so se pomerili tudi v veslanju.

Moštvo častnikov iz območja Buj oskrbuje ranjenca.

Strelišče v kamnolomu pri Černotičah. Roka je še vedno mirna.

Slednja je nepričakovano zmagala tudi v streljanju s pištolo in odnesla poseben pokal za strelstvo. Med posamezniki pa so medalje za najboljše strelce prejeli Branko Babuder (GB Koper), Božo Krivokapič (pohodniki A-T) in Drago Herceg (GB Koper). Zaključka tekmovanja in slovesne podelitve sta se poleg drugih visokih gostov udeležila Srečko Lisjak, predsednik ZVVS, ki je tekmovanje sklenil z željo po čim boljšem in tesnem sodelovanju veteranskih organizacij sosed-

njih držav, izolska županja Breida Peča, podpolkovnik Leopold Čuček, podpredsednik hrvaškega častniškega zbora polkovnik Živko Ilijaš in polkovnik Dragutin Tota, predsednik veteranov bujskega območja. Na pobudo predsednika Srečka Lisjaka bodo prihodnje leto povabili na tekmovanje tudi moštva iz Madžarske in Avstrije ter podvojili število tekmovalnih ekip, saj se je letos pokazalo, da bodo to organizacijsko in logistično zmogli.

Da so lahko tekmovanje izpeljali uspešno, je pri pripravah in izvedbi sodelovalo kar 42 članov združenja (priprava tekmovališč in izvedba, sodniški zbor, logistika, protokol, prevajanje, izračun ...), veslaški klub Koper, lokostrelski klub Ankaran, Športno društvo paintball target, 430. mornariški divizion SV, Strelska družina Koper in Gasilska brigada Koper. Izkazala se je tudi ankaranska Oljka, saj so dva dneva skrbeli za prehrano udeležencev in delovne pogoje vodstva tekmovanja. Izdatno logistično podporo jim je zagotovila tudi

Slovenska vojska (vozila, zavarovanje veslaške regate, tuširanje tekmovalcev), ki vselej, ko je le mogoče, podpre veteransko dejavnost in prireditve.

Po opravljeni analizi tekmovanja je organizacijski odbor sklenil, da bodo prihodnje tekmovanje izvedli v soboto, 20. maja 2006. Trasa bo bistveno krajša kot letos (približno 15 kilometrov), tako da bo primerna tudi za starejše veterane.

Danijel Božič
Foto: Darij Piciga

Šesto teniško prvenstvo dvojic ZVVS »Zasavje 2005«

OZVVS Zasavje je 8. oktobra organiziralo in izvedlo že 6. teniško prvenstvo dvojic ZVVS na teniških igriščih Tenis kluba Hrastnik. Vabila za tekmovanje je organizacijski odbor poslal vsem območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo. Odziv je bil dober, saj se je prijavilo 27 tekmovalcev iz devetih OZVVS. Iz treh OZVVS pa smo dobili opravičila, da se iz objektivnih razlogov ne morejo udeležiti tekmovanja (bolezen in trgatev). Tekmovanje je po opravljenem žrebu za prve tri kroge, v katerih se je igralo na sedem iger, potekalo hitro. Najboljših šestnajst tekmovalcev, ki so se uvrstili v finalne boje, je opravilo žreb parov, ki so tekmovali do finala skupaj. Po izjemno zanimivih nastopih v četrtfinalu in polfinalu je bil najlepši nastop v finalu, ki je odločil o prvih treh parih in zmagovalnem paru.

V tekmi za prvo mesto sta se pomerila Toni Dolenc iz OZVVS Zasavje in Dane Ramšak iz OZVVS Kamnik proti Marjanu Pajerju iz OZVVS Li-

tija in Mihaelu Vengustu iz OZVVS Zasavje. Po napetem boju sta z rezultatom 9 : 8 zmagala Dolenc in Ramšak, ki sta osvojila tudi prehodni pokal ZVVS za leto 2005. Drugo mesto sta zasedla Pajer in Vengust, tretje mesto pa Srečo Rozina iz OZVVS Litija in Ludvik Žabkar iz OZVVS Zasavje.

Po končanem športnem delu so tekmovalci in organizatorji posedeli in ob dobri hrani ter pijači analizirali športne boje in izmenjali izkušnje. Znova so ugotovili, da je treba nadaljevati tradicijo organiziranja teniškega turnirja ter da bi bilo smiselno prestaviti prvenstvo v september, ko je vreme toplejše in bolj stabilno.

Organizacijski odbor se zahvaljuje vsem tekmovalcem za lepo teniško predstavo in Tenis klubu Hrastnik za dobro pripravo teniških igrišč. Vsa OZVVS pa vabi k udeležbi njihovih tekmovalcev na 7. teniško prvenstvo dvojic ZVVS »Zasavje 2006«, ki bo septembra drugo leto.

Emil Bovhan

Trije najboljši veteranski teniški pari

Ivan Lazar (levo) in Jože Onič (desno), veterana, ki sta branila barve Slovenije na evropskem prvenstvu radioamaterjev na Tari in Zlatiboru v Srbiji.

Veterana na 15. evropskem prvenstvu

Ekipa Zveze radioamaterjev Slovenije tudi na 15. evropskem prvenstvu v amaterski gonometriji – »lovu na lisico« ni bila brez veteranov. To je bilo veliko tekmovanje od 3. do 8. septembra na Tari in Zlatiboru v Srbiji. Tudi letos kot že vsa leta samostojne Slovenije sta bila v ekipi dva veterana vojne za Slovenijo: iz Radiokluba Ormož Ivan Lazar in iz Radiokluba Slovenske Konjice Jože Onič v kategoriji M60. Sicer se je tekmovanje udeležilo 234 tekmovalcev iz 23 držav. V slovenski ekipi je bilo 15 tekmovalcev, 4 dekleta in 11 moških. Tekmovalci so merili moči v dveh disciplinah, in sicer na ultrakratkovalovnem UKV in kratkovalovnem KV področju. Lazar je bil na UKV 31. in na KV 30., Onič pa je bil v obeh disciplinah na 19. mestu. Žal Lazar nima v svoji kategoriji še nekoga, saj bi skupaj lahko sestavljala uspešno ekipo. Onič je bil s kolegom ekipno na UKV 6., na KV pa jima je le malo »zmanjkalo« do bronaste kolajne, saj sta bila četrta. Treba je povedati, da so se odlično uvrstila naša dekleta v kategoriji D19 (starejše od 19 let), ki so pritekale prve slovenske kolajne na tako velikih tekmovanjih. Vsa štiri dekleta so članice Radiokluba Krško. Na UKV

so bile ekipno bronaste, na KV je ena od deklet priborila zlato kolajno in ekipno so bile srebrne. Lepo je bilo videti, kako se je dvigala naša trobojnica, in še lepše je bilo slišati in zapeti našo himno. Bila je tudi kakšna solza radosti in lepo je bilo na Tari biti Slovenec. To je bilo eno od najnapornejših prvenstev doslej, saj je bil limit za tekmovanje 150 minut, navadno je 120 in le redko 140. Mnogim ni uspelo naloge opraviti v limitiranem času.

Omeniti je treba še, da sta bila organizacija tekmovanja in vse v zvezi z njim zelo dobra ter tekmovanje od vseh tekmovanj v Evropi najlepše organizirano. Tekmovalci so bili nastanjeni v hotelu Omoriuka na Tari in deležni so bili izredno lepega sprejema, veliko je bilo druženja, ni manjkalo dobre hrane in zabave je bilo za vsakega dovolj. Zato in še posebno zaradi velikega uspeha celotne reprezentance se bodo vsi zelo radi spominjali tega dogodka. Drugo leto bo znova svetovno prvenstvo (evropsko in svetovno se vsako leto izmenjujeta), in to v Bolgariji. Bodo tam tudi naši veterani? Upajmo, da še niso rekli zadnje besede in da bodo to zopet finančno zmogli, saj volje in zagnanosti jim ne manjka.

Jože Onič

Ekipna zmaga je šla v Dravograd

Pokrajinsko združenje veteranov vojne za Slovenijo Koroške je 20. avgusta pripravilo ribiško tekmovanje veteranov. Poleg prirediteljev OZVVS Mežiške doline so tekmovali tudi posamezniki in ekipe iz Dravograda, Ruš, Slovenj Gradca in Ptuja. Organizatorji so imeli srečno roko, saj je tekmovanje potekalo v lepem vremenu in napetem tekmovalnem ozračju. Tekmovanje se je začelo že ob 7. uri in se je končalo ob 12. uri. Po razglasitvi ekipnih in posamičnih zmagovalcev po sektorjih in podelitvi klobas za zadnje mesto so srečanje sklenili z okusnim vojaškim fizioložem in veteranskim srečanjem. Več

kot 20 tekmovalcev je na tekmi pokazalo brezkompromisen boj do zadnjega grama ulovljenih rib in ribic. Ko pa je bilo tekmovanja konec, so bili spet »stari« veterani, ki radi obudijo spomine na dogodke leta 1991 in se radi pogovorijo s tovariši po orožju, kaj so doživljali pred štirinajstimi leti.

Rezultati:

ekipno: 1. OZVVS Dravograd, 2. OZVVS Ruše, 3. OZVVS Mežiška dolina
zmagovalci v sektorjih: Dušan Horvat (sektor A), Anton Dittinger (sektor B), Daniel Šmon (sektor C)

Namesto spusta po Muri strelsko tekmovanje

Zaradi obilnega deževja, poplav in blatnega obrežja so se ljutomerski veterani odločili, da letos odpovedo spust po Muri, ki se ga je vedno udeležilo veliko članov.

Z Zvezo slovenskih častnikov so se dogovorili, da organizirajo streljanje z malokalibrsko puško in malokalibrsko pištolo. Organizacijo in izvedbo streljanja je prevzelo strelsko društvo Rudar iz Presike, ki ga vodi veteran Dušan Kosi. Tekmovanja se je udeležilo 25 veteranov in 15 častnikov, ki so merili moči v treh kategorijah, in sicer v streljanju z MK-puško do 50 let in nad 50 let ter MK-pištolo za vse starosti.

Rezultati:
MK-puška do 50 let: 1. Bojan Petek (70 krogov), 2. Miro Kukul (58), 3. Branko Magdič (54),

4. Sašo Žuman (52), 5. Bojan Jagodič (51).

MK-puška nad 50 let: 1. Branko Žuman (67 krogov); 2. Karel Rudolf (46), 3. Anton Semenič (34), 4. Jožef Špindler (29), 5. Janez Žinko (28).

MK-pištola: 1. Bojan Jagodič (48 krogov), 2. Anton Semenič (45), 3. Marko Milič (44 – več desetke), 4. Jože Laba (44), 5. Bojan Petek (44).

Po koncu streljanja so podelili medalje za prva tri mesta v vseh treh kategorijah in pogostili vse udeležence s toplo malico. Ob druženju po streljanju so obujali spomine ob štirinajsti obletnici dogodkov, saj so ravno v Presiki z barikadami in orožjem ustavili prodor sovražnih tankov.

Na koncu so vsi udeleženci izrazili željo, da streljanje postane tradicionalno, tako kot so strokovna ekskurzija, spust po Muri in pohod po Jeruzalemu ter Slovenskih gorah.

Marko Milič

Ljutomerski veterani imajo še vedno mirno roko.

Smola ob iskanju Smolnika pri Rušah

Čeprav je že kar nekaj časa preteklo od tega dogodka, se ga rad spominjam, kajti ob njem se vedno znova nasmejim.

Vse se je začelo z vabilom, ki so mi ga poslali veterani Ruš in v katerem so me vabili na njihov letni zbor. V vabilu je med drugim pisalo, da bo zbor potekal v prostori gasilskega društva Smolnik.

Ker ne maram zamujati, sem si na zemljevidu (Atlas Slovenije od 1985. leta, stran 40 in 41) ogledal podrobnosti in ugotovil, da leži Smolnik nekaj višje od Ruš. Pravočasno sem se odpravil, tako da bi bil na cilju že pol ure pred začetkom zбора, še posebej pa sem pazil na smerokaze ob cesti. Smerokaz v Rušah me je lepo napotil v levo, prihajal sem namreč iz mariborske smeri, malo zatem pa desno, saj če ne poznaš poti, se lahko orientiraš le po njih. Cesta je sicer peljala vse bolj v hrib, toda smerokazom in podatku na zemljevidu sem še vedno verjel. Peljal sem naprej, ko je na moje veliko začudenje zmanjkalo asfalta in vožnjo sem nadaljeval po makadamu, in to vse više in više. Ker sem lahko zaradi teme videl le tisto, kar so mi osvetlili avtomobilski žarometi, sem vozil naprej in končno pripeljal do domačije, kjer se je z lesenim drogom čez cesto pot končala. Sreča v nesreči je bila, da sem na dvorišču zagledal možaka in ga povprašal, kje je njihov gasilski dom. Brez besede me je prijel pod pazduho in me odvedel do roba hriba in nato z roko pokazal v dolino, rekoč: »Tam dolj je.«

Vrnil sem se nazaj v dolino in ob pomoči dveh domačinov našel tako zeleni gasilski dom.

Ko sem tamkajšnjim veteranom povedal o moji odisejdi, so se od srca nasmejali. Nisem bil jezen, kar pridružil sem se jim.

P. S. Še vedno velja poduk s služnja vojaščine v Bileci: »Kartu čitaj - seljaka pitaj.«

Brezuspešno iskanje ob nepravem času

Tudi od tega dogodka je minilo že kar nekaj časa, pa se ga še vedno rad spominjam, čeprav sem si bil za vse sam kriv.

Tiste sobote dopoldne sem se najprej udeležil veteranskega srečanja velenjskih veteranov na letališču v Lajšah, opoldne pa sem se že odpravil na obisk veteranov Savinjske doline, ki naj bi imeli svoje srečanje z raznimi športnimi igrami v Preboldu.

Velenjčanom sem se opravičil in se odpeljal tja. Vabila sicer nisem imel s seboj, zvečer sem ga našel doma v svojem predalu, toda po spominu naj bi srečanje bilo ob neki vodi oziroma bazenu. Ko sem se pripeljal v Prebold, sem začel iskati bazen in ga kmalu tudi našel, le da tam ni bilo nikogar. Naključne mimoidoče sem zato vprašal, ali je kje v bližini morda kakšen ribnik, saj sem bil trdno prepričan, da je srečanje pri neki vodi. Povedali so mi za njihov ribnik pod hribom, toda tudi tam ni bilo razen treh ribičev nikogar.

Imel sem srečo in ob vznožju strmega hriba naletel na štiri jadralne padalce ali zmajarje. Odpravil sem se k njim in še njih vprašal, ali so morda oni iz zraka opazili kakšno večjo skupino ljudi. Ko so mi odgovorili, da niso, mi ni preostalo drugega, kot da sem se razočaran odpravil domov.

Razočaran sem bil vse do doma, ko pa sem doma poiskal vabilo, sem postal sam nase jezen, kajti na njem je lepo pisalo, da bo srečanje šele naslednjo soboto.

Pokljuka in protokol

O lanskem veteranskem srečanju na Pokljuki in športnih igrah je bilo v Veteranu že veliko napisano, tudi o takratnem obisku predsednika Svetovne veteranske federacije Hamida Ibrahima pri nas in prav njegov obisk mi je skoraj »polepšal dan« in naredil nekaj novih sivih las.

Pa za te lase ni bil kriv on ali njegova žena, temveč protokol, pri čemer pa sem skoraj »zamočil«.

Vsi, ki ste bili takrat na Pokljuki, se spomnite, da so nam pripadniki Slovenske vojske postregli z odličnim fižolom s svinjskim mesom, veterani Severja so priskrbeli pivo in vse bi moralo biti O. K., če se zadnji čas ne bi spomnil na to, od kod prihajata zakonca Ibrahim.

Si lahko predstavljate, kaj bi bilo, če bi muslimanoma, ki sta prišla iz Malezije, ponudili fižol s svinjskim mesom?

To so trenutki, ko »male sive celice« delujejo stokrat hitreje kakor pa običajno, in ponovno se je pokazalo, da imaš vse, kar iščeš, za hrbtom. Za hrbtom oziroma velikim šotorom smo na srečo imeli tudi stojnico z dodatno gostinsko ponudbo in na njihovem žaru se je med drugim pekla jagnjetina. Takoj sem zanju naročil dve porciji in izognili smo se »mednarodnemu škandalu«.

Res, vse kar iščeš, imaš za hrbtom (samo pravi čas je treba najti)!

Jože Kuzman

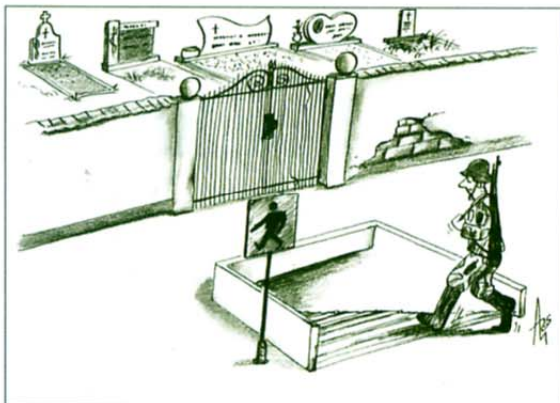
»Le kaj mi je treba okoli pripovedovati šale?«

Pripravlja: Milan Alašević

Sok terapija

Blížnjica

Horoskop? Za vojake strogo prepovedano!

Ameriški predsednik Franklin Delano Roosevelt je bil proti koncu vojne hud bolnik; imel je težave s srcem in visokim krvnim pritiskom, mučile so ga posledice otroške paralize. Kljub temu je bil neomajen, da je treba Nemčijo popolnoma poraziti.

Feldmaršal Alan Brooke je o Winstonu Churchillju v svoj dnevnik zapisal: »Britanci ne vedo, kako nevaren je. Anglija bi bila brez njega izgubljena, z njim pa je na robu katastrofe.«

Imperij, ki ga je Josip Visarionovič Džugašvili - Stalin gradil, je temeljil na človeških truplih. V njegovih očeh ni bilo človeško življenje nič vredno.

OB OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM IN KONCA DRUGE SVETOVNE VOJNE

Trije veliki nekoliko drugače

Letos so po vsem svetu, še posebej v Evropi z vsem spoštovanjem zaznamovali 60-letnico konca druge svetovne vojne in zmago zavezniških sil nad nacifašizmom. O vojaškem delu skoraj šestletne morije je veliko znano, saj je o njem napisano na stotine ali lahko rečemo na tisoče knjig. Veliko je napisano tudi o voditeljih držav, ki so nosile glavno breme boja proti silam zla. V tem članku bomo opisali en vojni delovni dan voditeljev treh zavezniških držav ZDA, Velike Britanije

in takratne Sovjetske zveze – predsednika Franklina Delana Roosevelta, premierja Winstona Churchilla in diktatorja Josipa Visarionoviča Džugašvilija - Stalina. Za opis smo vzeli delovni dan, ki bi bil lahko zaradi nekega dogodka odločilen za drugo svetovno vojno. Ta dan smo izbrali zato, ker kaže, kakšni so bili odnosi med voditelji treh zavezniških držav, kako so razmišljali drugo drugem in kaj so si mislili o skupnem nasprotniku Adolfu Hitlerju.

Bilo je sredi poletja 1944, natančneje 20. julij. Nemci so Anglijo napadli z novim grozljivim orožjem, letječimi bombami. Winston Churchill je razmišljal o velikem maščevanju. »Brez usmiljenja presodite, kaj bi pomenilo, če bi nemške civiliste napadli s strupenim plinom,« je ukazal.

Predsednik Roosevelt je potoval z vlakom v Kalifornijo, kjer naj bi obiskal marinece (mornariška pehota), ki so odhajali v vojno proti Japonski. Tega dne je imel posebej hude zdravstvene težave. »Ne vem, ali bom to prenesel. Zelo me boli,« je dejal.

Sovjetske čete so prodirale na Poljsko, ki je bila v rokah nacistov. Toda tudi Stalin si je hotel Poljsko le podrediti in Sovjetska zveza naj bi postala nova gospodarica na Poljskem.

Od dneva D je minilo le šest tednov. Zavezniki so bili v prednosti. Hitler se je obupano bojeval na dveh frontah, na zahodni proti britanski in ameriški vojski, na vzhodni pa proti sovjetski

vojski. Nemčija je bila v brezizhodnem položaju. Število mrtvih je na obeh straneh skokovito naraščalo. Hitler se je hotel bojevati do bridkega konca, toda nekateri so to hoteli preprečiti in tega dne, 20. julija, so poskušali izvesti atentat na nacističnega firerja.

»Smo vpleteni v to,« je bila prva reakcija Churchilla.

Na tihomorski obali

Ameriški predsednik Roosevelt je z vlakom dopotoval v San Diego v Kaliforniji. Zaradi otroške paralize je ohromel in iz postelje so ga morali dvigniti ter ga posaditi v invalidski voziček.

Kot pravi ameriški zgodovinar in Rooseveltov biograf Warren Kimball, Američani niso nikoli videli svojega predsednika takšnega. S posledicami otroške paralize se je bojeval od 20. let prejšnjega stoletja in to ga je zelo obremenjevalo. Star je bil 62 let in bil je zelo bolan. Imel je

velike težave s srcem in shujšal je za 9 kilogramov. Zaradi zdravlil je hujšal še naprej.

S predsednikom je potoval tudi njegov sin Jimmy. Ko so Roosevelta pripeljali na vozičku iz spalnega vagona, je sina vprašal, kaj bosta delala čez dan. Jimmy mu je odgovoril, da bosta obiskala 5. divizijo marinecev, ki se že pet mesecev uri za izkrcanje iz amfibijskih vozil. Predsedniku bodo pokazali, kaj znajo in zmorejo.

Predsednik Roosevelt se je hotel z generalom McArthurjem in admiralom Nimitzem pogovoriti o strategiji na Tihem oceanu. Tihomorske otoke so zavzemali že dolgo, žrtev je bilo veliko in javnosti to ni bilo všeč. Predsednik je želel, da bi kar se da omejili število žrtev. Vendar so ZDA čakale nove bitke in v njih je umrlo še veliko vojakov. Roosevelt se je spraševal, ali sta dve fronti, v Evropi in na Tihem oceanu, smiselni. S Hitlerjevo smrtjo bi se vojna z Nemčijo končala in ZDA bi se lahko popolnoma posvetile vojni z Japonsko.

Nočna mora, imenovana leteče bombe

Rooseveltov zaveznik Winston Churchill je bil še v postelji, saj se je navadno zbuja med 8.00 in 8.30, pravi britanski zgodovinar in biograf takratnega britanskega premierja Andrew Robert. Vendar ni takoj vstal, ampak so mu v posteljo prinesli zajtrk; bil je na pladnju, ki se je natanko prilagal njegovemu trebuhu. V postelji je Churchill delal vse dopoldne. Sovražil je hrup, zato je tajnica uporabljala posebej narejen in zelo tih pisalni stroj, stražarji pred njegovo sobo pa so stali na posebnih podstavkih.

Hiša na Downing Streetu 10, kjer je še danes uradna rezidenca britanskega premierja, so med vojno poškodovale nemške letalske bombe, zato je Churchill živel v prostorih nad vojnim kabinetom.

»Kje so poročila o nočnem napadu z letelimi bombami?« je vprašal. »Tukaj,« je odgovorila tajnica in mu jih izročila. Churchill ji je odgovoril s kratkim »Hvala!«

Nočna bombardiranja Londona in drugih britanskih mest so napovedovala hude čase. Hitler je uporabil novo orožje. To so bile bombe V 1 ali brenteče bombe. Te bombe so bile prvo orožje za množično uničevanje. Bombe na reaktivni pogon so pustošile po jugovzhodu Anglije. Z značilnim brencanjem so povzročale pa-

Čez dva dni, 22. julija 1944, je londonski BBC objavil imena 22 nemških zarotnikov, za katere gestapo ni vedel. Nikoli niso ugotovili, kdo je britanski radijski postaji dal ta seznam.

ter poboje in Velika Britanija bi se rešila bankrota.

Imperij, zgrajen na človeških kosteh

Sovjetski diktator Stalin je še spal. Prebivalci Sovjetske zveze so živeli v neprestanem strahu pred Stalinom. Mislili so, da je v Kremlju. Luči v njegovi pisarni so nenehno gorele, kar 24 ur na dan. Toda to je bil samo trik. Stalin je bil dejansko skoraj ves čas v vili v Kuncevu, ki je 20 minut oddaljen od Moskve. Od tam je vladal svojemu imperiju, ukazoval vojski, upravljal državo in strahoval milijone ljudi.

»Kot po navadi je Stalin delal pozno v noč in je zaspal na kavču. Zbudila ga je gospodinja Valečka. To je bila preprosta, nasmejana kmečka ženska,« trdi Stalinov biograf Simon Sebag Montefiore, »ki je zadovoljila vse diktatorjeve potrebe in je bila verjetno tudi njegova ljubica. Tudi po njegovi smrti ni izdala niti ene skrivnosti o Stalinu.«

Skupni posnetek velike trojke iz druge svetovne vojne. Od leve proti desni so Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt in Josip Visarionovič Džugašvili - Stalin. Fotografija je nastala februarja 1945 med njihovim sestankom v sovjetskem letovišču Jalta na obali Črnega morja, kjer so določili vplivna območja po svetu.

niko med prebivalci. Nemci so z njimi pobili že skoraj 3000 ljudi, 8000 pa je bilo ranjenih. Glede na pretekle izkušnje so Britanci pričakovali, da se bodo zadeve še poslabšale.

Velika Britanija je bila že skoraj pet let v vojni z Nemčijo in zaradi tega je umrlo že ogromno ljudi. Britancem je zmanjkovalo vojakov in država je bila zelo zadolžena. Lahko bi se zgodilo, da bi Velika Britanija plačala prevelik račun za zmago. Hitlerjeva smrt bi ustavila spopade

Dejstvo je, da je bil Stalin brezčuten tiran. Na njegov ukaz so pobili celo več ljudi, kot jih je dal pobiti Hitler. Na koncu ukazov je navadno zapisal: »Če tega ne boste izpolnili, boste ob glavo.«

Sovjetska zveza je imela strahotne izgube. V bitkah, pobjah in zaradi lakote je umrlo 26 milijonov ljudi. V nasprotju z zahodnimi zavezniki si je Sovjetska zveza lahko privoščila tolikšne izgube. Stalin ni spoštoval človeškega

življenja. Vse, kar je dosegel, je zgradil na kosteh rojakov.

Stalinu je šlo v vojni dobro. Hitlerjeva vojska je razpadala. Dlje, kot bi trajala vojna, več držav v srednji Evropi bi bilo pod sovjetskim nadzorom. Sovjeti so že skoraj zavzeli Poljsko. Zato je Stalin želel, da ostane Hitler vsaj zaenkrat živ.

Resne težave z zdravjem

Rooseveltov krvni pritisk je ves julij 1944 rahlo nihal. Kardiolog ga je pregledal vsak dan dvakrat. Dr. Burn je bil priznan kardiolog, toda to, da pregleduje predsednika Roosevelta, je bila velika skrivnost. Zgodovinar Warren Kimball trdi, da Bela hiša ni hotela, da bi ameriška javnost in ameriški vojaki izvedeli, kako resno je bolan predsednik. Tega dne je Roosevelt izvedel, da so ga že četrtrič nominirali za predsednika. Glede na njegovo zdravje so številni menili, da nominacije ne bi smel sprejeti.

Dr. Burn je štiri mesece prej pri Rooseveltu odkril akutno hipertenzijo oziroma zamašeno srčno žilo. Sorodniki in prijatelji so menili, da četrtega predsednikovanja ne bo preživel. Roosevelt pa je menil, da kot predsednik države v vojni nima druge izbire.

Čeprav dr. Burn med jutranjim pregledom ni odkril nič posebnega, je imel predsednik Roosevelt srečo, da je preživel dan.

Obupan prvi minister

Churchill je bil z 69 leti najstarejši med štirimi voditelji. Njegov zdravnik lord Morrane ga je skušal prepričati, naj bo zmeren, zlasti pri pitju sicer zelo razredčenega viskija, ki ga je pil ves dan.

»Churchill je govoril, da mu pijača služi in ne ukazuje. Morrane je bil zgrožen nad premierjevo prehrano, pretiranim pitjem in kajenjem cigar. Julija 1944 je vojna že zelo načela Churchillovo zdravje. Toda za bolečine v želodcu je obtožil dolga uradna kosila. Začel je slabeti,« trdi Churchillov biograf Andrew Roberts.

V zadnjih dneh so k poslabšanemu premierjevemu zdravju prispevali tudi siloviti nočni napadi z letelimi bombami V 1, saj so Churchilla zelo izčrpali. Uradni zapisi razkrivajo, kako obupan je bil. Pomislil je na strahovito maščevanje. Podrejenim je naročil, naj brez usmiljenja presodijo, kaj bi pomenilo, če bi se maščevali tako, da bi nemške civiliste napadli s plinom. Ta ukaz je prestrašil njegove svetovalce. Spravevali so se, ali je sploh sposoben vladati do konca vojne.

Kakšno ceno bo treba plačati za zmago

Roosevelt je v San Diegu opazoval vajo, v kateri so mu marinci prikazali izkrcavanje z amfibijskimi vozili. Dejstvo je, da se Roosevelt ni nikoli približal resničnemu bojišču. Kot trdi zgodovinar Warren Kimball, so bile vaje marincev na kalifornijski obali še najbolj blizu pravim bojem.

Predsednik je pozneje ženi Eleonore napisal: »Bil sem vznemirjen. S hruba sem opazoval bližajoča se plovila. S križark in rušilcev so obstreljevali obalo. Skozi valove je na obalo teklo na tisoče vojakov.«

Marinci, ki jih je gledal Roosevelt, so kmalu odšli na tihomorsko bojišče. Na močno utrjenih otokih so se spopadli z izkušenimi Japonci. Ti so bili kruti, vztrajni in bojevitiji vojaki, ki so raje umrli, kot da bi se vdali.

Američani so predvidevali, da bo ob napadu na Japonsko umrlo milijon njihovih vojakov. To je bila prevelika cena za zmago. Predsednik Roosevelt je potreboval pomoč. Od Stalina je hotel dobiti zagotovitev, da bo Sovjetska zveza napadla Japonsko. Stalin je obljubil, da bo sovjetska vojska to naredila, vendar šele, ko se bo vdala Nemčija. Zato je bilo treba vojno v Evropi končati čim prej.

Sestanek z zaupniki

Sovjetski diktator se je v Moskvi sestal s tremi zaupniki, s svojo trojko. To so bili zunanji minister Molotov, ki je bil odgovoren za stike z Rooseveltom in s Churchillom, poveljnik letalstva Malinkov ter genialen upravitelj in vodja tajne policije Berija. Ta je aretirale generale, ki so nasprotovali Stalinu. Kot pravi zgodovinar Montefiore, so se v vojski najbolj bali Berijevega povabila na čaj. Četverka je bila na vrhu ciničnega in surovega režima. Za preživetje so

Stalin je videl, da je Roosevelt pragmatik. Roosevelt mu je bil všeč, Churchill pa ni zaupal in ga ni maral, čeprav je spoštoval njegovo moč. Stalin je skrbelo, da je Churchill prepričan protikomunist. Roosevelta pa je skrbelo, da bo Churchill skušal ohraniti britanski imperij. Na živce so mu šle Churchillove diplomatske igrice.

Ameriški zgodovinar Kimball pravi, da sta imela različne poglede na prihodnost. Roosevelt je hotel odpraviti kolonializem, kot ga je poznala Evropa. Trdno je bil prepričan, da evropski kolonialni imperiji povzročajo napetosti, nemire ter nasilje in da bodo zato izbruhnile kolonialne vojne.

Trojico voditeljev je povezoval samo boj proti Hitlerju.

Vendar Churchilla ni skrbela Nemčija. Vedel je, da bo Poljska kmalu pod sovjetsko oblastjo in da se Stalin ne odpove tistemu, kar že ima. Najbolj se je bal, da bi Stalin v Varšavi sestavil marionetno vlado. Velika Britanija je zaradi Poljske vstopila v vojno in Poljaki so se pogumno bojevali. Churchill je vedel, da bi to, kako bi Stalin ravnal s Poljsko, pokazalo tudi, kako bi ravnal s preostalo Evropo. Stalina je moral obrzdati. Ključ za to pa je bil Roosevelt. Ta naj

Feldmaršal Alan Brook je bil pogosto besen, ker je porabil toliko časa za to, da je Churchilla odvrnil od neumnih vojaških pustolovščin.

»Ko se bom z nečim strinjal proti svoji volji, bom postal neuporaben,« je dejal feldmaršal Alan Brook ob neki priložnosti.

Churchillova zahteva je bila v nasprotju z vsemi dogovori o sodobnem vojskovanju. Toda Churchill je zahteval nepristransko mnenje o uporabi plina, ki naj bi ga izdelali v treh dneh. Alan Brook je pozneje v svoj dnevnik zapisal: »Britanci ne vedo, kako nevaren je Churchill. Anglija bi bila brez njega izgubljena, z njim pa je na robu katastrofe.«

Nujen dogovor o pojovni Evropi

Medtem je Roosevelt v predsedniškem vlaku naročil tajnici, da mora takoj poslati Stalinu telegram. V njem ga je povabil na drugo srečanje, na katerem bi trojica voditeljev razpravljala o prihodnosti Evrope. »Ker so spremembe tako spodbudne,« je pisalo v brzobjavki, »menim, da bi se morali vi, gospod Churchill, in jaz kmalu spet sestati.«

Tudi Churchill si je obupano želel ponovnega srečanja. Kot pravi zgodovinar Andrew Ro-

Nočna mora Winstona Churchilla so bile nemške letéce bombe z oznako V 1, s katerimi so obstreljevali London. Tako se je Hitler želel Britancem maščevati za letalska bombardiranja nemških mest.

Letéča bomba med padanjem na London

morali znati napovedati sovražnikove poteze. Razumeli so, zakaj Hitler napada Veliko Britanijo z izstrelki V 1. Po njihovem mnenju je bil Hitler kot kockar, ki ima le še en kovanec, pa bi rad z njim zmagal. Z letelimi bombami je hotel Churchilla prisiliti, da bi popustil. Četverka ni mogla razumeti, da se Britanci in Američani niso dogovorili s Hitlerjem za premirje.

Čeprav so imeli zavezniški voditelji skupen cilj, si med seboj niso zaupali.

Kot pravi zgodovinar Montefiore, se je Stalin bal, da bi separatni mir z zahodnima zaveznicama Nemčiji omogočil, da bi vso svojo vojsko poslala na vzhodno fronto, in to je bila njegova najhujša nočna mora.

Trije veliki med seboj

Zavezniški voditelji so se srečali le leto prej v Teheranu. Srečanje je potekalo v popolni tajnosti. Roosevelt je bil Stalin nekako všeč. Vedel je, da je diktator in da je brezobziren. Vedel je tudi, da bodo morale po vojni ZDA živeti s Sovjetsko zvezo.

bi Stalina pripravil do dogovora o vplivnih območjih, preden bi sovjetska vojska zasedla vso srednjo Evropo.

Vojaka sta bila proti uporabi bojnih plinov

V Londonu je imel Churchill jutranji sestanek s feldmaršalom Brookom in generalom Ismayem. Častnikoma se je zdel načrt s plinom grozovit. Tudi na tem sestanku se je pokazala ena izmed Churchillovih značajskih lastnosti. Do javnosti oziroma prebivalstva se je obnašal tako, da mu je vplival pogum, do podrejenih pa je bil zelo oster. Vendar sta bila Alan Brook in Lionel Ismay trd oreh ter se Churchilla nista ustrašila.

»Pričakujemo lahko, da bo na dan umrlo 18 tisoč civilistov,« je Churchill dejal visokima častnikoma. Vendar Alan Brook ni popustil.

»Če se hočete maščevati, je strupen plin popolnoma neprimeren in njegovi uporabi ostro nasprotujem,« je bil odločen feldmaršal Brook.

berts, se je britanski premier moral dogovoriti s Stalinom o prihodnji Evropi, preden bi sovjetska vojska preplavila Staro celino. Potem bi imel vse niti v svojih rokah Stalin.

Rooseveltova tajnica Grace Tulley se je spominjala, da je predsednik vedel, kako bolan je, čeprav tega ni priznal. Vprašala ga je, ali se dobro počuti. Roosevelt ji je odgovoril: »Ne, Grace. Slabo.« Hotela mu je prinesiti kozarec vode, vendar jo je Roosevelt poklical nazaj in ji naročil, da naj, če se mu kaj zgodi, njegovo truplo vržejo v morje. Po njegovih besedah se je na morju vedno počutil kot doma.

Rooseveltova slutnja bi se skoraj uresničila 20. julija 1944.

Hitlerjeva smrt bi bila čudežna rešitev

Število žrtev in dolgovi so naraščali, zato bi bil atentat na Hitlerja za Churchilla čudežna rešitev. Nihče ni vedel, kaj bi po Hitlerjevi smrti lahko naredili Velika Britanija in ZDA. Premirje bi upočasnilo napredovanje sovjetskih čet. Vojna na Pacifiku je vstopila v prelomno obdobje,

saj je zahtevala veliko ameriških življenj. Če bi se vojna v Evropi končala, bi v vojno na Pacifiku posegla Sovjetska zveza in ameriške izgube bi se zmanjšale.

Srčni napad

Iste dne, ko je Hitler preživel eksplozijo bombe pod nogami, bi skoraj umrl predsednik ZDA. Predsednikov sin Jimmy je Rooseveltu prinesel neke dokumente, ki jih je nujno potreboval. Ko je Jimmy stopil v predsednikov delovni prostor, je Roosevelt ležal na tleh, se zvijal od bolečin in stokal: »Ne vem, ali bom preživel, strahotno me boli.« Jimmy je hotel poklicati dr. Burna, vendar mu Roosevelt tega ni dovolil. Jimmy ni imel izbire, Roosevelt je bil njegov oče, pa tudi, kot je pozneje zapisal, vrhovni poveljnik. V svojih spominih je Jimmy Roosevelt zapisal, da nekaj časa ni vedel, ali bo njegov oče preživel.

Opoldanska kopel

Takrat britanski premier ni niti slutil, kaj se dogaja po svetu. Poslušal je londonski BBC, ravno so se končala poročila. Na vrsti je bila ura za razvedrilo, to je čas, ko naj bi poslušalci pozabili vsakdanje skrbi.

Churchill se je pripravljaj na redno opoldansko kopel. V prizidku, v katerem je živel, so bile pred vojno pisarne, zato je moral hoditi v kopalnico na konec hodnika. Občasni obiskovalci so se zdrznili, ko so videli napol nagega in mokrega premierja ovitega samo v brisačo.

Vse se odloča na fronti

Stalin je med kosilom s sodelavci razpravljaj o Poljski in Churchillovi nameri, da ji omogoči samostojnost. Zgodovinar Montefiori pravi, da je imel Stalin s Poljsko svoje načrte. Poljska begunska vlada je v Londonu čakala, da oblikuje demokratično Poljsko, Stalin pa jo je hotel osvoboditi s svojimi silami in spremeniti v komunistično državo.

»Vse se odloči na bojišču. Amerika daje denar, Anglija čas, samo Rusija daje kri. S to krvjo smo osvojili Poljsko in ona je naša,« je poudaril Stalin.

Prve novice o nenavadnem dogajanju v Nemčiji

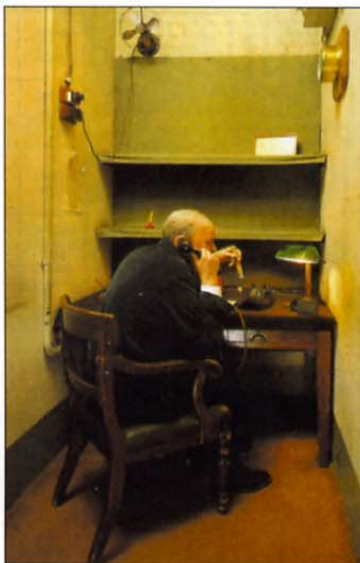
Churchill je v Londonu pozorno bral poročilo organizacije Ultra. Prestrežanje in dešifriranje nemških radijskih sporočil je bila največja britanska vojna skrivnost. Leta 1943 so na dan dešifrirali več kot 3000 sporočil. »Churchill je včasih med kosilom bral nekaj,« pravi zgodovinar Andrew Roberts, »kar je Hitler v Berlinu izvedel šele zvečer.«

Ko je Churchill popoldne zadremal, so prišle prve novice. Med Nemčijo in nevtralnno Švedsko so ustavili železniški promet. To je bil očitno znamenje, da se nekaj dogaja.

V Moskvi je Stalin končeval načrt za Poljsko. Churchill je v Londonu spal in ni vedel, kaj se dogaja na celine. V San Diegu v Kaliforniji si je Roosevelt že malce opomogel od blažje kapi. Ta dan sta se dva voditelja le za las izognila smrti.

Novica o atentatu je bila presenetljiva

Sovjetskega samodržca je novica o poskusu atentata na Hitlerja šokirala. Takoj so se poja-

V prostorih vojnega kabineta je imel Churchill na voljo tudi tako imenovano transatlantsko telefonsko sobo, iz katere se je lahko po telefonu na »štiri oči« pogovarjal z ameriškim predsednikom Rooseveltom.

vila vprašanja. Kdo je pripravil atentat? Zavezniki? Nemška vojska? Stalin je vedel, da bi to lahko pomenilo preobrat v vojni. Jasno mu je bilo, da so hoteli nemški zarotniki ubiti Hitlerja zato, da bi sklenili separatni mir z zahodnimi

Po neuspešnem atentatu na Hitlerja in propadlem vojaškem udaru v Nemčiji sovjetske vojske ni bilo več mogoče zaustaviti. Stalin je brez zadržkov rušil krhko zavezniško ravnovesje. Tako je podpisal ukaze, ki so zapečatili usodo Poljske. Njegovi generali so pozneje v državi vzpostavili komunistični režim. Vođe marionetnega sistema pa je zbral sam sovjetski diktator.

zavezniki in nadaljevati vojno s Sovjetsko zvezo. Konec vojne v Evropi bi Stalinu prekrizal načrte, zahodni zavezniki pa bi ga bili zanesljivo veseli.

Britanski premier je bil v zasebni sobi z zemljevidi. Zmotili so ga obveščevalci s svežimi novicami iz nacistične Nemčije. »Širijo se govorice o poskusu atentata na Hitlerja,« so poročali obveščevalci. Churchill se te novice ni razveselil. Najprej je vprašal, ali so Britanci vpleteni v atentat. Odgovorili so mu z odločnim ne.

Tisti trenutek se je zdelo, da bi Hitlerjeva smrt povzročila več problemov, kot pa bi jih rešila. »Gospod predsednik, poskus atentata v Nemčiji,« so poročali Rooseveltu. Tudi njega je ta novica razjezila. Sodelavcem je naročil, naj razmislijo o odgovoru. Slabe volje jim je dejal: »Vojne še ni konec!«

Churchill in Roosevelt sta se tako hudo razjezila zato, ker sta hotela, da se vojna v Evropi konča s popolnim porazom Nemčije.

»Roosevelt je ves čas vojne zahteval brezpogojno kapitulacijo Nemčije,« trdi zgodovinar Warren Kimbal. »Svojega stališča ni nikoli spremenil.«

Kot je menil ameriški predsednik, so vsi Nemci zanikali, da so oni zanetili prvo svetovno vojno. »Tokrat bomo vztrajali do konca. Jasno?« je dejal Roosevelt. Prepričan je bil, da bi lahko le z brezpogojno kapitulacijo preoblikovali nemško družbo.

Popolno uničenje Nemčije

Ob 18.28 je tajnica Marianne prinesla Churchill poročila in britanski premier je prebral najnovejše prestreženo nemško sporočilo, ki se je glasilo: »Sporočilo iz firerjevega štaba. Strahopeten atentat na firerja se je izjalovil.« Churchill je tajnico vprašal, ali imajo kaj podatkov o teh ljudeh. Zelo si je želel Hitlerjeve smrti, vendar ne bi nikoli ogrozil cilja zaveznikov, da popolnoma uničijo Nemčijo. Za Churchilla je bil najpomembnejši pisni sporazum z zaveznicami.

Dan po atentatu

Po dnevu negotovosti so zavezniški voditelji nadaljevali po starem. Ker je Hitler preživel, Rooseveltova strategija ni bila ogrožena. Churchill je še vedno upal, da bo lahko sestank s Stalinom rešil Poljsko.

Stalin je zvečer v družbi sodelavcev kadil ter gledal filme in filmska poročila o pomembnih dogodkih tistega dne. Tisti večer so gledali posnetek ujetih nemških vojakov. Ta mimohod je nakazal, da je zmaga blizu. Stalin je bil samozavesten in se je obnašal kot najvišji vojni gospodar. Gladko je zavrnil Rooseveltovo prošnjo za srečanje vseh treh zavezniških voditeljev. »Sporočite mu, da ta trenutek takšno srečanje ni mogoče,« je ukazal.

Stalin se ni imel namena sestati s Churchillom in z Rooseveltom, saj so zadeve potekale tako, kot je želel in načrtoval. Nobenega namena ni imel, da bi iz svojih krempjev izpustil Poljsko. Sovjetska vojska je pozneje vkorakala v Varšavo in Poljska je bila prva od šestih držav, ki so prišle pod sovjetsko oblast in so pozneje sestavljale Varšavski sporazum. Nemška vojska je morala po srditih bojih prepustiti Berlin Rusom.

Zaradi neuspešnega atentata se je spremenil tudi odnos Hitlerja do vojske, ki ji ni več zaupal, zato je poveljevanje izročil esesovcem. Pod njihovim poveljstvom se je intenziviralo etično čiščenje. Po drugi strani pa so zavezniki intenzivirali letalske napade na nemška mesta. Churchill ni nikoli ukazal napada na nemške civiliste s strupenimi plini.

ZDA so na koncu premagale Japonsko brez pomoči Sovjetske zveze z novim grozljivim orožjem – jedrsko bombo.

Leto pozneje je Roosevelt umrl. Hitler je v bunkerju v Berlinu naredil samomor. Churchill je kmalu po zmagi izgubil na volitvah. Stalin pa je zgradil najokrutnejši imperij 20. stoletja.

Bojan Kuntarič

Križanka

										AVTOR: CVETO ERMAN	ZLOBEN CLOVEK	OBRAT ZA ULIVANJE KOVINSKIH IZDELKOV	RASTLINA ZA IZDE- LOVANJE INDIGA	VZDEVEK JOSIPA BROZA	VRSTA IZ KORANA	MILNSKI ZLEB							
										PRODA- JALEC IZDELKOV IZ ZLATA													
										PREMA ČRTA													
										PREDMET KI VARUJE ŠČITI KNJIGO	6												
										VOLILNA KROGLICA													
										NINO ROBIČ		SLOVENSKI JEZIKO- SLOVEC (VELEMIR)	CEVČICA ZA KEMIČNE FREIZKUSE	ŠPANSKO MOSKO IME		PLAHA GOZDNA ZIVAL							
										MESTO V RUSJI OB VOLGI DRAGO IBLER						7							
SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 2006	NAPRAVA KI SPREJEMA ELEKTRO- MAGNETNE VALOVE	DREVO IZ DRUŽINE VRB	VOJAŠKO POROČILO	FRANCOŠKI SLIKAR (JACQUES) IZ CRK DEVA	ČAST	IVAN LENDL	LETALIŠČE PRI MOSKVI	UPORNI SOMALSKI GENERAL (MOHAMED FARAH)	GL. MESTO INDIJSKE DRŽAVE RADZASTAN RHOLO														
ITALIJANSKI GRADITELJ GODAL IZ CREMONE												BENO ZUPANČIČ	SEČ										
STATUT			3									KOCINA											
MAJHEN REP							SLOVENSKI PUBLICIST ZGODO- VINAR (LOJZE)					ZLITJE	1				ODMAK- NJENOST	PRISTAŠI ATOMIZMA					
SKLEPNI SPEV ZBORA V STAROGR- ŠKI DRAMI							ŠKOTSKO MOSKO KRILO ŠPANSKI KOVANEC		11			POŽREŠNEŽ			12								
9																							
CIRILSKA CRKA				LIČINKA MAJSKEGA HROŠČA IN ŠE NEKATERIH HROŠČEV, HEKSAVALENTNI ALKOHOL V GLIVAH										IVO ZUPAN	KRADLJIVEČ MESTO V ITALIJI KJER JE POKO- PAN DANTE								
NEMŠKI SKLADA- TELI IN ORGANIST (KASPAR)				SL. SKLAD. (ALOUZ) NOŽICA PRI INTEGRIR- NEM VEZJU				AMERIŠKI IGRALEC (CLARK, 1901 - 1960)	GLASBILO (ZAST.) IME IT. PA- SATELJA VITTORINLIJA														
MARJANA LIPOVSEK				RAZVOJ BOLEZNI DROG NA VRHU VOZA S SENOM				4									JANEZ MENART JUNAK TRDINOVE NOVELE	2					
NIZEK RAZ- MEROMA RAVEN SVET							IME SLO- VENKEGA IGRALCA RANERJA					NEKDANJI KANADSKI HOKEJIST (BOBBY)	BOŽAN- STVA V NORDIJSKI MITOLOGJI										
APNENEČ ZRNASTE ZGRADBE, OOLIT				10			UTRIP ŽILE AVTOMO- BILSKA OZNAKA POSTOJNE				5		GRŠKI BOG LJUBEZNI VLADIMIR NAZOR										
BANJA				ZNAČIL- NOST TOPLO- KRVNEGA																			
Nagradna križanka:																							
Ime: _____										BIBLIJSKI OČAK										8			
Priimek: _____										1	1	2	3	4	5	6	7	3	2	5	7		
Ulica: _____																							
Kraj: _____										8	5	9	10	5	7	8			1	5	11	12	8

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Tudi v tej številki revije Veteran smo za vas pripravili nagradno križanko. Tri srečneže, ki jih bo določil žreb, čakajo praktične nagrade. Rešitve pošljite na dopisnici na naslov Zveza veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana.

Nagrade iz prejšnje številke bodo dobili:

Anita Turk, Novi lazi 25, 1338 Kočevska Reka, Suzana Bratož, Orehovica 8 A, 5272 Podnanos in Franc Stopar, Cerkovnik 22, 1275 Šmartno pri Litiji.

SLOVARČEK

PATAKON: španski kovanec
 ORR: kanadski hokejist (Boby)
 EPODA: sklepní spev zbora
 ANGELS: mesto v Rusiji ob Volgi
 VNUKOVO: moskovsko letališče
 ANIL: rastlina za izdelovanje indiga
 AROV: Trdinov junak